

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A galiba.

Budapest, október 28.

(V) Budapesten a katonatisztek ma megint elővették a rosszabbik eszközket; az ellenőrzési szemlén sorra csukatták megint a magyarul jelentkező tartalékosokat. Ez a visszaesés új helyzetet teremt, amelyben immár nem foglalkozunk többé sem a kapitány urakkal, sem a tábornok urakkal, hanem szavunkat egyenesen Krieghammer közös hadügyminiszter urhoz intézzük. Kérjük a hadügyminiszter urat — most még kérjük — kimélje meg a kormányzatára bízott hadsereget attól a kínos bonyodalomtól, amely ebből az ügyből származni készül. Tőle függ, tőle egyedül, hogy megszűnjék valahára ez a hajsza a magyar állam hivatalos nyelvének természetes joga ellen. Tőle függ, tőle egyedül, hogy a közös hadsereg szelleme ne hívja maga ellen ismét sorompóba az egész magyar közvéleménynek nemzeti érzületét.

S figyelmeztetjük Krieghammer miniszter urat, hogy az érzékenység, amely Magyarországon e kérdésben megnyilatkozik, nem fakad semmiféle függetlenségi velleitáshöz. A kik e sorokat írjuk, mi tiszta és erős meggyőződéssei ragaszkodunk a közjogi alapozs tehát nem kívánjuk az önálló magyar hadsereg életbeléptetését. Elfogadván a közös hadsereget, elfogadjuk természetesen a német szolgálati nyelvet is, ennek jogait csorbítani nem kívánjuk, mivel benne látjuk a hadsereg szervezeti egységének biztosítékát. E lojális kijelentésünket bizvást honorálhatja a hadügyminiszter ur; nincs abban semmi leplezett közjogi aspiráció s mögötte nem lappang semmi tartalék-gondolat. Nos, mi mondjuk s nekünk eliheti Krieghammer miniszter ur, hogy az a razzia, amelyet az

idén az ellenőrzési szemlén a magyar állam hivatalos nyelve ellen üznek az ő tisztjei, ellentétben van ugy a törvény nyelv, mint a józan észszel, sőt ellentétben magával a közös hadseregnek politikai érdekével is.

Nézzük a törvényt. Ez kifejezetten azt mondja, hogy a magyar hadsereg az összes hadseregnek kiegészítő része. Van tehát magyar hadsereg. S ha a közös hadügyminiszter ur tudni akarja, hol van ez meg, hát az 1867: XII-ik törvény cikk 11-ik szakasza mondja neki, hogy be van illesztve a közös hadseregnek egységes szervezetébe. Ez az egységes szervezet — igaz — egységes szolgálati nyelvet igényel s ez az egységes szolgálati nyelv — igaz — a német. De lássa be a hadügyminiszter ur, hogy noha nem a magyar a szolgálati nyelv, azért ennek a mi magyar nyelvünknek, a magyar állam hivatalos nyelvének más a jelentősége s más a jogterülete, mint valamely lajtántuli nemzetiség nyelvének. Cseh hadsereg nincs, szlovén hadsereg sincs, galíciai hadsereg sincs; tul a Lajtán csupán osztrák hadsereg van. Magyar hadsereg azonban igenis van. Van a törvényben. Van épp abban a törvényben, amely a védelem közösségét a pragmatika szankciójából vezet le s a melyet a hadügyi kormányzatnak kell leginkább respektálni, mivel ez a törvény adott jog-alapot és életet a közös hadsereg intézményének. Ne tessék tehát egyazon kaptafára huzni a zdet a jelemnel, mert ez összezavarás ellen a törvény tiltakozik.

De tiltakozik ellene a józan ész is. Odaát Ausztriában, kivált a cseh tartományokban a nemzetiségi érzület zendülésben van minden ellen, ami német s ilyen révén a közös hadsereg szolgálati nyelve ellen is. Ott a zde forradalmi aktus, megsértése a közös hadsereg

szervezeti egységének a nemzetiségi aspirációk által. Ellenben nekünk magyaroknak nincsen semmiféle hajunk Ausztriának nemzetiségével s tőlünk józanul föl nem tehetni, hogy lázadás útján akarnók megdönteni a közös hadseregnek a mi törvényünkben is biztosított szervezeti egységét. Ha nálunk a tartalékos magyarul jelentkezik, akkor legfeljebb elszólta magát, de nyelvbottlásában nem volt meg a forradalmi dacnak szándéka. S már most gondolja meg, hadügyminiszter ur, vajjon van-e igazság és értelem abban, ha a magyarok nyelvbottlását éppen olyan szigorval büntetik, mint a csehek lázadását. A tévedést épp olyan büntetéssel sújtani, mint a zendülést bizony esztelen dolog. Egyáltalában büntetéssel sújtani a tévedést igazságtalanság és embertelenség.

Végül nézzük a kérdést a közös hadsereg politikai érdekeinek szempontjából. Hogy Ausztriában a nemzetiségek szeparatiztikus szenvedélye a hadsereg szervezeti egységének rovására igyekszik már érvényesülni, az nemcsak Krieghammer miniszter urban kelt aggodalmakat, hanem a magyar közvéleményben is. De mennél rosszabbul megy odaát a dualizmusnak a dolga, annál inkább kellene itt minálunk arra törekedni, hogy felülről ne csináljanak semmiféle közjogi galibát. A közös hadsereg itt nálunk nem tárgy semmiféle támadásnak; de aztán ő se támadja meg a magyar nemzetnek sem jogait, sem legitím érzéseit. Elég baj, hogy odaát ingadozni kezd a dualizmus; legalább nálunk ne zavarja meg semmi a közjogi alapnak s a reá épített intézményeknek közjogi egységét. Ugyebár, hadügyminiszter ur, ezt kívánja a közös hadseregnek politikai érdeke. Ne tessék hátkatonai ügyeket nap-nap után tömegesen gyártani. Ne tes-

T Á R C A.

Kalóc.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Thury Zoltán.

Ahogy a fiastyuk apró csillagai el vannak ptyöggtetve az égen, valahogy olyanformán, rendetlenül elszórva faluk vannak Kalóc körül. Valahonnan messzi magasból büszke nagy tömb lehet Kalóc. Van neki négy temploma, a katolikusokénak a tornya fényes bádorgal van befedve, ha már magasban van a nap, délelőtt tájban nem is jó ránézni, úgy vakít, meg van egy esomé kétemeletes háza, teszem fel a közjegyzőé, szemben a színházzal, meg a polgármester feleségéé, ami még mindig csak az asszony nevével áll a telekkönyvben, mivelhogy az ur iszákos kissé, aztán van ott adóhivatal, járásbíróház, törvényszék, posta, csupa szép nagy házakban és sok ur. En istenem, olyan szép az, így — falusi embernek, — hogy mennyi ur ül a kávéházak előtt és mind rendel kávét, pucosot megéfélt és hogy milyen művelten beszélnek. S az utcák mind szépen feltöltve, még aszfalt is van itt-ott s némely házból nagy tükörablakok fénylenek le rá, például a Madaras-utcában, ahol az üzleti világ székel, szabók, szusterek, vegyeskereskedések meg porcellán, meg minden, ami kell s mindent részletfizetésre is meg lehet kapni, mert sok a hivatalnok. De mennyi. Futkároznak az utcán, különösen úgy reggel nyole óra tájban, amikor a hivatalok kezdődnek, egyik erre, másik arra szalad, némelyik ilyenkor hüvös ösztáiban is kis kabátban rosszul szabott hosszú fekete kabátokban s olyan egyforma az arcuk, mintha egy lett volna valamennyinek az anyja, valami szegény éhes leány, aki fázott, éhezett, bűnbé esett és

kishivatalnokot szült a világra. A régebbi időkben más volt a soruk, de Kalóc nőit, szépült, város lett és az a stilszerű, hogy a városi kishivatalnok aráról nagy gondok borongjanak le. Volt nekik — a régi időkben — kertjük, kukoricás földet műveltek, disznót hizlaltak és némelek, teszem fel, egy városi diurnista, akiről azonban később kiséült, hogy vízi betegsége van — hasat eresztett, tekintélyes derék potrohot, amin szép vastag ezüst óránc pihent. Hanem Kalóc, ez a hitvány Kalóc aszfaltos város lett, meg fényes, meg drága és a kicsi ember a háromszáz forintos, fekete kabátos rongyos ekszisztencia tönkrement benne. Az lett belőle, ami illik, letaposott sarku, üres nézésű nyavalyás. S valahogy hozzáformálódott ehhez a hivatalbeli előkelőséghez a mesterember népség is. Ahogy a kunsaftnak rosszra fordult a sora, úgy vette meg a nyomoruság az iparost is. Meg a munkást. Gyilkos, keserves melankolia ült rá, harapós rossz kedv, ami állandóan, lassan ürli az embert, mint valami belső nyavalya... Egyáltalában, amint tetszik látni, az se ártott volna, hogy ha kevésbé sudarak és büszkéek a tornyok és terpeszkedők a nagy emeletes házak Kalócon. Nem valami jókedvű nép lakja ezt a várost.

Körülötte pedig rossz utak mellett, a sárba falukat cseppentett bele. Voltak közöttük nagybaecskák is, Tatrang, Guzar, meg egészen kicsik, csupa nádas, szalmás házaeska, keskeny ereszzel, valósággal belekkönykölve a piszokba, középen valahol egy moecos kis bolt meg valami szegény papi lakás, mellette a harangláb és a templom, aztán egy koesma, a minek az ivójában gőzön, füstön át alig-alig pislog a fotogén-lámpa — s aztán sár, itt-ott degedt forma, keményes, amibe belegerad a ló lába, aztán meg nyúlós, zöldes, végtelen mező, ami összefut a koesi kerekkel mögött... S itt-ott leányok, férfiak, asszonyok egyforma nehézkes, lomha tempóban cammogtak, kevés szavú, medveforma nép,

amely valahogy élt. Valahogy, maga se tudta, hogy miért...

S Kalócból élt. Körül kicsik voltak a határok, mint valami szeszélyesen kifaragott kalapkarimák és csupa kő, amibe beletört a kapa, ha el is birt a hátán itt-ott egy kis kukoricát. Alig termette meg a lovacskáknak a füvet. Pedig kevésse beérték a lovacskák, lődörgő, bágyadt, kehes, pókos szerenesetlen állatok, amelyet azóta se láttam. Tudniillik olyan is volt köztük, amelyiket öt forintért vásárolta meg a gazdája s a hozzávaló szerszámot meg egész kociskészséget az ostorral egyetemben tízért. S azzal aztán elkezdődött a fuvar. Az asszony meg a gyerekek kimentek a sziklára s törték, zúzták az országu-utra való követ, a férfi pedig a lovacskákkal vitte ki az utra s beadósodott a vállalkozónál, bizonyos Minerovics nevezetű nagyon pohos urnál, aki Kalócról magas sárga eszében járt ki a falvakra s mindenkinek adott pénzt különösen tél idején, a mikor a gyerekek fáztak s az asszony ráért betegnek lenni. — Eppen csak némi fuvarra kellett vállalkozni érte. Aztán meg késő őszszel káposztát vittek Kalóca, meg krumplit, főzelékhalmot, amit a kert termett s ók, a falusiak, odabenn vettek lisztet meg a lúttábjá: cipót, kiflit. S mindenből keveset és rosszat s mikor visszajöttek, újra meg újra megátkozták Kalócot. Hogy a tűz egésse fel, hogy vigye el a víz, hogy csapjon bele az Isten az öklével...

Hát így esett vagy legalább is ilyenformán, hogy keserves, vad gyűlölet állott bele az emberekbe, azokba a nagy eszimas, lomhán cammogó csendes falusiakba, akikről itt szó van. A város, a város, az eszi meg a falut. A Minerovics, meg az urak s ók szegények urnak vélték mindenkit, akinek nadrágja van meg borszivat és finom vékony kis papirosszivart szív a kávéház előtt s papirosokat cepel a hóna alatt, a szegény ember adókönyvét bizonyára s szoba nem áll a parasztal.

sék a magyar fiuk nyelvbottlását épp olyan keményen büntetni, mint a csehek közjogi forradalmát. S ne tessék ezen a réven kihívni a magyar embernek önértetét, közjogi lelkiismeretét s nemzeti féltékenységét. Mert ha az igazságtalan katonai dac megszüli nálunk természetes visszahatásképpen az ellendacot, akkor a közös hadsereg igazán két tűz közé kerülhet. Vajjon hajlandó-e a hadügyminiszter ur az e bajjal járó felelősséget elviselni?

Egy rendelet a hadügyminisztériumból rögtön segítene a bajon. Csak annyit kellene kimondani, hogy az ellenőrzési szemle nem aktív szolgálattétel. A tartalékos különben sem megy egyenruhában oda, hanem polgári öltözékében. A tetteges szolgálat kiterjed az aktívítás három évére, a fegyvergyakorlatra és természetesen a mozgósítás tartamára. Az ellenőrzési szemle csupán a nyilvántartás okából szükséges és szigorúan katonai aktusnak annál kevésbé tekintendő, mert hisz polgári tisztviselők közreműködésével tartatik. A logika szempontjából így áll a dolog; s a kérdés azonnal meg volna oldva, mielőtt a hadügyminiszter ur hajlandó volna a logikával hozni összhangba a nyilvántartás műveletét. Ezzel a rendszabállyal elcsúszna a magyar közvéleményt felingerlő tulszigor alkalmazásának lehetősége. Ezzel a megoldással kínáljuk mi meg a közös hadügyminiszter urat. Teszszük ezt a közjogi alapról, a dualizmus szellemében s — higgye el nekünk — a közös, hadsereg érdekében.

*

Utolsó cikkemre, amelyet e tárgyról írtam, választ küldött be valaki S. O. aláírással. Ezt a választ gyarló magyarság és hallatlan orcátlanság jellemzi. S. O.-nak im ezt felelem: Névtelenül szemtelenkedni gyavaság.

BELFÖLD.

A parlament munkarendje. A képviselőháznak hétfőn csak formális ülése lesz s azután az ünnepek miatt legfeljebb még pénteken és szombaton fog ülésezni, hogy néhány függő ügyet elintézzon, néhány interpellációt meghallgasson. A delegátusok választására csak akkor kerül sor, ha már a delegációra vonatkozó királyi kézirat megjelent.

A delegációk. A hivatalos lap egyik jövő heti száma publikálni fogja a delegációk idejülszszakának egybehívása tárgyában *Goluchowski*

— Ha jönne s mondaná, hogy: — hát felebarátom így, meg úgy — de nem. S építik a nagy házakat és minden héten kétszer is kiszáll a falukba a végrehajtó — és folyton-folyvást dögleznek a lovaeskák. Csak félreállanak az uton, lefekszenek egy-egy nagy fuvar előtt a hámban s szuszognak egy nagyot — és vége. S a paraszt, a szegény eszű nagy paraszt ott áll felette s keserveset sóhajta fenyegeti meg a várost. Ez már így van, ő se tudja megmondani, hogy miért, de a lovaeskát is bizonyosan a város pusztítja el. Mindent a város, a pióca, amit a környék testőre építettek az urak, a város, a sok fiskálissal, orvossal egyetemben, meg mérnökkel, akik felhasználják a szegény kis határt és silány kis, keskeny pántlikákat adnak a parasztnak belőle a régi földje helyett, míg az uraké, a városiaké, Minerovicsé a jó hely, a sok, mivelhogy ott kosztol a mérnök. S lassan, esztendőnk sora alatt, vallás lett körül a falukon, hogy Kalóc a környék gyilkosa. Kalóc, a gazdag, a finom, az uri Kalóc és ahogy rongyosodtak és züllöttek, úgy nőtt bennük a bolond nagy hit, hogy ami csak istenesapása, azt mind a városon kell keresni.

Közben jöttek némely kegyetlen rendelkezések is, mind Kalóceről. A szopornyieas lovakra nézve például. És már nem is rendelet volt, hanem gyilkos nagy eset. A lódoctor jött, sorban föl kellett masiroztatni a lovaeskákat és hatvanat lőtt agyon a doktor egy nap alatt. Másnap huszonhatet s megint vásárra mentek a keserves öt forintok, s nőtt a paraszt líheg nagy dübe szemben a kabátosokkal, akik tönkretették. Ritkán teltt egy kis pogácsa szivecskére, piskó-

külgügyminiszterhez és a monárkia mindkét államának miniszterelnökeihez intézendő legfelsőbb kéziratokat. A *Szell* Kálmán miniszterelnökhöz intézendő királyi kéziratnak az országgyűlés mindkét házában való bemutatása után kintüzi a képviselőház — hír szerint a jövő hét utolsó napjaira, esetleg hétfőhöz egy hétre — a delegátusok megválasztását. A megelőző este az országgyűlési szabadulva párt a delegáció képviselőházi tagjainak kijelölése tárgyában értekezletet tart.

Az egyetemteri opera. Ilyen című vezércikkünkre *King* Nándor, a magyar királyi tudományegyetem orvoskari dékánja, a következő nyilatkozattal válaszol:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A becses lapja mai (1899. október 28.) számának vezércikkében, Gnezda Gyula ur oklevélenk nosztrifikálása alkalmából mondotakra, kötelességemnek tartom a következő felvilágosító észrevételeket megtenni azon kéréssel, hogy azokat közzé tenni sziveskedjék:

Gnezda Gyula ur a horvát-szlavon kormány támogatásával több éven át külföldön tanult, Berlinben oklevelet, a tudományos irodalomban pedig elismert nevet szerzett magának, mivel a zágrábi egyetemen tanszékét elnyerni óhajt. Tekintettel pedig arra, hogy Berlinben szerzett, de általában külföldi oklevél Horvátországban sem érvényes, ide folyamodott oklevélenk nosztrifikálása iránt, megjegyezvén folyamodványában azt is, hogy a magyar nyelvet nem bírja s engedelmet kér, miszerint, ha vizsgának magát alávetnie kellene, ezt német nyelven tehesse.

A folyamodvány felterjesztett s a nagyméltósága vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a nosztrifikációt megengedte és ez a megfelelő módon meg is történt.

A lapokban említett föllebbezés a dékánhoz nem fordult elő, miután arra szükség nem volt; a fenti miniszteri rendelet alapján minden tanár elfogadhatta és kivétel nélkül el is fogadta az adott feleleteket.

Hasonló esetek ritkán, máskor is, oklevél nosztrifikálása alkalmából, előfordultak és pedig más karokon is. Az orvosi karnál az utolsó eset egy angol orvos oklevélenk nosztrifikálása volt és ily esetek előfordulnak külföldi egyetemek orvosi karainál is.

Kiváló nagyrabecsülésem kifejezése mellett maradok szerkesztő ur iránti mély tisztelettel

Budapest, 1899. október 28.

Klug Nándor,
az orvostudományi kar
e. i. dékánja.

A dékán ur nyilatkozatára csak azt jegyezzük meg, hogy amennyiben Gnezda Gyula folyamodványa döntés okáért a közoktatási kormány-

tára, effélére, amit hazahozzanak a gyerekek, de most már úgy esett, hogy rá se gondoltak, ha zörgött is a zsebben egy-két maradék hatos. Tudniillik a gyerekekben se volt semmi örömmük. Jött a tanfelügyelő, mindig jött, de különösen a legszorgosabb fuvar idején, amikor a Minerovics ur a leggyakrabban járt a nyakukra — s bírságot kellett fizetni a gyermekekért, akik pedig az apjuk mellett foglalatostokdakt. És még a kórház is nyuzta őket, a nagy szürke ház a kalóci piacon. A szegény betegért mindig többet és többet róttak ki az emberekre — s a bádogtorony, — hogy az elesillogott impertinensül, kihívóan, messze körül, mindenfelől látni lehetett.

A város pedig nyögte a maga szomorú, drága életét. A rongyos szegény város, amiben tíz ember se volt, aki rendszeren, nyugodtman élte volna. A silány talajból táplálkozó város, ami el van foglalva a maga bajával s rá se ér egyebre, az önző szegény, aki iszonyatosan alkudott, úgy vett, ahogy csak a nyomorúság adhat, a város nyuzta a bőrért a falunak, amikor azt hitte, hogy a falu fojtogatja, hogy már lélegzethez se tud jutni. És ő se mondta tovább senkinek, hogy mi a panasza. Éltek egymás mellett a nélkül, hogy egyik tudott volna a másik bajáról. Mindenkinek sok volt a magáé. Olyan sok, hogy nagy veszedelem lett ebből. Nagy, Kalócot megette ez a baj.

A sok közül az egyik uton paraszt jött a lovaeskákkal be Kalóc felé. A lovak csak úgy a maguk jószántából kocogtak előre az uton. A gyepő a lőésre volt akasztva s az ember elől a szál deszkán, ami egyik oldalról a másikra volt átvetve — összerokkanva ült és pipált. S nem

vezetőjéhez volt fölterjesztve, ez természetesen feloldja a professzor urakat a felelősség alól. De a közoktatásügyi kormányzatot nem.

A büntető novella. A büntető törvénykönyv novellájának előadói tervezete és a hozzávaló megokolás már elkészült. Mintegy 180 §-ból áll s a büntető kódexnek százhat szakaszát érinti. A novella sok érdekes jogi újítást tartalmaz és valószínűleg a képviselőház tavaszi munkarendjének egyik tárgya lesz.

A kereskedelmi miniszter Zágrábban. Mint zágrábi levelezőnk táviratozza, *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter jövő tavasszal ellátogat Zágrába is. A kereskedelmi miniszter a horvát iparoskörök óhajtsához képest már most, Fiuméba utazása alkalmával akarta utját Zágrábban megszakítani, de mivel most csak néhány órát tölthetett volna ott, inkább tavaszra halasztotta odautazását, amikor is egy-két napot szándékozik a zágrábi ipartelepek megtekintésére szentelni.

A földmívelési tárca.

— A pénzügyi bizottságból. —

Budapest, október 28.

A pénzügyi bizottság ma a földmívelésügyi tárca költségvetését tárgyalta, de egyelőre még be nem fejezhette. A mai tanácskozásból leginkább felköltheti az érdeklődést az a disputa, mely az idegenek nagyobb birtokvásárlásának megengedhetősége körül fejlődött ki. Darányi Ignác miniszter ezt a disputát a maga részéről azzal vágta el, hogy rámutatott, minő eminens állami érdek, hogy a magyar föld magyan kézen maradjon.

A mai tanácskozásról tudósításunk a következő:

(Az általános vita.)

A képviselőház pénzügyi bizottsága *Falk* Miksa elnöklésével tartott mai ülésével, amelyen a kormány részéről *Szell* Kálmán miniszterelnök és *Darányi* Ignác miniszter, a földmívelésügyi minisztérium részéről *Kiss* Pál államtitkár volt jelen, tárgyalás alá vette a földmívelési tárca költségvetését.

Fapp Géza előadó tüzetesen ismerteti a költségvetést és azokat a változásokat, amelyek a jelen és az előző évi előirányzat között mutatkoznak.

Komjáthy Béla különösen ennél a tárcánál látja helyét az általános vitának, mert itt kell megbíralni azt, mi a kormánynak a közgazdasági politikája és vajjon helyes-e az irány, amelyet a kormány követ. A földmívelési politika helyes célja nálunk csak a magyar fajnak az erősítése lehet. Ez irányban mindeddig vajmi kevés történt. Történtek ugyan helyes intézkedések, például a szőlőmívelés terén, de hogy mennyit lehetne és kellene még a magyar faj erősítésére tenni, azt a kivándorlások nagy mérve is bizonyítja. Ha ezt meg akarjuk szüntetni, itthon kell fokozni a föld jövedelmezőségét és új keresetforrásokat teremteni. A kötött birtokok nagy része

köszönt az uraknak, akik szembe jöttek. Még a Minerovicsnak se, aki pedig személyesen ült a magas sárca eszán s rá is kiáltott:

— Hé, Bányai Sándor, hé!

Az ember oda se nézett, a lovaeskák pedig megesendese lépésben s nagyon fuva vitték az üres kocsi, mivelhogy kaptató következett. Nehéz nagy ut, egy azok közül, amelyeken a lovaeskák azt szokták mondani a gazdáiknak, hogy: — Isten áldjon, tudniillik, ha okuk van rá, nagy rakás kő hátul... Aztán éppen az adófelügyelő ur jött s mintha összebeszéltek volna, egy negyedórával később egy féderes kocsin a végrehajtó meg a segédje, hirtelen-szöke fiatal ember nagyon vastag szivarral. Aztán a tanfelügyelő...

Az ember odapislogott rájuk s aztán be se ment a városba. Kifogta a lovaeskákat — s ő maga is ráfeküdt a derre, ami szürkére pingálta a sárgás, aszott füvet és a kocsmába nézegetett be, ami az első ház volt Kalócon, az ut mellett nagy váluval, csúrral — s pálinkát kért. Aztán megint — és várta az estét.

És azon az éjszakán leegott Kalóc. És ártatlanabban soha le nem égett város. A tönkrenyűtt fekete kabátok sirva futkostak a tűzben és rongyos vén kanapék, meg olesó, hitelbe vásárolt polituros holmi veszett bele a tűzbe... S a nagy bádogtorony csupa izzó tűz volt, míg őssze nem roppant.

Künn a lovaeskák pedig messze eliramodtak. Az ember nem is hinné, hogy úgy tudnak futni.

olyan helyen van, ahol akadálytalanul szolgál a magyar faj erősítésének. A magyar állameszmének nem lesznek számottevő munkái azok az idegenek, akik különösen a felvidéken összeházasolják a birtokot. Évtizedek óta szabadelvű cím alatt vezetik az ország ügyeit és éppen e kormányrendszer alatt történt azoknak a hitbizományoknak nagy szaporodása, amelyek legnagyobb akadálytalanul szolgálnak a magyar nép szaporodásának és vagyonosodásának. Jó közgazdasági politikának első és főfeladata lenne az, hogy a kisbirtokok kezében minél több föld összpontosítottassék. Kéves történt abban az irányban is, hogy a föld termékeinek nagyobb piac biztosítottassék. Az ipari szeszgyártásnak megrontása éppen a kisebb existenciák megrontására vezet. A kötelező állatbiztosítás behozatalára, az állategészségügy javítására sem történt semmi. Az árverés alá kerülő birtokok emelkedő száma is azt bizonyítja, hogy a kis existenciák helyzete mily nyomorúságos. A nemzet őriási összegeket bocsátott az utóbbi években a földmívelésügyi kormány rendelkezésére s bár több terven javulás észlelhető, főleg a szőlőmívelés, tejgazdaság, kertészet és halászat terén, de az elért eredmények nem érnek föl a hozott áldozatokkal. Az a közgazdasági politika, amelyet Ausztriával szemben követnek, utját állja a nagyobb fejlődésnek. Csak oly közgazdasági politikát szabad követnünk, amelyet Bécsben megengednek. A földmívelésügyi kormány kezelése is rendkívül drága; az állami erők kezelése többet emészt föl a jövedelem 60 százalékánál. Kifogása van szőlőnek a minisztérium személynének nagy mérvű és folytonos szaporítása és a központi igazgatásnál alkalmazott sok módosítási pótlék ellen is. A miniszter általános közgazdasági politikáját nem helyeselve, nem szavazza meg a költségvetést.

Justh Gyula, a Komjáthy által mondottak helyeslése után, felhívja a miniszter figyelmét a sertésveszre, amely országos kalamitás főleg a kis existenciákat sújtja. Minden erővel azon kellene lenni, hogy a baj és annak következményei enyhíthetők. Miután az állatorvosok nem tudnak segíteni a bajon, természetesen, hogy laikusok is tesznek kísérleteket. A hatóság, a helyett, hogy ezeket támogatná, a legszigorúbban jár el ily kísérletek ellen, amint p. Kis-zomborban is történt egy kísérletével, aki fényes eredményeket ért el a sertésvesz kezelésénél s az volt a jutalma, hogy a hatóság megbírságolta. A hizott sertések Bécsbe szállítására nem ad a minisztérium kivételes engedélyeket, ami az illetőknek nagy károkat okoz.

Barta Ödön elszomorítottan tartja azt a tényt, hogy az 1867-iki első szűk esztendő előidézte Magyarországon azt, hogy a tengerinek élelmiszerül használása előmozdította a pellagra terjedését s hogy a buzatermelés saját szükségletünk fedezésére sem volt elegendő, holott a külön vaterület ellen mindig azt szokták felhozni, hogy túltermelést vonna maga után. A lótenyésztés emelése nagy áldozatokat hoz az állam, szép sikert is ér el. Az állattenyésztés ágánál súlyos következményű igazságtalansággal találkozunk: a közönség teljesen ki van szolgáltatva egy-két állatorvos szeszélyének. Ha egy tulajdonos állományát a közérdekben le kell bunkózni, ez oly állami funkció, amelynek összes költségeit is akként kellene az államnak viselnie, mint a szarvasmarhánál történik. Nem talál szülő a költségvetésben semmit arról, hogy a birtokmegoszlások nagy egyenlőtlenségeket orvoslására mit szándékozik a kormány tenni. A legelőszervező orvoszer lenne: a földbirtoki hitel megfelelő szervezése. A múlt évben megalkotott szövetkezési törvény, úgy látszik, nem képes e tén a bajokat orvosolni. A központi szövetkezet elnökre nézve kérdi szülő, vajjon ez az állás-e a sinecúra, vagy pedig a főispánság, mert az egyiknek okvetlenül annak kell lennie. Egy aktív főispánnak ily fontos új intézmény terén nem lehet a megkiváncsolt tevékenységet kifejezni. A miniszternek egész sora felel meg az oly kérvényeknek, melyek a vízszabályozási ügyeknél felmerült vízszabályozási orvoslást kéri. Kéri a minisztert, találjon módot arra, hogy az ily igazságtalan terhektől a földbirtokos-osztály meneküljön.

(A horvát erdők.)

Gyarkovics Győző a horvátországi erdők kezelésénél azt tartja, hogy megfelelő intézkedésekkel, iparvasutat építésével stb. növelni lehetne a bevételeket. Kivánatosnak tartja továbbá szülő, hogy általános folyamatszabályozási terv alkottassék a Szávának bevonásával is. Nálunk őriási fejlődést értek el a vasutak, de a közlekedés egyéb eszközei, különösen a víziforgalom almozatult esett ennek a mesterséges fejlesztésnek, ami egyáltalán nem egészséges állapot.

(Idegen birtokvásárlás.)

Farbak István kívánatosnak tartaná annak megfontolását, vajjon nem rejlik-e Magyarországra nézve veszedelem abban, hogy főleg a nagyobb birtokok mindinkább idegen állampolgárok kezébe kerülnek. Kérdi a minisztert, nem látja-e elérkezettnek az időt, hogy ez az invázió megszorítottassék. Szülő különbséget tesz e tekintetben azok között, akik meghonosulnak s az ország jó polgárai lesznek s azon idegenek közt, akik legfeljebb ha vadászni jönnek ide, de az ország érdekeivel egyáltalán nem törődnek. Felhívja a miniszter figyelmét a csatornázási rendszer fejlesztésének szükségére is.

Matlekovics Sándor megjegyzi, hogy Magyarországon a mostani században még sem helyes arról beszélni s a minisztert arra felhívni, hogy az idegen birtokvásárlással ellen megszorító intézkedéseket tegyen. Ily középkori eszméket a függetlenség párti bizottsági tagok is hangoztattak. Ilyen volt az is, hogy a buza túltermelésének megakadályozása érdekében tereje a miniszter a földbirtokosokat a kereskedelmi növényeknek, a kendernek stb. termelésére; vagy a mit a kötelező biztosítás életbeléptetéséről, birtokhitel szervezéséről mondtak. Szükségesnek tartotta, hogy ez ily középkori felfogások ellen legelőbb egy pár szót emeljen.

Makfalvy Géza nem törődik azzal, középkori-e vagy nem valamely eszme, a fő előtte az, hogy a magyar faj erősítettessék. Reánk nézve nem lehet közönyös az, hogy a határszéleken idegenek kezébe kerül a föld, akiknek birtokait idegen nyelvi emberek kezelik. Nem helyes elhárítani a megenged meg a hitbizományok további alakítását, de még sem óhajtanak, hogy mintegy jelszóul kidobassék a hitbizományok megszüntetése, ami azt a veszélyt vonhatná maga után, hogy ezek a birtokok is idegen kezébe kerülnek.

Komjáthy Béla megjegyzi előtte szólvál szemben, hogy a hitbizományokra nézve főleg azt hangsúlyozta, hogy ha már fenntartanak, az Alföldről főleg az erdőterületekre helyeztessenek át.

Matlekovics Sándor kijelenti, hogy a miket mondott, azokban saját egyéni nézetét fejtette ki. E bizottságban nem is szokás pártok szerint foglalni állást s szülő a maga egyéni nézetét mindig ki fogja fejteni, valahányszor szükségesnek látja.

(A miniszter nyilatkozata.)

Darányi Ignác miniszter mindenben osztja a földbirtoknak idegenek által való vásárlására nézve azt, amit a miniszterelnök Szegeden mondott, hogy emintens állami érdek az, hogy a magyar föld magyar kézen maradjon. Ami az esetleges megszorító intézkedéseket illeti, ez felette kényes kérdés, amelyet állandóan figyelemmel kísélni kötelessége a kormánynak. Az erdők bevételei tekintetében utal szülő a zárszámadásokra, melyek a bevételeknek az előiránnyal való jelentékeny emelkedését mutatják. A csatornázás fontosságát szülő is elismeri s igyekezni fog e tekintetben a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg megtenni a lehető intézkedéseket. A kormány, mint a megdokolásból és a költségvetésből is kiténik, kiterjeszti figyelmét a Száva és általában a horvátországi vizek szabályozására is. Komjáthy felszólalására válaszolja szülő, hogy Szerbiával szemben, a mennyire megokolt volt, szigorította az eljárást, olyasmit azonban, ami nem igazságos, már azért sem lehet, mert az ellenkezni a kereskedelmi szerződésekkkel. Szarvasmarha- és lókiállításunk az utolsó időkben emelkedett, amit szülő adatokkal bizonyít be. Tagadja azt, hogy az egészséges kukoricaliszt bárkinek ártalmára lehetne. Természetesen, hogy ha valaki a lisztet és pedig bármely lisztet elpenészedni hagyja, úgy annak fogyasztása kétségkívül ártalmas lesz. A központi hitelszövetkezet elnöke hazafias feladatot önzetlenül teljesített, amidőn vállalkozott erre a feladatra, amelynek mindenben pontosan megfelel. E nélkül nem is vehetett volna a szövetkezet oly lendületet, aminőt már is vett. Gazdai szempontból a hitelszövetkezeteknél talán még fontosabb az értékesítési szövetkezet, s reméli szülő, meg lesz található annak a módja, hogy ez is fellendíthessék. A takonykórral szemben teljes szigorral kell eljárni, de a kormány lehető tekintettel van ott, ahol a méltányos kártérítés esete forog fenn. A sertésvesz elleni oltásokat figyelemmel kísérte szülő s nem kicsinyelte a laikusok tapasztalatait sem, sőt ezek megfigyelésére a minisztériumban egy gazdaságilag különösen képzett külön tisztviselőt bízott meg. A Justh által felhozott speciális esetet meg fogja vizsgálni. Hogy az Ausztriába való kivitelünk viszonyai az új egyezmény megkötése óta lényegesen javultak, azt bármely gyakorlati gazda megmondhatja. Komjáthynek válaszolja szülő, hogy ha a földmívelési budget az utóbbi időkben emelkedett, azt szülőnek inkább bonyolonyra, semmint hátrányra lehet betudni. Felvilágosítást ad szülő a működési pótlékokról is, megjegyve, hogy ezek terhére 120 napidíjas is dolgozik. A kormány teljes tudatában van a helyes birtokmegosztás kiváló fontosságának s ez ügyben, valamint a telepítés és okszerű parcellázás ügyében szaktanácskozást hívott össze, amelyen a kiosztott kérdőpontok alapján objektíve fogják ezeket a kérdéseket megbeszélni s reméli, hogy oly megoldásra juthatunk, amely minden irányban megnyugtató lesz. — Legközelebb törvényjavaslatokat fog benyújtani a munkásállalozókorról és esztőlállalozókorról, továbbá egy másik javaslatot a földmunkások viszonyainak a szabályo-

zásáról; foglalkozik a munkásbiztosítás ügyével, s készen áll az öntözési ügyre s az állategészségügy államosítására vonatkozó törvényjavaslat is. Ezek lesznek a közel jövő feladatai. (Élénk helyeslés.)

Fulsky Árost teljesen osztja az erdők kezelésére nézve a miniszter által mondottakat s kéri, járjon a legnagyobb szigorral el az erdőpusztítások ellen s a kopár területek befásítása ügyében. A kulturtermékek egészen véve helyesen járnak el a feladatokban, csak az a baj, hogy olykor inkább akarnak jogászok lenni, mint mérnökök, ami a közönség szempontjából olykor sok nehézségnek a forrása. A forgalom szabadsága kérdésében megjegyzi szülő, hogy a megszorításokat nem azért ellenzi, mintha előnyök tartaná azt, hogy nagy földterületek idegen kézre jussanak, hanem azért, mert a szabad forgalom ily megszorítása éppen a hazai földbirtokviszonyoknak és a nemzeti konszolidációnak válnék hátrányára. A szövetkezeteknél nem szabad ideákat tulhajtani. Számolni kell a létező viszonyokkal, ha azt akarjuk, hogy üdvös és gyakorlati eredményeket érjenek el.

Ezek után a tárgyalás folytatását hétfőn délután 11 órára tűzik ki.

KÜLFÖLD.

Lord Kitchener lemondása. Szudán kormányzója, az omdurmani győző, lord Kitchener megelégedte a dícsőséget: lemond. Ez a lemondás annál meglepőbb, mert angol lapok csak nemrég ujságolták, hogy a kormány Kitchener szándékozik Transvaalba küldeni a natáli kudarcok kireparálására. Ebből nyilván nem lesz semmi lord Kitchener — lehet — éppen azért mond le minden hivatalos állásáról, mert mellőzték kívánságát. Ő maga ugyan másképp tünteti fel a dolgot. Levelet írt egy régi barátjának, Kercher ezredesnek, amelyben a következőket mondja:

Itt hagyom állásomat, mert a kormány szívesen megdől a takarékosságok. Folyton halogat mindent és nem veszi észre, hogy ezáltal hiába pazarolja a pénzt, a nélkül, hogy új jövedelmi forrásokra tenne szert. A dervisek legyőzéséhez különben is állandó és radikális akció szükséges.

Ha Kitchener lemond, egy valószínűleg sir Winter, az egyiptomi angol csapatok parancsnoka lesz a szudáni kormányzó.

Az orleanista összeesküvők pöre. A francia kormány, amely békét akar a kiállítás idejére, gyors menetben az akar orleanista összeesküvőkkel végezni. Nemsokára megindul a pör. A letartóztatottak védői belepillantottak az ügyési indítványba és megtudták, hogy Parseval Monicourt és Girard ellen eljárték a vádat. Államellenes összeesküvés miatt a következőket helyezték vád alá: Déroulède, Barillier, Guérin, Dubuc, Brunet, Cailly, Sabran-Pontevés, Guixon, De Bourment, De Ramel, Buffet, Godefroy, De Chevilly, De Fréchencourt.

A kormányforma erőszakos megváltoztatásának kísérlete miatt a fentiek közül a következőket fogták pörbe: Déroulède, Bellière, Barillier, Guérin, Godefroy, De Chabran és Dubuc. Guérin ezeken kívül azzal is vádolják, hogy rejtett fegyvereket tartott, hogy föllázadt, hogy rendőroket bántalmazott, továbbá hogy gyilkossági kísérletet követett el, mikor kilőtt az ablakon.

Az ügyési indítványból az is kiténik, hogy az állami törvényszék megszünteti a megszőkött vádlottak ellen az eljárást, mert a védők új vizsgálatot kérnek, ez pedig késettett a tárgyalást.

Páris, október 28.

Az állami törvényszék vizsgáló-bizottsága ma meghallgatta a főállamügyész indítványait és Bérenger jelentését, amely arra végeredményre jut, hogy a neuillyi ügyben Deroulède és Habert ellen ismét meg lehet indítani az eljárást, mert a vizsgálat új tényeket derített ki. Bérenger megkérte kollegáit, sietessék a tanácskozásokat, Frank-Chauveau azonban azt válaszolta, hogy minden tagnak joga van arra, hogy az iratokat pontosan megvizsgálja.

A Gohler-pör háttere. Ismét megindították a büntető eljárást Urbain Gohier ellen, aki nemrégiben jelent meg az esküszék előtt *A hadsereg a nemzet ellen* című könyve miatt. Új pörének indító oka, a katonai intézmények ellen való vad támadásainak folytatása, különösen pedig vádjainak és támadásainak az egész tisztikarra való általánosítása. Gohier nemrégiben az *Avoroben* azt írta, hogy háború idején a katonák legelső kötelessége vezéreiket eltetni

láb alól. A köztársaság elnökét rendkívül bosszantják ezek a napi izgatások, amelyek végre is elkekerítik a tisztet. Számlaton panaszoló levél érkezett hozzá, mint a hadsereg fejéhez, amelyben a tisztet védelmet és pártfogást kérnek tőle. Az elnök a republikánus szenátorokkal, régi barátaival folytatott beszélgetése alatt nem rejti el ellenszéltségét és pár nap előtt egyiküknek ezt mondta:

Ezek a támadások borzasztó kellemetlenek kormányomnak, a kamara összeülésekor ellenségeink erős fegyvereket találnak majd e támadásokban ellenünk. Az igazi köztársaságiaknak, akik a köztársaság érdekeit tartják szemük előtt, fel kell hagyni ezzel.

Bizonyos, hogy Gullifet és Waldeck-Rousseau csak a köztársaság elnökének kívánságát akarták kielégíteni, amikor Gohier ellen a pör megindítását elrendelték. A köztársaság elnöke és a kormány a kedélyek lecsillapodását akarják és mindent el is követnek, hogy az ország békeje és nyugalma helyre álljon. Ezt azonban nagyon nehéz megvalósítani. Ha általános amnesztiaval megakadályozzák Reinach, Zola és Fiquart pörét, ez az amnesztia véglegesen elejti Mercier, Boisdeffre, Maurel ezredes és mindazok megbüntetését is, akik Dreyfus ellen törve, szétgyent hozták önmagukra és a hadseregére. Ilyen amnesztiát, ilyen megoldást az igazságosság védelmezői nem fognak soha elfogadni. A pártok továbbra is fegyverben maradnak. Másrészt pedig, ha Dreyfusnek vissza is adták a szabadságot, még nem adták vissza neki a becsületet, amelyet csak egy ünnepléses rehabilitálás hozhat meg. És éppen Zola és Joseph Reinach pöréből remélik annak a szükséges új ténynek kikerülését, amely a semmitörvénnyel kimondja ezt a rehabilitálást. Végre pedig, ezeket a pöröket magánosok indították meg: a Zola-pört annak a hadbírósnak tagjai, amely felmentette Esterházyt, a Reinach-pört Henry ezredes özvegye. Olyan amnesztia-törvény pedig nincsen, amely kötelezi a magánosokat, hogy pörüket feladják. Az itt elmondottakból látható, hogy a helyzet még mindig nagyon zavaros és hogy a kormány által kívánt béke és nyugalom még messze van a megvalósulástól.

Megvan a delegáció.

Budapest, október 28.

A mai nap legnagyobb eseménye az, hogy megválasztották az osztrák delegációt. Az öklelőző nemzetiségek közt sikerült tehát huszonnégy órai fegyverszünetet létrehozni abból a célból, hogy a dualizmusnak nélkülözhetetlen szerve, a delegáció elvégezhesse a munkáját. A züllött osztrák viszonyok közt ez olyan nagy eredmény, amelynek az örvedetes jelentőségét a hatvanhatediki közjogi alap minden hívének méltányolnia kell. Hogy a delegáció-választás sem esett meg turbulens jelenetek nélkül, ez a mi meglepésünket nem kisebbítheti. Hiszen az osztrák birodalmi tanácsban a botránnyok annyira mindennapiak, hogy már el sem képzelhetünk odaát parlamenti ülést falrengető ordítózás, piskolódás, verekedés nélkül. Az osztrák parlamenti stílusban már állandó polgárjoguk van a legvéresebb szóbeli inzultusoknak és azok az urak holmi enyhébb tettelességet sem vesznek nagyon a lelkükre.

Azután meg nagy különbség van a mostani osztrák alkotmányos élet és a mult szeszioők parlamenti botránnyai között. Valóságos tréfa volt a néhai ülésekhez képest ez a mai kisdéd szőna, amelyet Schönerer ur két jótorku asszisztensével rendezett, a többi összes pártok mosolygása közben. Annak idején, mikor a nemzeti egyéniséget féltő németység a kétségbeesés örülttségével valóságos forradalmi jeleneteket csinált napról-napra, bizony egészen más világ volt a Franzensringen. Akkor egyenesen az volt a program, hogy a közös intézmények funkcionálását igyekeztek megghusítani az obstrukció, hogy így próbáljon engedményeket kiesikarni a többségtől. A német kisebbség akkor végső kétségbeesésében kész volt mindent kockára tenni, hogy valamit elérhessen. Most a többséghez tartozó csehek, úgy látszik, nem merik magukra venni ezt a felelősséget és miközben a végletekig menő harcot hirdetik a nyelvredeleteket visszavont kormány ellen, mégis megállnak azon a határon, amelyen a maguk partikuláris érdekeikért a monarchia egyetemes érdekeit döntenék halálos veszedelembé.

Megelégedéssel vesszük ezt tudomásul és teljes megnyugvással maradhatunk meg azon az állásponton, hogy nincs miért megriadnunk a monarchia másik államának belső zavarái miatt, a meddig nem érintik a dualizmus magasabb érdekeit. És csak ismételtük, hogy ezeket az érdekeket nem is érinthetik. A dualizmus érdekeit aggodalmasan őrzik az osztrák alkotmányosságnak azok a faktori, amelyek fölötté állanak a pártok civakodásán. Ha a parlament mai viselkedése arra vallana, hogy az osztrák pártok végre megtalálták a jobbik eszüket, ennek csak annál jobban örvendénk. És a dulakodó feleknek lesz alkalmuk meggyőződni arról, hogy a maguk ügyét is legjobban szolgálják úgy, hogy küzdelmükben azon a porondon maradnak, amelyen csupán Ausztria belső ügyeibe ütköznek bele és semmi egyebet nem veszélyeztetnek. Ideje volna, hogy végre alaposan belátnák odaát, hogy a dualizmus és minden, ami ezzel egybefügg, nem lehet játéklapdája a nemzetiségi gyűlölködésnek.

A birodalmi tanács mai üléséről a következő részletes tudósítást kaptuk:

A mai ülés.

Bécs, október 28.

A mai ülés napirendjének első tárgya a delegátusok megválasztása volt.

Eleinte azt tervezték, hogy az ülést mindjárt a választások megejtése után berekesztik, később e szándékban változás állott be, amennyiben a 14. §-nak elminálására vonatkozó sürgősségi javaslatok további tárgyalását kívánták folytatni és hír szerint a kormány nyilatkozatát megtenni a sürgősségi indítványokhoz.

Dr. Fuchs elnök fél 12 órakor megnyitotta az ülést s közölte a tegnapi bizottsági választások eredményét.

Reschel (szociáldemokrata) a hírlapbélyeg eltörlésére vonatkozó törvényjavaslat tárgyalására kiküldött bizottság sürgős jelentése tárgyában szólal fel és azt indítványozza, hogy a bizottság a Ház legközelebbi ülésén referáljon. Indítványát a Ház elfogadja.

(Az elkobzott padfödelek.)

Schönerer képviselő az elnökhöz a következő kérdéssel:

A tegnapi ülésen a Ház majdnem összes tagjai hajlandóknak nyilatkoztak a kormány kívánságára és rendelkezésre a delegátusok megválasztását ma megejteni és hogy a Ház egy oldaláról sem fognak e tekintetben akadályok felmerülni. Ezek után elnök urhoz azt a megkérő intézmény, hogy a Ház összes tagjainak, akiknek helyéről a padfödeleket elvették, pártunk kivételével, hajlandó-e a padfödeleket visszaadni? (Zajos derűtség.)

Elnök: Azzal válaszol Schönerernek, hogy nem felelhet meg e kívánságának, amely arról tesz tanúságot, hogy a saját pártjának padfödeleit megkülönbözteti a többiekétől, mert a többi pártok nem kívánják a padfödelek kiadatását. (Derűtség.)

Wolf kijelenti, hogy a delegátusok megválasztásában e pillanatban az alkotmány megszegését látja pártjával együtt, mivel a kvóta még mindig nincs a kvótaküldöttség által megállapítva. Mivel ő és pártja a delegátusok megválasztása elleni igyekezetben elszigetelve maradtak, ennélfogva ezeket a választásokat nem akadályozhatja meg, de azért mégis erőlyesen tiltakozik a választás megejtése ellen és kijelenti, hogy ő és pártja abban nem vesz részt. (Teleszénnyilvánítások a Schönerer-párt részéről.)

(A delegátusok megválasztása.)

A Ház most áttér a delegátusok megválasztására. Fuchs elnök felolvassa a választásokra vonatkozó törvényes határozatokat. A Schönerer-pártiak az elnököt folyton közbeszólásokkal zavarják és a felolvasást folyton félbeszakítják.

Iro képviselő: Javorski kapta a híres sürgűnyt! Wolf képviselő odakiáltja a baloldalnak: Majd a választók fognak gondoskodni a többiekről. A cseh Russnak és Baernreiternek kell a német népet a delegációban képviselni, ezek valószínűleg meg fogják szavazni az ágyukat, a népek azonban fizetnie kell, ha már oly ostoba volt ilyen tehetetlen képviselőket küldeni. (Zajos, tarló derűtség.)

Elnök ismét cseppet és csendet kér. Ezután elkezdődik a szavazó-lapok beadása. A csehországi képviselők neveinek felolvasása alkalmával Wolf és Iro képviselők az egyes képviselőket folytonosan sértő szavakkal aposztrofálják.

Elnök: Wolfot és Irot ismételen rendreutasítja.

Iro: felkiált: 4 millió ágyukra!
Wolf: Millionen, Kanonen, Eskadronen!
Iro: Jó étvágyat az udvari ebédhez!
Wolf: Gyalázatos dolog! Kár, hogy nincs itt fényképész, aki pillanatfelvételeket csinálna! (Derűtség.)

Elnök: Wolfot rendreutasítja.
Iro: Jó étvágyat kívánok a budapesti udvari ebédhez!

Wolf: Minden szavazólap 200.000 forint o. & Örök kár, hogy nincs itt fényképész!

Mikor Knietsoch böhmérváldi képviselő adja be szavazatát, Wolf elküldi magát:

— Hurrá böhmérváldi német! Most utoljára szavaz itt életben, arról biztosíthatom! Gyalázat a legöregebb és legtapasztaltabb német parlamentáristól.

Knietsoch visszafel: Politikai támadásokat még elértek, de személyes támadásokat visszautasítottok. Öregségem dacára is állok e támadások elébe.

Wolf: Ez delegációválasztás ő felsége parancsára! Zajos kiáltások hangzanak erre fel:

— Szentelen! Ne szemtelenkedjék! Gyalázat!
Elnök: hosszabb ideig cseppet, amíg a csönd helyreáll.

Iro: Ezek képviselők? Ezek udvari lakdjak!
Elnök rendreutasítja Irot.

Midőn Wolfot szólítják, ez felkiált:

— Vigyen el titeket az ördög!
Folytonos közbekiáltások után végre a csend helyreáll és a választást befejezik.

(Az osztrák delegátusok.)

A választás eredménye a következő:
Alsó-Ausztria: Dr. Gessmann, Schneider, Riegler
Stájerország: Gróf Sturk, Wolffhardt.

Karintia: Dr. Lemnich.
Krajna: Ferjancic, dr. Funke.

Csehország: Dr. Baernreiter, dr. Russ, dr. Pergelt, gróf Sylva-Tarouca, Metel.

Morvaország: dr. Pacak, dr. Herold, dr. Grgr, dr. Kramar, Götz, gr. Szerényi, Zacek, dr. Stransky.

Szilézia: Hoffmann Ferenc.
Tírol: Kathrein, Conci.

Salzburg: Tusel.
Felső-Ausztria: Schechinger, dr. Ebenhoch.

Dalmácia: Bulat.
Isztria: Rizzi.

Trieszt: Cambon.
Görz és Gradiska: Zanetti.

Bukovina: Winniczki.
Vorarlberg: Loser.

Galicia: dr. Javorsky, dr. Dzieduszycki, Popovskiy, Janározevcevs, Abrahamovics Jenő, Szokolovszky, Ochrymowicz.

(A csehországi zavargások.)

A választások megejtése után Körber miniszter válaszul a csehországi zavargások tárgyában hozzátett kétrendbeli interpellációra.

Az egyik interpelláció Gross német haladópartiót, a második pedig Zacek ifjucsebé.

A miniszter kronológice kifejti az eseményeket és azt mondja, hogy igazoltnak látszik a csendörök fegyveres közbelépése; de saját hatáskörében a legmesszebb menő intézkedéseket megtette, hogy ily esetek ne ismétlődhessenek többé. A zsidók kifosztogatásának leírása közben a minisztert az ifjucsehek többször megszakítják.

A miniszter kiemeli, hogy a hatóságok kötelességüket híven teljesítették, és a csendörök csak a végső szükségben nyultak a fegyverhez.

Erzeznovskí: Közönséges gyilkosok!

A miniszter végül kijelenti, hogy a tüntetések tervszerűeknek látszóttak, és hogy nemcsak politikai okokra vezethetők vissza. Igyekezett azokat megakadályozni, de hiába. Intézkedett a tettesek és felbujtók megbüntetésére ügyében.

Gross a választ tudomásul veszi, de Zacek nem, azt mondván, hogy miután már vér folyt, nem lehet oly könnyen átsiklani az eseményeken. Zacek az interpelláció válasza felett vitát indítványoz, amit a Ház elfogad.

Ezután Schönerer indítványozza, hogy tekintettel arra a tényre, hogy a Ház képtelennek mutatkozott alkotmányos jogai gyakorlására, osszlassák fel és rögtön rendeljék el az új választásokat. (Hangos derűtség.)

Elnök általános derűtség közepette szavazásra bocsátja ez indítványt, amely mellett azonban csak három Schönerer-párti szavazott.

Elnök az ülést ezután berekeszti.

A legközelebbi ülés november 6-án lesz.

Bécs, október 28.

Napok óta hiro jár és ma már határozottan beszélnek képviselői körökben, hogy a parlament feloszlata küszöbön áll és az új választásokat új választási törvény alapján fogják elrendelni. A vá-

lasztások általános titkos szavazás útján történnének; aki öt év óta illetékességgel bír valamely osztrák községben, választói joggal bírna.

(Az uralkodó akaratára.)

Bécs, október 28.

A delegáció megválasztásának a Reichsrath mai ülésére történt kitűzése annak a táviratnak a következője, amelyet a király *Clary gróf*nak küldött. A király ebben a táviratban azt a kívánságát fejezte ki a miniszterelnök előtt, hogy vigye keresztül *Jaworskinál* és a jobboldalnal, hogy a delegáció tagjait még vasárnap előtt válaszzák meg. *Jaworski* e távirat következtében összehívta a jobboldal végrehajtó-bizottságát, amely egyhanguan kijelentette, hogy készségesen hajlandó az uralkodó kívánságát teljesíteni. Erre *Jaworski* azt indítványozta, hogy a tegnapi képviselőházi ülés végén azt az indítványt tegye, hogy a delegáció tagjainak megválasztását a mai ülésre tűzzék ki.

Engel ifjú-cseh képviselő e határozat következtében még a tegnapi ülés folyamán értekezletre hívta össze a cseh képviselők klubját. A klub-ülés rendkívül érdekes volt. Valamennyien óriás módon föl voltak háborodva *gróf Clary* miniszterelnök ellen, akinek azt lobbantották a szemére, hogy mindig a korona mögött bukik, valahányszor a saját emberségéből nem tudja a többséget engedékenységre bírni. Az összes fősztőlök rendkívül élesen kitértek a kormány ellen, végül azonban mégis elfogadták a jobboldal végrehajtó bizottságának határozatát, de azzal a feltétellel, hogy a delegáció tagjainak megválasztására vonatkozó indítványt ne *Jaworski*, hanem az ülés végén az alelnök *ex praesidio* tegye meg. Ez volt annak a hirtelen fordulatnak az oka, amely a delegáció megválasztása tekintetében a jobboldalon oly váratlanul beállott.

Bécs, október 28.

A jobboldali pártok végrehajtó bizottságának tegnapi állásfoglalásáról s annak előzményéről a *Neues Wiener Tagblatt* a következőket közli:

Jaworski olyan formában tudatta a végrehajtó bizottsággal a felség akaratát, hogy értesülése szerint az uralkodó *gróf Clary*hoz intézett táviratában kifejezte azt a kívánságát, hogy a delegáció tagjait még Minszentek napja előtt válaszzák meg. Erre határozta el aztán a bizottság, hogy már másnap megválasztja a delegáció tagjait.

Ezzel szemben más verziót híresztelték a képviselőházbán. Azt beszélték, hogy a felség közvetlenül a többség elnökeivel lépett összeköttetésbe, ami biztos jele annak, hogy *gróf Clary*nak és minisztériumának napjai meg vannak számlálva.

(A 14-ik §.)

Bécs, október 28.

Gróf Clary a Reichsrathnak november 6-án tartandó ülésén nyilatkozni fog arról, hogy miként értelmezi a kormány a 14. §. alkalmazását. Parlamenti körökben beszélik, hogy ez a feltételezés és nyilatkozat lényegesen el fog térni a *Thun-Kaiser* kabinetétől.

A kormány a jövő hónap lezelejtén be fogja nyújtani a költségvetésről szóló törvényjavaslatot.

Ujabb zavargások.

Prága, október 28.

Elba-Brandeburgi érkezett jelentések szerint ott tegnapelőtt este a Ringplatzon vagy 150 sáhdar esődült össze, akikhez azután még a *Melichar*-féle gépgyár munkásai és más környékbeli munkások csatlakoztak, úgy, hogy a tömeg körülbelül 8000 főre szaporodott. A tüntetők eleinte csak énekeltek és kiabáltak. Egyszerre azonban felhangzott a kiáltás:

— A zsidókra!

Es nyomban bevették egy zsidónak az ablakait. A csendőrség rögtön küzbélepített és szétverte a tüntetőket. Egy csoportot, amely *Altunzlar* felé tartott, szintén szétzavarták. Néhány inas a tanfolyamról hazamenet zajongani kezdett, de azokat is szétzavarták. A mai napra gondoskodtak róla, hogy a zavargások ne ismétlődhessenek.

Brannában (*starkenbach*i járás) 23-án este mintegy száz fiatal ember nemzeti dalokat énekelve járta be az utcákat. Valaki belélt *Kozjan* molnár lakásába, de a lövés a szobában együtt volt családól senkít sem talált, hanem csak egy ablakot tört be. A tüntetők azonkívül egy zsidó házán 11 ablakot vertek be, megrongálták egy levélsekreányt és egy dohánytözsédének a táblán a kétfejű sast. A zavargásnak néhány biggadtabb polgar vetett véget. Egy munkás és egy kézműves ellen följelentést tettek. Ugyanazon éjjel állítólag *Hennersdorf* községben is történtek erőszakosságok, amelyek szintén a brannai tüntetőknek tulajdonítanak.

A délafrikai háború.

Budapest, október 28.

Az angolokat utólrta az igazság keze: perfid módon el akarják rabolni egy nép százados szabadságát és hazáját, de csufos vereséget szenvedtek eddig. Igaz, hogy két hatalmas flotta szállítja az új csapatokat Angliából a Fokföldre s a tulnyomó erő végre is győzni fog. De drágán. A boerok megmutatták, hogy nem holmi szerencsen horda ez a nép, amelylyel az angolok úgy bánhatnak el, mint azokkal a szerencsétlen népfajokkal, amelyeket a civilizáció örve alá kipuuszítottak a föld színéről. Az angolok eddig minden csatát elvesztettek, lapjaik mégis egye diadalokról beszélnek. A trónbeszéd lázadóknak mondja a boerokat és angol gyarmatnak az országot. Ez oly üres beszéd, mint amilyen az angol generalissimusé, aki most hajóra szállt a Fokföld felé s barátainak megígérte, hogy gyorsan végez a boerokkal, mert jelen akar lenni a legközelebbi derbyn...

Ekkora pöffeszkedést még nem látott a világ. Annál ellenszenvesebb ez, mert egy szegény munkás nép szabadságának eltiprásával kevélykednek ezek az urak.

Az angolok visszavonulása.

London, október 28.

Pretóriából érkezett és a dundeei, valamint a glencoei csatákra vonatkozó jelentésekből kitűnik, hogy e hó 20-án, pénteken, az angolok nemesak hogy nem vettek el a boeroktól ágyut, hanem épp a boerok voltak azok, akik az angoloktól hódítottak el egy *Maxim*-ágyut, azonkívül pedig nemesak a 18-ik gyalogezred egy szakaszát, hanem hír szerint a dublini gyalogezrednek egy századát szintén elfogták.

London, október 28.

Ma bővebb részletek érkeztek *Yule* csapatának szokásnak is beillő meneküléséről. Az angol sereg éjnek idején menekült s az angolok maguk is csodálhatják, hogy épp bírral menekültek meg. *Pietermaritzburg*ba háromszáz fogoly boer érkezett. Valamennyit fogságba vetették. A *Ladysmith*ben lévő angol csapatok állítólag most elég erősek arra, hogy a boeroknak legerősebb támaszát is kiálják.

Az angolok azt állítják, hogy az elfogott *Schiel* német ezredes az 1879-iki háboruban *Csetevájo* zulu királynak katonai tanácsadója volt.

Fokváros, október 28.

Az itteni *Times* a következő hírt közli: Miután a felvilágosító csapatok, amelyek *Moderspruit*ből *Ladysmith*be visszajöttek, azt jelentették, hogy az ellenség nagy tömegekben áll a *Halpmahaar*ból *Ladysmith*be vezető úton, *White* tábornok tüzéségből, lovasított gyalogságból és lovasságból álló erős osztályt küldött ki *Ladysmith*ből. A boerok egy kis angol járőrszere *Ladysmith*től 9 mérföldnyire gránátokkal löttek. Az ellenség hadállása három mérföldnyire *Moderspruit* mögött van, az angolok négy mérföldnyi távolságban állanak a boerok hadállásától.

London, október 28.

Minden órában várják *Ladysmith*ből a jelentést a mai útközetről.

London, október 28.

Pretóriából érkezett távirat megerősíti *Mafeking* bombázásának már jelzett híreit. A bombázás ma hajnalban teljes erővel újra megkezdődött. Egész házsorok égnek.

(Az afrikai bennszülöttek és a háború.)

London, október 28.

A *Reuter*-ügyműködésnek jelentik *Buluwayo*ból 23-iki kelettel: Egy erős boer csapat fenyegeti a becsuána-földi bamangvato-törzset. A bakatia-törzs hű maradt az angolokhoz.

Brüsszel, október 28.

Dr. Leyds, a transvaali köztársaság diplomáciai ügyvivője, a következő közleményt teszi köze:

Azt jelentik nekem, hogy az angolok a bennszülött szerencsétlenek felfegyverzik, hogy a boerok elleni küzdelemben közreműködjenek. Okom van rá, hogy a jelentés igaz voltában ne kételkedjem. A köztársasági kormány ellen való ez eljárással és vesztendő cselekménnyel szemben nem marad más hátra, mint a tiltakozás, mert ő maga ily eljárást a fehérek ellen viselt hadiá-

ratban sohasem követett. Ezen eljárás különben a délafrikai fehér lakosságra nézve nagy konzekvenciákkal és veszedelemmel járhat.

London, október 28.

Nagy nyugtalanságot kelt az a hír, hogy a basutók erősen mozgolódnak s minden áron harcolni akarnak a boerok ellen. Az angolok attól félnek, hogy abban az esetben, ha a basutók a boerok ellen fordulnak, valamennyi fokföldi hollandus föl fog lázadni és segíteni fogja a boerokat a szerencsének ellen.

London, október 28.

A *Daily Chronicle* jelenti Fokvárosból tegnapi kelettel, hogy ott híre jár, hogy *Bloemfontein*ben egyenletlenség támadt és állítólag mozgalom indult meg a végre, hogy *Steijn* elnököt lemondassák és helyére *Frasert* válaszzák meg. *Transkei* kerületben (Fokföld) zavargások támadtak. Néhány bennszülöttet megöltek és a hivatalnokokat megfenyegették.

Nemzetközi komplikációk.

London, október 28.

A hirtelen elrendelt, nagyszabású tengerészeti készülődés, amelyről eleinte azt lehetett feltételezni, hogy a *Delagoa* öböl ellen intézendő csapásra készül, most már minden jel szerint *Orosz-és Franciaország intrikái* ellen irányul, amely országok Angliának Délafrikában szorulttá vált helyzetéből hasznot akarnak huzni. A francia földközi tengeri hajórajnak a Levante felé való elindulása itt nagy nyugtalanságot keltett, annál is inkább, mert tartani lehet tőle, hogy az orosz fekete-tengeri hajóraj vele egyesülhetne.

Az angol csatorna-hajóraj elindult *Gibraltár*ba. Az egész világon elszórt angol kikötők felszólítást kaptak, hogy a hajóknak esetleges mozgósítására készen legyenek.

— Az angol nemzet kész — írja ezek kapcsán a *Daily Mail*.

Páris, október 28.

Minden áfólat ellenére néhány lap ragaszkodik ahhoz, hogy Franciaország több hadihajót fog Délkelet-Afrikába küldeni. A *Petit Journal* szerint a francia hajókat orosz hajók fogják követni.

New York, október 28.

A *New York Journal*nak egy washingtoni távirata állítólag legjobb forrásból jelenti: Az Egyesült Államok semmiképen sem fognak részt venni valamely közvetítési kísérletekben. Délafrikában és Európának beavatkozását az Anglia és Transvaal közti viszályba az összes nemzetek java elleni fenyegetésnek fogják tekinteni. Azt hiszik, hogy ily beavatkozás a nemzetek közti konfliktusra vezetne, mely a nemzeti tulerő minden kérdését magában foglalná, a hatalmi viszonyok egyensúlyát megzavarná és a kínai kérdést előtérbe tolná. Az Egyesült Államok nem fogja megengedni, hogy a viszonyok az ő hozzájárulása nélkül megváltoztassanak és örökön fog a *status quo* fenntartása felett és nem vehetné közönyösen, ha Dél-Afrikában beavatkozás történne valamely nemzet részéről, mely nincs közvetlenül érdekelve a transvaali háborúban.

London, október 28.

A *Standard*-nak táviratozzák *Konstantinápolyból*:

A szultán a béten táviratot kapott Londonból az angol seregeknek *Dundeenél* szenvedett nagy vereségéről. A szultán azonnal utasította telegramban a londoni török nagykövetet, hogy fejezze ki részvétét *Salisbury* előtt s egyuttal sajnálkozását a felett, hogy a szultán nem támogatja seregével Dél-Afrikában a vele barátságos viszonyban lévő Angolországot.

Vegyes hírek.

Fokváros, október 28.

Egy proklamáció, amelyet *Milner* kormányzó és *Schreiner* miniszterelnök irt alá, semmisnek nyilvánítja *Oranje* szabadállamnak azt a proklamációját, amely a Fokgyarmat egy részét a szabadállam területének deklarálja s figyelmezteti a lakosságot az angol királynő iránt való kötelességeire.

London, október 28.

Beresford Charles tegnap *Glasgow*ban beszédet mondott, amelyben azt hangoztatta, hogy Anglia Dél-Afrikában semmiféle beavatkozást nem tűrhet, még ha a birodalom összes férfitlakosságát kell is harcba küldenie.

Amsterdam, október 28.

A németalföldi *Vörös-Kereszt* Transvaalba szánt tábori kórhaza ma délieltől indult utnak a *König* gőzösön. *Dr. Leyds* a transzportot elkísérte *Bruidenig*.

HIREK.

Ég a malom.

Csukás Benő komáromi molnár hátra-
lékban volt az adójával. Mindössze ötven
forintról volt nála szó, erről a kicsinyke
összegekről, amely mindig olyan nagy, mikor
kéne. A hatóság nem akart várni vele, mivel-
hogy a hatóságnak meg felülről nem várnak.
Csukás Benőért pedig, bármily jóvalvaló derék
polgár volt is különben, nem lehetett kivé-
telt tenni s ki volt mondva az ultimátum,
hogy dobra verik a malmát.

Kétségtelen, hogy mielőtt ez a molnár
részánta magát arra a cselekedetre, amely
alább következik, leült a garát mellé s bele
nézett a vízbe. Az öreg Duna egykedvűen
hőmpölygött lefelé; arra felé, amerről meg-
villan reggelként a napsugár, amerről tit-
kozatos varázsos hangulat árad szét, mikor
beáll az est. A végtelenség csábítása száll fel
a vizekből s az elmúlás gyönyörűségei csal-
ják az embert a mélybe. Semmi különösebb
érdeme sem volna hát a molnárnak erre a
potekeiós nekrológra, ha belevetné magát a
gondülő folyóba, de a komáromi molnár két
okból szolgált rá a nagyobb újsághirre. Elő-
ször azért, hogy ugy halt meg, ahogy meg-
halt. Másodszor meg azért, mert nagy tanul-
ságot hagyott maga után az élőkre.

Csodálatos nagy szcenériát csinált a maga
temetésére ez a molnár, annyi erővel, ameny-
nyi csak a nagy erejű költőkben s a föld
népében lehet meg. Abban a népben, amely-
nek az elemek háborgása a költészete, amely-
nek a tűz és víz csatáiban telik nagy gyö-
nyörűsége, amely nem dobja oda a maga
testét a víznek áldozat nélkül, hanem hatal-
mas párviadalra szólítja teste fölött az elemek-
et. Mert a molnár meggyújtotta a Duna
hátán lévő malmot s aztán lefeküdt —
meghalni.

Ég a malom, sísteregve hull a zsarát-
nok a fekete éjszakába s a neszmélyi hegyek
bámulva nézik a kis ember nagyszerű tem-
etését.

A Duna pedig nem áll meg. Egy-
kedvűen hőmpölyög odébb Kelet felé, a
nagy város felé, ahová a sok adót viszik,
ahol mosolyognak az ilyen tragédiákon s
ahol a kis szürke molnárok halálos moti-
vumait már régen naivitásnak tartják az
emberek. Mert felírta Csukás Benő, egy evező
lapátra írta fel, hogy miért rendezte ezt az
illuminációs, nagyszerű temetését önmagának.

— Azért ölöm meg magamat, — ezt
írta — mert nem tudok élni, a malmom
nélkül.

A munkán szerzett tulajdon meghatóan
naiv szeretete szől ebből a bucsúból, a régi
világ hatalmas jellemző vonásai vannak fel-
írva arra a lapátra. Ékesszóló védelme ez
a tulajdon szentségének, diadalmas, nagy-
szerű hangja annak a teóriának a védelmére,
amelynek halálát a fővárosi tömegek, a ron-
gyosok és éhesek annyira sürgetik.

A hatalmas szcenériával rendezett teme-
tés tanuskodik a mellett a nagy erő mellett,
amellyel a kis molnárok védtek a maguk
kicsinyke, bugó malmaikat. A halál *motívuma*
pedig tanúságot rejt mindazok számára, akik
idő előtt akarják bevilágítani a folyók hullá-
mait a felgyújtott házak lángjával.

A kis malom hamuvá lett, a molnár is
bennégett s mégis azt igazolta vele, hogy
tévednek azok, akik azt hiszik, hogy égnek
a malmok.

G—A.

Budapest, október 28.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Október 31-én új
előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azo-

kat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése
ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról
idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalan-
ul küldhessük tovább.

Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt
jelenik meg.

— Személyi hírek. Lukács pénzügyminiszter
ma délután visszatért Budapestre. — Hecsedüs Sándor
kereskedelmiügyi miniszter a jövő héten esztendő
helyett pénteken, november 3-án ad kihallgatást. —
Darányi Ignác földművelésügyi miniszter e hó 31-én,
kedden a rendes heti kihallgatást, másnemű hivata-
los elfoglaltságára való tekintettel nem tarthatja meg.

— A trónörökösné házassága. Bécsből jelentik,
hogy Stefánia özvegy trónörökösne október utolsó
napján Laxenburgból Bécsbe érkezik és ott másnap
el fog busuzni a királytól. Az özvegy trónörökösne
november 2-án Londonba utazik.

— A novemberi előléptetés. Bécsből jelentik,
hogy a novemberi előléptetés nem ma, hanem csak
holnap fog megjelenni. Ott főhercegen kívül Lipót-
Szalvator főherceget, a 36-ik gyaloghadosztály unjon-
nan kinevezett parancsnokát is előléptették altábor-
nagygyá.

— Kintüntetett plébános. A hivatalos lap ma
a főváros egyik legrégebbi papjának kintüntetéséről ad
hírt. Kanovics Béla jászévfárosi plébánost tüntette ki
a király a harmadosztályú vaskoronarenddel. Kanovics
plébános mindig élénk részt vett a Jászévfárosi
társadalmi életben s különösen a kerület közokta-
tásügyének terén szerzett kiváló érdemeket. A kintün-
tetés a főváros összes köreiből általános örömet
keltett. A hivatalos lap jelentése a következő:

Személyem körüli magyar miniszterem elő-
terjesztése folytán Kanovics Béla címzetes apát
és budapest-jászévfárosi esperes plébánosnak, az
egyház, valamint a közügyek terén szerzett ér-
demei elismeréséül, harmad-osztályú vaskorona-
rendemet díjmentesen adományozom.

Kelt Budapesten, 1899. évi október hó 22-én.

FERENC JÓZSEF, s. k.

Gróf Széchényi Manó s. k.

— Meghírsített merénylet. Sándor szerb
király ellen állítólag merényletet terveztek az
éjszaka. A szerb király tegnap estefelől indult el
Belgrádból a keleti expresszvonattal s Budapesten
át folytatta útját Bécs felé. A vonat, amelyen a
szerb király utazott, Zimonytól egészen Buda-
pestig szigorú felügyelet alatt állott. Tegnap
reggel táviratok mentek szét minde vasuti állomá-
sra a zimony-belgrádi vonalon, hogy a pályát
szigorúan vizsgálják meg s a keleti expresszvonat
elhagyásáig tartásig szigorú felügyelet alatt. A fő-
városi rendőrség is egész csomó rendőrt és detektí-
vát mozgósított egy rendőrfelügyelő vezénylete
alatt s a pályatett a keleti pályaudvartól, illetve a
ferencvárosi állomástól a nyugati pályaudvarig
egészen megrakták rendőrökkel. Ennek a nagy
óvintézkedésnek pedig az volt az oka, hogy a
fővárosi rendőrséget bizalmasan arról értesítették,
hogy Sándor király ellen a szerb radikálisok
merényletet terveznek s itt Magyarországon
akarják végrehajtani. Azt mondják, hogy a fel-
jelentést a budapesti szerb kolónia egyik tagja
tette s ezen az alapon tették meg a legszélesebb
körű óvintézkedéseket az állítólagos merénylettel
szemben. Annyi tény, hogy a szerb király nem
is jött be a keleti pályaudvarra, hanem a kocsiját
lecsatolták s az ugynevezett királyvágyányon át
vontatták a nyugati pályaudvarra, ahol ismét
hozzásatolták a keleti expresszvonathoz, amely
egy óraker indult utnak Bécs felé a szerb ki-
rályal.

— Ünnepeit alispán. Bács-Bodrogh vármegye
tiszikara fényes ünnepséggel ülte meg alispánjának,
bozsóki Kardos Gyulának harminc éves szolgálati
jubileumát. A vármegye közönsége is meleg ovációk-
kal halmozta el a népszerű alispánt az e hó 26-ikán
tartott évnegyedes közgyűlésen, amelyen megjelentek
Gromon Dezső államtitkár, az összes vármegyei orszá-
gos képviselők és a bizottsági tagok nagy része. Eköz-
gyűlésen először balesete óta először báró Vojnits Ist-
ván főispán. A jubiláló alispánt a vármegyei tiszikar
nevében ifj. Vojnits István főjegyző, a törvényhatóság
nevében pedig Latinovits Pal országgyűlési képviselő
üdvözölte emelkedett hang, lelkes beszédben. A
közgyűlést az ünnepeit alispán tiszteletére megszab-
ították s ezután a vármegyei és a Zenta városi
tiszikar küldöttségét fogadta az alispán, kiknek ne-
vében dr. Balaton Gyula főszolgabíró intézett üdvözlő
beszédet a jubilánshoz, aki meghatva köszönte meg
az ovációt. Végezetül háromszázötven terítékű ebéd
zárta be az ünnepséget.

— Fejérváry Géza. Tizenöt esztendővel
előtt, október huszonhetedikén királyi kézirat
jelent meg a hivatalos lapban. Az uralkodó ak-
kor nevezte ki báró Fejérváry Gézát honvédelmi
miniszterre, s Fejérváry ma is honvédelmi mi-
niszter, öt bukott kabinéből az egyetlen, aki ránk
maradt. Ki szerette olyan nagygon? A király bi-
zonyosan, de a király más miniszterét is szerette
már s mégis elejtette, ha a nemzet úgy kívánta.
Tehát a nemzet is szereti a honvédelmi minisz-
tert? Hát nem mindig szerette, sőt nem is min-
dig szereti. Soha még nem volt úgy miniszterrel
a nemzet, mint Fejérváry Gézával. Eleinte hatá-
rozottan rossz szemmel nézte s a parlament csak
azért nem haragudott rá, mert úgy törté-vágta a
magyar nyelvet, mintha ellensége volna. Akkor
nevettek rajta. Aztán elkövetkezett a véderő vita
s Fejérváry szinte gyűlöletessé vált. Még nótában
is ellene fordultak s még talán méltóztatnak em-
lékezni, hogy mindenfelé futják:

Abcug Tisza, Abcug Csáky,
Abcug báró Fejérváry!

Lepergett egy pár esztendő s jöttek az egyház-
politikai javaslatok, mikor a nagy szabadelvű
reformoknak a trón számolyánál nem volt lelke-
sebb szószólója, mint a honvédelmi miniszter. Ez
megint feléje fordította a sziveket. Szerették. De
jött az emlékeztetés éjjeli ülés, amikor Fejérváry
Hentzit védte s a nemzeti pártot megsértette,
akkor szóhoz sem hagyták jutni és sokáig nyögte
a népszerűtlenséget megint. Mikor azonban a
dolgok tavaly már nagyon cifrán fejlődtek s a
nemzet attól tartott, hogy a régi rend intrikusai
megdöntik a Széll Kálmán békitő munkáját, egy-
szerre csak kintűnt, hogy Széll Kálmánnak és a
békének erős támasza akadt — Fejérváryban.
Tehát megint csak szeretni kellett. S ez így ment
a tizenöt esztendőn keresztül szakadatlan. Föl-le,
egyszer népszerű volt, egyszer népszerűtlen. S
ilyenformán a nemzet lassanként megismerte,
hogy Fejérváry az a tisztá gondolkodású, egyes
lelkű és hajlíthatatlan ember, aki a változó irány-
zatok közt változhatatlanul a kiegyezés becsüle-
tes híve volt. Vele mindig az maradt meg az el-
bukott kormányokból, ami a legértékesebb volt:
a szabadelvűség és a kiegyezés hűséges katonája.
S ma már igazán a nemzet is szereti.

A szabadelvű pártközönségben ma este megjelenése-
kor hársány élénkséggel fogadták az egybegyűlt kép-
viselők báró Fejérváryt és mindenki nagy melegséggel
üdvözölte a tizenöt éves forduló alkalmából. Délelőtt
a honvédelmi miniszteriumban a miniszterium volt
nevében üdvözölt. A honvédelmi miniszterium tisz-
viselői és tisztjei nagy ünnepélyességgel akarták a
szeretett minisztert üdvözölni, tizenöt éves minisz-
tersége fordulóján, de báró Fejérváry értesülvén
a szándékról, köszönetének kifejezése mellett annak
az óhajlásának és kérelmének adott kifejezést, hogy
álljanak el szándékuktól. Ilyformán azután a tiszte-
letnek és ragaszkodásnak a kifejezése arra szorítko-
zott, hogy ma délelőtt Gromon államtitkár, Gruz mi-
niszteri tanácsos és Lohner altábornagy járultak a
honvédelmi miniszter elé és átnyújtották neki egy
diszes kivitelű kártonban a honvédelmi miniszterium
összes tisztviselőinek és tisztjeinek aláírási üdvözlétét.

November 10-én tizenöt esztendeje lesz annak
is, hogy Gromon Dezső államtitkár lett a honvédelmi
miniszteriumban, a miniszterium tiszikara őt is üd-
vözölni fogja.

— Arany János kollégái. Nem poétákról
van szó. Egyszerű falusi jegyzőkről, a helység
pennáiról. A biharmegyei jegyzők Tokay Elek
körös-apáti jegyző közdeményezésére egy indít-
ványt készítettek, amelyet az országos jegyzőgyű-
lés elé akarnak vinni. Olyan sok indítványról
olvashatunk napról-napra, hogy már nem is
veszszük az ilyen írásokat valami tulságó-
san komolyan. A körös-apáti jegyző indít-
ványa azonban kimagaslik a tucatírások kö-
zül, pedig csak egy — óh, miesoda kopott
história! — ünnepséget akar minden eszten-
dében. Arany János-ünnepséget tervez Tokay
Elek. Azt akarja, hogy a jegyzők minden eszten-
dében másutt emlékezzenek meg halhatatlan kol-
legájukról, aki Nagyszalontán volt egykor jegy-
zője. Szép, okos indítvány, — az országos kong-
resszusnak hihetőleg nem lesz ellenében semmi
kifogása.

— Újságkiadó gyűlése. A Magyar Újság-
kiadó Országos Szövetsége közgyűlésén, amely
vasárnap, e hónap 29-ikén délelőtt 11 órakor lesz az
Otthon dísztermében, a bejelentések után itéve ott
lesznek az összes tagok. Ezeknek sorában vannak
az összes fővárosi napilapok és hetilapok kiadói,
vidékről pedig fővárosból a legtekintélyesebb napi-
lapok és hetilapok tulajdonosi. Vendégkeppen részt
vesznek a fővárosi lapok főszerkesztői, szerkesztői,
munkatársai. A közgyűlés után díszedő lesz a
Royal-szálló külön éttermében.

Magy. kir. szab. Osztálysorsjáték
1-ső húzása november 16 és 17-én

Ered. egész sorsj. ára frt 6.—
fél 3.—
negyed 1.50
nvolead —.75

Megrendelendő
WOHL főelarusítónál
BUDAPESTEN, Diana-utrdü.

— **A „jelen” és „hier” változatai.** Az egymáshoz teljesen hasonló *jelen* és *hier* eseteknek most már újabb változata is van, amelyből kitéjük, hogy egy-egy ellenőrzési szemlén valószínűsége bábeli nyelvzavar tamadhat. Az eseteknek azonban így is lecsukás a esattanójuk. Az üllői-úti Mária Terézia-kaszárnyában ma a 2. számú szekerőszerezd tartálcsoainak volt az ellenőrző-szemléje, melyet *Marcinkiewicz* 32. gyalogezredbeli kapitány tartott meg. A kapitány mellett egy polgári tisztviselő és egy városi hivatalosolga is volt. *Marcinkiewicz* kapitány jól beszélt magyarul a szemle alatt azokkal a tartalékosokkal, akik csak magyarul tudnak, ha valamit meg kellett magyaráznia, magyarul is beszélt. A *jelen*-t azonban nem engedte meg, sőt büntetést szabott ki érte. A szemle kezdetén a kapitány németül, magyarul és végre tótul megmagyarázta a tartalékosoknak, hogy ma a katonai fegyvelm alá tartoznak és hogy mindenkinek, akár ő, akár a polgári tisztviselő olvassa föl a nevét, *hier*-rel kell jelentkeznie. A magyarázat után először is azokat a tartalékosokat hívták elő, akiknek valami mulasztás volt a rovásukon és ezeket a polgári tisztviselő szólította elő nem a katonaságnál szokásos módon, előbb a keresztnével s utána a családnével, hanem magyarul. Alig hogy az első nevet fölolvasta, elhangzott a magyar válasz:

— Itt vagyok!

Marcinkiewicz kapitány erre odafordult a közelében levő szakaszvezetőhöz és németül ezt mondta neki:

— Vigye ezt az embert a börtönbe! Egy napi börtönt kap, mert szabálytalanul jelentkezett!

Később a kapitány szólította elő a legényeket és elég sűrűn hallatszott a *jelen*! Aki így jelentkezett, azt a kapitány mindjárt elítélte egy-két napi börtönre. Volt közöttük egy tót, aki csak tótul tud, de amikor a nevét fölolvasták, mégis magyarul kiáltotta:

— Itt vagyok!

Mire a szemle véget ért, már egy egész csomó tartalékost vittek el, hogy leülje egy vagy kétnapi büntetését.

(Az ügy érdemével lapunk vezércikke foglalkozik.)

— **Urányi Imre halála.** *Urányi Imre*, a szabad-
elví párt régi, érdemes tagja -- mint egy távirat
jelenti -- Galgón meghalt. Az elhunyt a magyar
közéletnek érdemes és rokonszenves munkása volt.
Egy éve már elmúlt, hogy súlyos betegség neheze-
dett rá, amely kioltotta életét. Temetése e hó 30-ikán
lesz Galgón.

Urányi Imre 1833-ban, november 4-ikén, Máramaros-
megye Nagy-Böck községében született. A kö-
zépiskolát Máramaros-Szigeten és Szatmáron végezte.
A szabadsághar kitörésevel mint 15 éves ifjú részt
veit a küzdelmekben. Nagy nehezen menekülve a
besoroztatástól, először is a szatmári papszolgálat-
intézetbe került s két évet töltött ott. Majd a jogi pá-
lyára lépett és elvégezte ebbeli tanulmányait, 1861-ben
megválasztott megyei aljegyzővé; ez év végén az
alkotmány felüggasztetvén, a megyei tisztikarral le-
mondott és nem vállalt hivatalt a provizoriúm alatt,
hanem gazdálkodással foglalkozott. 1866-tól szolgált
a megyét mint al-, később főszámvérvő és szolgál-
bíró. A közélet minden ágában terékeny részt vett.
Máramaros-Szigeten a négyeletnek titkára volt, éle-
n részt vett a máramaros-szigeti takarékpénztár és ke-
reskedelmi hitelintézet létrehozatalában, előbbinek
több ideig igazgatója, utóbbinak igazgató-tanácsosa
s máramaros-szigeti kaszinónak sok éven át va-
lasztmányi elnöke volt. 1878. ősi képviselte a máram-
aros-szigeti kerületet szabadelpárti programmal.
Tagja volt a közlekedéstudgyi bizottságnak.

— **Parádés temetés.** Mikalákán dehogyan
temették volna el olyan nagyuri pompával *Pakurár*
Tódort, mint ahogy tegnap Aradon tették. Diszbe
öltözött katonák kísérték utolsó útjára, a katonaba-
banda szomorú nótákat játszott és a dobos komo-
ran, szárazon belepergetett... a papon pedig
lilaszínű reverenda volt... És a *Pakurár Tódor*
édesanyja mégis egyre sírt, zokogott. Nem tudta
sehogysem megérteni, hogy miért is zárták be a
fiát Aradon a katonák... Olyan jó fiu volt, az-
után semmi rosszat sem tett. Szegény asszony
nem értette meg, hogy mi a különbség a *hier* és
a *jelen* között. Egy árva szóért csak nem kerget-
tik az embert a halálba! — ezen töpreng most
már Mikalákán egy síró, rivó néni.

— **A fumei villamos vasút felírásai.** *Fiumé-
ből* írják a *Budapesti Tudósítónak*, hogy az ottani vá-
rosi villamos vasutnak november 6-án lesz a mű-
tanrendőri bejárása. Ebből az alkalmából félhivata-
los helyen konstatalják, hogy a fumei hatóságok a
magyar és olasznyelvű kocsifelírásokra vonatkozó
rendeletet nem vonták vissza, sőt azt minden részé-
ben épségben tartják.

— **Az Engel ügy.** Említettük, hogy a belügy-
miniszter az Engel ügyben pótvizsgálatot rendelt el
és hogy ezt a vizsgálatot Pécssett már megkezdették.
Az Engelé ellen hozott ítéleteket a másodfoku ható-
ságok alaki hibák miatt feloldották, ami ellen a bor-
vizsgáló bizottság felebevezést adott be. Engelé erre
új bizonyítékokat szereztek és beadványukban eze-
ket első sorban kiemelték. Erre elrendelték a pótv-
vizsgálatot, hogy megállapítsák, mi igaz az új bizo-
nyítékok közül. *Kecskényi* kapitány még egy-két
hétig Pécssett marad s még vagy kétszáz embert
hallgat ki.

— **Merénylet egy szenátor ellen.** Paler-
móól táviratozzák nekünk: A felebevezési tör-
vényészek elnökére, *Majeno* szenátorra, a *nyílt*
utcán pisztolytal rálöttek. A tettesek elmenekültek.
A seb veszélyes.

— **Sikkasztó hadnagy.** *Wängler* Arthur, a 36-ik
gyalogezred hadnagya a hercegovinai Artovae köz-
ségéből nagyobb pénzösszeggel, — amelyet mint
adjuváns kezel, — megszökött. A mostari hadbíró-
ság most felszólítja *Wängler* hadnagyot, jelentkeznie előtte
kilencven napon belül, mert különben mint sikkasztót
és katonaszökévenyt, távollétében is el fogja ítélni.

— **A lézengő ritter.** Ki ez? *Walsin-Ester-
házy*. Főlesapott szabad lovaggá, aki karját és
kardját bármikor följáránlja igaz ügyek védelmére
— jó pénzért. Most Angolországának ajánlkozott,
hogy Transvaalba megy a boerok ellen harcolni.
Eddig még nem tudják, hogy elfogadták-e nemes
ajánlatát. Ugy látszik, folyának — alkudo-
zások.

— **Házasság.** *Dr. Csiky* János, *Csiky* József
táblai bíró fia ma délelőtt 11 órakor a Káivin-téri re-
formátus templomban esküdött örök hűséget *Hegedüs*
Irénnek, *Hegedüs* István egyetemi tanár leányának.
A násznép sorában ott voltak többek között *Hegedüs*
Sándor kereskedelemügyi miniszter, a menyasszony
nagybátyja nejevel és *Hegedüs* Lóránt országes kép-
viselő. A nagy és előkelő közönség körében voltak:
Nagy Ferenc, *Kovács* Gyula, *Bókai* Árpád, *Tóth* István
egyetemi tanárok, *Horváth* Béla táblai bíró, *Lehotzky*
Antal képviselő, a Tauffer-klinika orvosi kara és
mások. A fiatal párhoz *Gergely* Antal lelkész intézett
szép beszédet.

Gerlóczy Béla, a pesti hazai első takarékpénztár
tisztségelője, *dr. Gerlóczy* Gyula műegyetemi tanár
fia, 28-án vezette oltárhoz az eszterzomi belvárosi
templomban *Mattyasovszky* Ilonkát, *Mattyasovszky* Vil-
mos, Esztergom megye tiszti főügyészenek leányát.

Dr. Lukács György békésmegyei főispán no-
vember 4-én esküszik Budapesten *Plachy* Sáriával,
Plachy Gyula nőgrádi nagybirtokos egyetlen leányával.

Bányai Samu hivatalnok, a „Magyar Kereske-
delmi Utazók Egyesületének” házagya holnap, va-
sárnap déli 1 órakor vezeti oltárhoz *Glauber* Zelmá
kisasszonyt.

Ludwig Rezső ma jegyezte el *Zsendovics* Erzsike
kisasszonyt, özv. *Zsendovics* Endréné leányát Buda-
pesten.

Ifj. Gally János, az Athenaeum részvény tár-
sulat tisztviselője ma vezette oltárhoz *Iglón* *Thérn*
Anna kisasszonyt, *Thérn* Sándor iglói birtokos leányát.

Paduch Adolf, mérnök eljegyezte *Wicke* Ida kis-
asszonyt Budapesten.

— **A cserbenhagyott menyasszony.** A bihar-
megyei Kiskagyan öngyilkossá lett egy tisztelt család
szép fiatal leánya: *Nagy Gizella*. Néhány hét előtt
még boldog menyasszonya volt egy nagyvár-
adi fényképesnek. A vőlegény azonban nemrég
visszaküldte a jegygyűrűt, nagyváradi levele-
zőnk szerint azért, mert keveselte a hozományt. A
leány derült kedélye azóta teljesen megváltozott,
szomorúan járt-kelt a szülői házában és már csak
árnyéka volt önmagának. Tegnap aztán lement a
kertbe s ott agyonlötöte magát. A lövés zajára kifu-
toztak a házbéliek, de a golyó akkor már kioltotta
fiatal életét. A levél, amelyben szólított elbucszott,
megmagyarázta szerencsétlen tettének okát.

— **Halálozás.** *Ruska* Sándor honvédszázados
tegnap 33 éves korában elhunyt. Holnap vasárnap
delután kísérik örök nyugalomra a honvédségi hely-
őrségi kórházból a katonai temetőbe.

Frankl Jakab magánhivatalnok ma éjjel 56 éves
korában Király-útea 41. sz. a lakásán meghalt. Te-
metése holnap délelőtt 10 órakor lesz. Az elhunytban
Frankl Gáspár, a mentőegyesület őrsvezetője edes
atyját gyászolja.

— **Az országos magyar gyorsíró-egyesület** ma
este 7 órakor tartotta a képviselőház helyiségében
tiszteletbeli közgyűlést. A lefolyt tanévben 163 tanít-
tételben és 310 tanfolyamban 6934 növendéket tanít-
tattak. A gyűlésen elnökké ismét *dr. Fabry* Henriket,
alelnökké *dr. Rónay* Károlyt és *dr. Gopcsa*
Lászlót, ügyvezető igazgatóvá *Balogh* Jánost, pénz-
tárosá *Kozma* Bernátot, könyvtárosá *Halász* Zoltánt,
ügyészső *dr. Teteleni* Ármint és jegyzőkké *Böröz*
Mihályt, *Maray* Árpádot és *Kovácsics* Sándort.

— **Andrée utóda.** *Krisztianában* ezuttal
hivatalosan is letettek arról a reményről, hogy
Andrée valamikor visszatér. Az északi sarknak —
ugy látszik — vértanuja főmérnök volt a krisz-
tiani szabadmali hivatalnál. A kormány két évig
tartotta fenn számára ezt az állást, de most utó-
dát keres *Andrée* helyébe. A minap jelent meg a
hivatalos lapban a pályázat, amely megmondja,
hogy a kormány nem reménykedik a volt főmér-
nök visszatéréseben. És most majd jön egy nyu-
godt ur, beül a főmérnöki irodába kémelelni, hogy
a szabadmalt kérő találmányok ujak és prak-
tikusak-e. És talán csak nagynehé fog a lelken
végigreszketni az a gondolat, hogy az elődét mi
vitte a nagy titkok és az ismeretlen messzeségek
felé. És hogy hol és hogyan halt meg — ha
meghalt — az az ember, akinek talán a legszebb
elmulása volt minden elmulások között.

— **Öngyilkosság a kaszárnyában.** Az üllői-
Mária-Terézia kaszárnyában ma hajnalban öngyil-
kossá lett egy újonc, aki alig pár héttel ezelőtt vette
magára a katonaruhát, hogy leszolgálja a három
esztendejét. *Feldmann* Józsefnek hívják az öngyil-
kos rekrutát, aki a 32-ik gyalogezredben szolgált.
Jó igyekezetű, tisztességes fiu volt *Feldmann* s teg-
nap este még jó kedvvel feködt le. Ma hajnalban
negyed hat órakor azután nagy dördülés zavarta föl
a még alvó katonákat s a *Feldmann* József ott fe-
ködt, holan az ágya mellett, szívét furta át a Mann-
licher golyó. *Feldmann* pesti gyerek, a szülei itt
lagnak s az édesanyja meg a nővére éppen tegnap
delután voltak benn nála látogatóban. Hogy a *Feld-*
mann József mi keserítette el annyira, hogy öngyil-
kossá lett, nem lehet tudni, mert a kaszárnyának a
falai nagyon vastagok.

— **Öngyilkos kereskedő.** *Szegedről* táviratozzák,
hogy ott *Klein* Hermann török-kiszairi kereskedő
egyik szállodában agyonlötöte magát. Levelet hagyott
hátra, amelyben családjától elbucszik. Azt hiszik,
hogy *Klein*t zilált anyagi viszonyai kergették a
halálba.

— **Pipereszerék.** Az előkelő hölgyvilág előtt
Schaffner Róza asszony, szerb királyi udvari szállítónő,
piperagyártmányai örvendenek a legjobb hírnévnek.
A hónap elején a világhírű gyártmányoknak kizáró-
lagos raktára nyílt meg Bécsben. (Kohlmarkt 6.)

— **Somossy Mula.** *Albrecht* Ferenc, a So-
mossy Mulaó igazgatója párisi, londoni, berlini,
drezdai utjáról visszatérve fényesen állította össze a
mulaó programját. November 1-től csupa új szen-
zációs szám lesz a műsoron.

— **Katonaugyekben** a legjobban és legolcsób-
ban jár el *Dominke* János volt cs. és kir. százados
tulajdonát képező *Katonaugyi iroda* Budapest, VII.,
Kerepesi-ut 6. Különösen figyelembe ajánljuk ezt az
irodát ama védőkölteseknek, akik a jövő évben sor
alá kerülnek, s a szolgálatban kedvezményt elérni
akarnak, például mint családfenntartók, öröklött me-
zőgazdasági birtokosai stb., a póttartalékba jutni, ki-
vételes nősülési engedélyt vagy utólevél elnyer-
ni ohaítanak. A jövő évben sor alá kerülő éves öns-
kentesek ügyeit különös gondallal intézik el.

— **Új közlelemiszter.** A Királysórfőző kitűnő
vegyészeinek sikerült oly malatakvé-gyártmányt
előállítani, amely táplálóló értékénél és finom zamatos
ízénél fogva hivatra van minden háztartásban fontos
szerepet játszani; a drága kávét részben pótolni s
valamennyi csekélyebb értékű szurrogátumot teljesen
kiszorítani. A Királysórfőző ezt a cikket a legjobb
és legúszább sörárpából gyártja, ugyanabból, amely-
ből az oly gyorsan kiszáradtáltált vált góliát malata-
sörhöz a malátát használja. *Landaur* Ignác és fia
budapesti kivitelei cég ennek a kiváló közlelemiszternek
jelentőségét felismerve, a góliát malatakvé egyedüli
elárúsítást átvette.

Korona contra forint.

Országos törvény intézkedik róla, hogy az, ami
eddig forint volt, ezután korona legyen. Olyan for-
mán, hogy megfelelővé megint egységé legyen.
Megkészeződik minden somma, s a kevésnek az
a látszatja van, hogy sok. A nagy közönségnek az
új érték csak fikció; csakis a szakember mondja,
hogy jobb most, mint azelőtt volt. Azaz, hogy ma
még nem jobb, hanem csak lesz akkor, ha megkezd-
jük a készfizetést. Amikor a papir aranyvá lesz, s
nemcsak az megy aranyzámba, ami fénylik, hanem
az is, ami ropog: a bankó.

Denique formálisan benne vagyunk a korona-
értékszámításban. Már az állami költségvetést is sze-
rinte állapították meg, az adót is koronákban rólák
ki, a váltóblanketták bélyegét is koronaértékben
fizetjük. Még sem tudott népszerűvé lenni. A nép
még nem fogadta el a koronaváltást és sokáig nem
fogja elfogadni. Különben is csökönősen ragaszkod-
dik a megszokott értékekhez. Hiszen még most is,
amikor már a forintot halálra ítélték, még mindig el-
ismert érték az elődje, a régi sajn forint. A nép
még egyre emlegeti, de még a városi nép is sajn
forintot veszi a — tojást. A tojásforint maig negy-
ven krajcárt ér.

A koronaértéket nem elég elrendelni, népszerű-
síteni is kell. Ezt a népszerűsítést hatatosan végzi
az osztalysorsjáték, amely a koronaértéket bevizi

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. szám.

Kieszközöl szabadalmakat, finan-
círoz találmányokat és beajastro-
moz védjegyeket és mustrákat.
Felvilágosítás díjtalan.

még az emberek álmodozásába is. Milliő koronáról, százezer koronáról álmodik az, aki osztályorsjegyet vesz. Az osztályorsjáték játéktérve a maga hatalmas számszövegeivel népszerű olvasmányává lett, már pedig végig koronák rengetegéről szól. Arról a tizenhárom milliő koronáról, amelyet kisorsolnak, arról az ötven ezer nyeregről, amelyet egy-egy koronaértékben fizetnek ki, a sok ezer főnyeremény a koronaértékkel való szímitást általánosítja, az a sok ezer ember pedig, aki egy-egy nagy nyereget megüti, a vagyonról azt tudja, hogy koronaértéke van.

Az osztályorsjegyek, ez a mindenkinek olcsó értékpapírja nemcsak hogy megszerzi mindenkinek a vagyon lehetőségét, valószínűségét, de rántja a közönséget arra, hogy a pénz megszerint forintnak lenni, mert koronává lett. A saját forintot az osztrák értékű forint nem tudta legyőzni, de a forintot a népszerűvé lett osztályorsjáték hamar muzeumi emlékké fogja degradálni.

Okulmány.

(x) Legjobb olasz vívószerke, forgópisztolyok, vadászfegyverek Tiller Mór és társa cs. és kjr. udvari szállítóknál Budapesten, Károlykaszárnya. Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.

(x) Ki akar egyéves önkéntes lenni? Lásd Lichtblau A. debreceni katonai előkészítő tanfolyamának hirdetését.

(x) Nagyothallás. Egy gazdag nő, aki a nagyothallásból is füllzésből dr. Nicholson mesterséges dobhártyájának alkalmazása által gyógyult, 20.000 márkát ajándékozott dr. Nicholson intézetének, hogy azok a süketek és nagyothallók, akiknek nincsen módjukban megszerezni a mesterséges dobhártyát, ingyen megkapják azt. Levelek Institut Nicholson Longcott, Gunnersbury, London, W. England címére küldendők.

(x) Egger melipasztilája gyorsan és biztosan hat köhögéssel, rekedtséggel, elnyálkásodással. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Doboza 50 kr. és 1 frt (próba doboz 25 kr.). Fő- és széküldési raktár: Nádor-gyógytár Budapest, Váci-kürt 7. sz.

Látogatás Dreyfusnál.

(A családi kör.)

Páris, október 28.

Joseph Reinach, aki a Dreyfus-pör revíziójában igen előkelő szerepet játszott, két napig vendége volt Dreyfus Alfrédnek Carpentrasban. Párisba visszatérve, az Agence de Paris egy munkatársa előtt a következőképpen beszélt el az érdekes látogatást:

Itáliából, ahol tíz napot töltöttem, Páris felé utaztam. Az utasos Carpentrasban kiszálltam, miután előbb értesítettem a Dreyfus-családot jövetelemről. Dreyfus apósa, Hadanard várt a vasznál, hogy elvezessen a kapitány villájába, mely néhány száz méterre van a várostól, fák és virágok között. A villa kertjének rácsán keresztül láttam meg először a kapitányt, a feleségével sétált a park kavicsos útjain. Ők maguk siettek a kaput kinyitni. Mikor a rácsos kapu kinyitott, megszorítottam Dreyfusné kezét és így szóltam hozzá:

— Elégedett most, asszonyom?

— Hogy is ne lennék az, válaszolt Dreyfusné. Mindent elfelejtettem. Ime férjem itt van mellettém.

A bemutatás után, Dreyfus kapitány felém nyújtotta a kezét és azt az egy szót mondta:

— Köszönöm.

Dreyfus kapitány nem közlékeny természetű ember. Különben is éppen csodálatos önruralmának és vastermészetének köszönheti, hogy ellenállt azoknak a rettenetes kínzásoknak, amelyeknek alávetették. Picquart ezredes beszélt nekem a minap, hogy Dreyfus kapitány négysoros levélben kategorikusan fejezte ki köszönetét és elismerését. Picquart, akinek hasonló jelleme van, azután még rövidebb levélben válaszolt...

Két napig csaknem mindig az affairéről beszélgettünk. Mikor családjával van együtt Dreyfus, akkor sohasem említi meg ügyét, hogy a szomorú emléket föl ne ébressze bennük.

Sokat beszéltek már Dreyfus kemény arvonásairól, energikus fejről. En mindebből nem látam semmit. Figyelmesen tanulmányoztam az arcát, rendkívül finomnak és rokonszenvesnek találtam. Nagy intelligenciája és csodálatos emlékezőtehetsége van. Még most is emlékszik egy igen fontos és jelentékeny munkának a részleteire, amelyet a vezérkarban 1894-ben készített. Meg fogom kerestetni a hadügyminisztérium irattárában ezt az értékes iratot. Dreyfus kapitány könnyedén és világosan beszél, de nem szónokol. Ha egyetlen szó kifejezi gondolatát, akkor azt a szót kimondja egyenesen, kurtán, minden cifrázás nélkül. Beszéde rövid mint a katonai

vezényszó. Senkinek sincs befolyása reája. Makkas, de kedvesen makkas ember. Az orvosok tejet irtak elő számára eledél, hogy meg ne terhelve gyomrát, amelyet az Ördögsgiget éghajlata és az átél nélkülvések rendkívül meggyöngítették. A legelső de-jeunere azonban az orvosi tanácsok dacára sokat evett a felszolgált nehéz eledelekből. A járás nagyon neheze esik, de azt katonai merevséggel igyekeznek elpálástolni. Fájdalmait sohasem vallja be senkinek, és nem is veszik azt észre, csak mikor az erőlködéstől kimerülve lerogy egy székre.

Orvosa titokban elmondta nekem, hogy roppant veszedelmes betegségben szenved: a gerincvelője van megtámadva. Ezt a betegséget akkor kapta, amikor a nehéz vasláncal a lábán egész éjszakákat töltött el mozdulatlanul a padlón. Ime, a volt gyarmatügyi miniszter. Lebon ur, műve.

Jövő terveiről Dreyfus kapitány ezt mondta nekem:

A szabadságomat visszaadták, de még tartoznak a becsülettel, amely még kedvesebb nekem. Egy haditörvényszéktől, bajtársaimtól kívánám ezt, akik visszatértek az igazságosság szelleméhez. Ugy látszik azonban, hogy erről le kell mondanom, mert a köztársaság elnökének gondolata közbejövén, a haditörvényszék nem ülhet össze másért, mint a felmentésért. Ítélete nem lehet független a köztársaság elnökének e határozata miatt. A semmitűzők fogja tehát a rehabilitációt megadni. Itélni fog egy új tény felmerülése után, amelyet, higgye el, nagyon türelmetlenül várok. A semmitűzők ítélete után remélem, hogy fűgságom idejéig tényleges szolgáltatnak fogják beszámítani és kérni fogom nyugdíjaztatásomat. Mint katona akarok eslekedni, mert dacára minden szerencsétlenségemnek, még most is az vagyok.

Kíváncsi voltam, beszélt tovább Reinach, hogy ez az ember, aki hőse volt e csodálatos drámának, miképpen vette tudomásul e dráma minden részletét és milyen hatást gyakorolt az reá.

— A Zola-pör tárgyalásának két kötetét egy délután, három órákor kezdtem olvasni a rennesi fogházban, szót Dreyfus kapitány. Egész négy óra reggelig nem tettem le kezemből a könyvet. Érdekel, mint valami regény.

Hamlet.

A kerepesi temetőben.

Ötvenéves a kerepesi temető. Az idén jubilál s az idén merült fel az a terv, hogy a halottak exhumálása után háttelkeket basit a város a területből.

Hamlet: (felvesz egy koponyát.) E koponyának nyelve volt s okosan beszélt. S hogy kidobja most ez a pimasz, mintha Káin alkopája volna. Nagy államférfi volt talán, s gondolataival nagygyá tette Dániát.

Horatio: Dániában muló az elismerés, uram.

Hamlet: Nyilván azt gondolod, hogy ez is elismerésért fáradozt s most pihenni vágyik, mint azok, akik odafent nyugodtak s most itt pihennek.

Horatio: Szegény bölcs Dániának — hogy nem ismerje előbb a pihenést.

Hamlet: A pihenés a nyeglének szükség, a bölcsnek áldozat. Dánia bölcsse nem pihent s így azt gondolják, fáradojon tovább.

Hamlet: Itt egy másik. Miért ne lehetne szónok koponyája? Hol vannak bölcs beszédei, hol van honszereime s hol az az erő, melylyel harena vitte Dániát s szabadságért, jogért küzdött.

Horatio: A szabadság, uram, oda fent van. Itt lennt a tehetetlenség. Ezek nem szólnak, ha zavarják is.

Hamlet: S a tehetetlenségből pénzt csinálnak azok, akiknek pergamenttel biztosítják a jogot, hogy felturják a földet. Nemde juborból van a pergament?

Horatio: Abból uram, meg birkaborból.

Hamlet: Az is mind borju meg birka, ki ebben biztossgot keres... Hé, sirásó! Mióta tudod ezt a földet?

Sirásó: Az esztendő minden napja közül az napon adtam rá magamat, mikor néhai szabadságunkat temették.

Hamlet: Mennyi ideje annak?

Sirásó: Hát nem tudod? Hisz minden bolond tudja ezt, de senki sem meri megmondani.

Hamlet: A gutába!

Sirásó: Nem a gutába! Itt Dániába!

Hamlet: Meddig áll az ember a földben?

Sirásó: Amig a dán uraknak nem kell új palotásor. Mihelyt pénzre van szükség, palota is kell, amit bére lehetne adni, menten kivetik.

Hamlet: Hát nincs elég hely a sirban?

Sirásó: Nincs bizony. Hisz abban még a kegyelet sem fér el.

Hamlet: Hát mit becsülnék ma többre?

Sirásó: Téged, Uram, ha valami olyat parancsolsz, amin háztelket lehet szerezni. Mert ez a fő dolog...

Hamlet: A ház? Olyan fontos az, hogy ház legyen ott, hol eddig sűrűdör volt s hol a fák közt szállt a szellő, ott ember hátára ember szoruljon s megrontsa ezt a levegőt. Hát kell a rothadt levegő? Kell? Okvetlenül?

Sirásó: Biz? Kell, Uram, másként nem lehet. Mindíg kell, hogy valami rothadjon Dániában.

(Messziről hallatszik, amint bontják a temető falát s a sírokat fessegetik. Két mérnök jön a mérőláncal. Hamlet és Horatio hátravonulnak.)

G—A.

Angol hang.

Audi et alteram partem.

Tisztelt szerkesztő ur!

Angol ember létemre, aki bár teljesen méltányolni tudom a vendégszerető magyarok közt való kilenc-havi itt tartózkodás értékét, jóllehet magyarul olvasni nem tudok, — sokszor vagyok kénytelen a budapesti és bécsi németnyelvű lapokhoz folyamodni, amikor túrelmetlen vagyok bevárni a londoni lapok vagy a párisi New-York Herald megérkezését.

S ami ezeknek az olvasásában nekem feltűnik, az az inzultáló hang, amely a német lapok többségének a cikkein végigvonul, mihelyt Angliáról, Anglia haderejéről, népéről és politikájáról van szó. Rossz néven veszik tőlünk a prosperálásunkat, kereskedelmi vállalatainkat elért sikereinket, valamint azokat a rendszabályainkat, melyekkel a transvaali lázongókat elnyomni szándékoznak.

Fűltve, hogy a fegyveres erőszak alkalmazása igazságtalan és hogy az angolokat ezért valóban gáncsolni lehet: vajjon melyek voltak e század folyamán azok a háborúk, amelyeket mind a két hadviselő fél részéről igazságosaknak lehetne mondani?

Hogy miért nem bíztuk a döntést választott bíróságra? Megengedem, hogy ez nagyon szép dolog, de gyakorolja először is mindenki otthon a jót és alkalmazzák a hági konferencia megállapodásait az Oroszország és Finnország közt való viszonyra vagy az elszász-lotharingiai kérdésre.

Európa irigy szemmel látja azt a tényt, hogy a szemes brit keselyű századok óta folyvást leste a prédát, vagyis az alkalmas gyarmatokat, a terjeszkedés lehetőségét. Sanda szemmel, álmétkodva, kedvetlenül nézi ezt Európa, s akkor ébred föl, mikor az ő számára már csak kevés marad.

Hogyan vitte végbe Anglia ezt a területserzést? Pénz és vér árán, amelyet előrelátással és vállalkozói merészséggel kockáztatott. És mi előnyt ért el vele? A mai Nagyobb Britannia konszolidációját, gyarmataival és társországaival. És mi a hátránya? Van az is. A földtekének ez a része valóban sok dologháza (kenyerkereső helye) lett Európának, ezer meg ezer teuton és más nemzetbelit vonva magához, akik szabadelni vágytak honi kelemetességiktől — házmesterektől, zahkellnerektől, bejelentőlapoktól, köztisztviselő ellen való becsületsértésektől, felségérettéstől, sorozástól és egyéb olyan különönségektől, amiktől irtózik az angol-szász vagy az amerikai ember, aki legalább is olyan megbízható jóbarát a szükségben, mint akármely más, ha nem szokása is a férfi-ismerőseivel csokolózni.

Tessék csak föntolára venni a következő eshetőséget. Angliát és az angolokat addig szidalmazák, amíg elvégre is a kontinentális hatalmak megszabadítják országait és gyarmataikat (?) attól az egész földtekén szétszört néhány ezer angoltól, akik vagy készletve vagy kényszerítve éreznék magukat arra, hogy visszatérjenek Nagyobb Britanniába. Ez esetben azonban a többi országoknak is el kell kezdenie lenniük arra, hogy foglalkozást és eltartást nyújtsanak annak a néhány millió honfitársuknak, aki viszont mitőlünk lenne kénytelen hazatérni. Mi lenne akkor? Szorult helyzetbe jutnánk-e mi így? Nem, mert a mi hazatérő honfitársainknak néhány milliónyi megürült állás és foglalkozás közt lehetne válogatniok; éhen

pedig semmi esetre sem halnánk, mert mindig ott volnának gerédforrásokul tengerentuli saját vagy amerikai véreink és a gyarmatainkkal való kereskedelmi kizárólagosság, ami csakis a mi előnyünkre válnék. Kibírnánk-e hát az állapotot addig, amíg Európában elhatározzák, hogy a perfid Albion mégis csak meg lehet tűrni, ha másért nem, azért, hogy helyet ad egy pár millió kivándorlóknak, aki nálunk akarja megkeresni a kenyérét.

Ha a Délafrika felé most utban levő brit hadtest elvégezte földadatát s lefegyverezte a lázongó boerokat, Európa esetleg ellenezni fogja, hogy Transvaalt és Oranje szabadállamot a gyarmatainkhoz csatoljuk vagyis új dologházakat nyissunk. Hajóhadak koalíciója jönne esetleg ellenünk s ez a háború az angolokra nézve sikerrel végződhetnék. Ha ez következne be, akkor a francia gyarmatok annektársa jóformán olyan bevégzett tény lenne, mint volt a Fasoda-ügyben. Ez az annexió legalább jóvátétel lenne azokért a nyájas jóslatokért, melyek az ellenségés külföldi sajtóban felhangzanak, hogy mielőbb-utóbb elfogjuk veszteni Indiát. Ez az annexió egyúttal lehetővé tenné ránk nézve, hogy ismét csak új dologházakkal szolgáljunk a minden bizonyynal odaözlő európai bevándorlóknak, akik hazai viszonyaikat és lapjaik morális támogatását szívesen cserélik föl azért a sokat szidalmazott, de biztos oltalomért, amit nekik a brit hadtest nyújt.

Tehát csak rajta, uraim!

Külföldi tisztelettel

S. Littledale Bentley.

Budapest, 1899. október 28.

Csak kedélyesen!

Buller tábornok elutazása előtt egy nyilatkozott, hogy karácsonyra ki akarja tűzni Pretóriában az angol lobogót, aztán visszatér, mert jelen akar lenni a Derbyn.

Londoni sürgöny.

Londoni szerkesztő: No, csakhogymár megjött. Beszélte a tábornokokkal?

Riporter: Beszéltem. Költségeim...

Szerkesztő: Hagyjuk ezt egyelőre. Mit mondtak a tábornokok a háborúról?

Riporter: Legelőször Stop tábornoknál voltam.

Szerkesztő: Mit mondott?

Riporter: Azt mondta, hogy Transvaalt november hatodikáig porrá löveti, mert tizedikén jelen akar lenni Sidney Jones premiérjén. A jegyet már meg is váltotta.

Szerkesztő: Tovább.

Riporter: Innen Pocket tábornokhoz kocsiztam. A szóbalány éppen egy gombot akart a ruhájára varrni, mire a tábornok hátraszólt: „Hagyja, Ketty, most nem érek rá; de fusze csak be a cernát, mindjárt jövök, előbb elfoglalom egy kicsit Afrikát.

Szerkesztő: Szép. És aztán?

Riporter: Aztán Truly tábornokhoz mentem, akit éppen ebédnél találtam. Bosszankodott, hogy nagyon forró a leves. Végre dühösen lecsapta az asztalkendőt, mondván: „Fujja az ördög, amíg kihül, átugrom Pretóriába összeapritani Krügeréket. Valahogy ne tegyék a tűzre.” Ezt mondta.

Szerkesztő: Mással nem volt?

Riporter: Még egynél voltam, Steppens tábornoknál.

Szerkesztő: Nos?

Riporter: Ez nem is fogódott.

Szerkesztő: Hogyhogó?

Riporter: Kidugta a fejét az ajtón, és kiszólt: „Kedves barátom, varjon egy kicsit, mindjárt a rendelkezésére állok, most hamar el kell foglalnom Oranje szabadállamot. Olvassa addig a Timeset és gyujtson rá egy cigarettára.”

Szerkesztő: És ön?

Riporter: Csak éppen ideszaladtam, jelentést tenni. Most rohanok vissza, a tábornok már bizonyára végzett. . . .

Szerkesztő: Siessen, siessen. . . .

—o—

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Romeo és Julia.** Az Operában ma is vendég lépett föl, ezuttal nem hőstenőr, hanem egy olaszos nevű svéd kisasszony, aki franciául énekel. Legalább ma franciául énekel Petriní Márta kisasszony, aki Gounod *Romeo és Juliájában* kezdte meg vendégjátékai sorát. Gounod francia szövegre kom-

ponálta szép, nemes lendületű zenéjét, Petriní kisasszony tehát eredetiben énekelte Juliát; de a francia szó nálunk szokatlan s az ember méltán kérhető, hogy egy hölgy, aki nem született francia, hanem született svéd: ugyanannyi fáradsággal nem tanulhatta volna-e meg olaszul is Capulet Julia szerepét? A francia szövegnek valószínűleg az a magyarázata, hogy Petriní Márta kisasszony sokáig időzött Párisban a híres *Marchesi* asszonynál, aki több szerepre betanította és ezek közt bizonyosan Julia szerepe is. A francia szöveget Marchesinél sajátíthatta el s most már ezzel a szöveggel utazik Pétervárra és Budapestre. Odahaza, Svédországban, talán svéd nyelven énekel a kisasszony. Mondják, hogy a stockholmi színháznak több évig szerződöttet tagja volt, sőt már Upsalában is működött. De ki maradna szívesen Upsalában, amikor a világ olyan nagy és a vendégművészeket olyan jól megfizetik a galáns muszkák és a bőkezű magyarok?

Petriní Márta mai első fellépése nagy elragadtatással nem járt. Magas szoprán-hangja van, de ennek a hangnak nincs elég teste; erejével, szenvedélyével nem kapja meg a hallgatót azokban a jelenetekben, ahol a heves szerelem, az ekstázis, a fájdalom és a kétségbeesés dominál. A vékony, magas üveghangok hosszú sorozata — kivált ha néhol fátyolos is — nem kárpótlás a meliből és szivből jövő igazi hangok hiányáért. Julia szerepe nemcsak a valseból áll. Ez csak egy kis kedves preludium. Ami ezután jön, az a fontos: Julia szenvedélyes szerelme. Ezt vékony, gyöngye és hideg hanggal nem lehet interpretálni. De még a koloratura szempontjából is emelhető kifogás. Petriní asszony néma éneke elég könnyedén szökdel fölfele, szaktaktói biztosak, magas hangjain némi jókarattal észrevehetjük a Marchesi-iskola csiszoltságát, de trillája már egyenetlen. Tiszta, kellemes trilla nélkül pedig minden koloratura csak sántikál és harmonikus benyomást nem tesz a közönségre. A mai debüt után nem mernék állítani, hogy Petriní Márta kisasszony az a koloratura énekesnő, aki a mi Operánknál *Bianchi* helyére pályázhatik. Udvarias tapsban különben ma sem volt hiány és Petriní kisasszonyt többször kihívták a felvonások végén a főszerelőkhöz együtt, akik közül dícsérlettel nevezhetjük meg *Arányit* (Rómeo), *Becket* (Mercutio), *Ney* Dávidot (Lőrinc barát), *Szendrőyt* (Escalus) és *Válent* Vilmat (Julia dajkája). A közönség zöme fagyos volt mindvégig.

**** Duse Eleonora két utolsó vendégjátéka.** Duse Eleonora két utolsó vendégjátéka hétfőn és kedden lesz a Népszínházban. Hétfőn, az oly népszerűvé lett *Magdaját* játszza el a művésznő Sudermann *Othlon* című drámájában; kedden pedig a *George hercegnőben*, Dumassnak e heves szenvedélyekkel és lelki harcokkal teljes drámájában bucsuzik el a budapesti közönségtől. Mind a két előadás iránt rendkívül érdeklődés mutatkozik a színházjáró közönség összes rétegeiben.

**** A menyem. Carré és Bilhaud** a *menyem* című háromfelvonásos új vígjátékának pénteken, november 3-án lesz az első előadása a Nemzeti Színházban. A darab, melyet Adorján Sándor fordított magyarra, a következő szereposztással kerül színpadra:

Leverdier — *Ujházi*. Paul — *Deső*. Honoré-Tossard — *Zilahy*. Malicot — *Hetyény*. Ferdinand Larnelle — *Latabár*. Gustave Larnelle — *Hörvath*. Leverdier — *Rékossi Szidi*. Márta — *Csillag T.* Lodoiszka grófnő — *Paulagné*. Marie — *Keczeri*.

**** Hírek a Vígyszínházról.** A Vígyszínház legközelebbi újdonságának *Feydeau Osztrigás Mici* (La dame de chez Maxim) című bohózatának színpadi próbái annyira haladtak, hogy közvetlenül *Novelli* vendégszereplésének befejezte után meg lesz tartható a darab bemutatás előadása. A *Párisban* jelenleg is óriási tetszés mellett műsoron levő bohózatban a címszerep személyesítője *T. Deli* Emma dalt énekel, melynek bájos zenéjét Gaston *Serpette* írta. — November 1-én, szerdán, (halottak napja) a *Szöke Katalin* című drámai rege kerül előadásra, mely a Vígyszínház kedvelt és a mostanihoz hasonló alkalmaknak megfelelő műsor-darabja. — A *teknősbéka* hétfőn kerül ismét színpadra a Vígyszínházban noszvas pihenés után ebben az évadban először. A bohózatnak ez lesz a negyvenedik előadása.

**** Megdícsőrt szerző.** A Népszínház népszínmű-pályázatán megdícsőrt *Elvesztett boldogság* című népszínművet *Kerekes* (Pungár) Mihály vidéki színész írta, akitől vidéki színpadokon már több darabot adtak. Ő írta a *Havasi róza* című népszínművet is, amely a *Rusi-fele* pályázatán dícsőrt nyert.

**** A gesák új szereposztással.** A *gesák*, Jones Sidney népszerű operettje, kedden új szereposztással kerül színpadra a Magyar Színházban. Mimosát *Ledofzky*

Gizella, Mollyt *Margó* Zelma és Katanát *Rédey* István, a színház új tenoristája éneklí. A többi szereplő a régi marad.

**** Vegyes színészet.** *Relle* Iván ur, a pozsonyi városi színház igazgatója a következő sorok közlésére kér fel bennünket:

Tekintetes szerkesztő ur! Becses lapjának mai számában az olvasható, hogy a „pozsonyi színház igazgatóságában megvan az a bevalótt szándék, hogy olyan színészeket szerződtessen, akik két nyelven: magyarul és németül játszanak.” Kérem, méltóztassék helyreigazításképp becses lapjában kijelenteni, hogy ez a szándék a pozsonyi színház igazgatóságában nincs meg és nem is volt meg. Az azonban igaz, hogy azok után a jogtalan és komikus szekatúrák után, amelyeket az Országos Színészegyesület tanácsa ellenem elkövetett, ki akarok lépni ebből az egyesületből és ebbeli szándékom Pozsony város előkelő körében helyeslére talált.

Igaz tisztelettel, kész szolgálja

Relle Iván.

A pozsonyi színház igazgatójának ezt a nyilatkozatot örömmel vesszük tudomásul. Valóban a neki tulajdonított szándék meglepő volt és komolyan kellett tartani a színészegyesület határozata után. Hát nem az. És ehhez képest elesnek a dologhoz fűzött kombinációk is.

**** A Magyar Színház újdonsága.** A Magyar Színházban az utolsó próbákat tartják az *Asszonyregiment* operettből. A darabban jó szerephez jutottak *Margó* Zelma, *Láng* Etel, *Boross* Endre, *Ráthonyi* Ákos és *Dezséri* Gyula. A többi szerepeket *Varga* Anna, *Rózsa* Lili, *Hében* Anna, *Gombaszögi* Margit, *Fenyvessi* Erna, *Béres* Mari, *Horváth* Juliska, *Haraszti* Vilma, *Mátrai* József és *Bessenyei* Jánosok. A női kart az igazgatóság ötven tagra emelte föl. A daraból már legközelebb tartják meg a jelmezes főpróbát, de az első előadás napjait a *Szulamit* sikere miatt még nem lehet előadásra kitűzni.

**** A székesfehérvári színház jubileuma.** A székesfehérvári színház tegnap este lelkes ünnepelt meg fennállásának negyedszázados jubileumát *Bánk bán* előadásával. Az előadás megkezdése előtt a honvédzenekar a színpadon *Bánk bán* operából adott elő részleteket. Az est fényszen sikerült, különösen nagy diadal arattak *Márkus* Emilia, aki babérkoszort és virágbokrotát is kapott és *Ujházi* Ede. Előadás után a Vörösmarty-körben banquet volt.

**** Színházak műsora.** Nemzeti Színház. Hétfőn: *Essex gróf*. Kedden: *Vályunk el*. Szerdán délután: *A szelvényi vértanúk*. Este: *Szegény Mária*. Csütörtökön: *Iskarióth*. Pénteken: *A menyem*. Szombaton: *A menyem*. Vasárnap délután: *Elektra*. Este: *A menyem*.

Várszínház. Csütörtökön: *Házi béke*. Szombaton: *Bánk bán*.

Magyar királyi Opera: Hétfőn: *nincs előadás*. Kedden: *Ninon*, *Coppélia*. Szerdán: Petriní Márta vendégfellépésével *A sevilai borbély*, *Babatündér*. Csütörtökön: Alberti Werner vendégfellépésével *Bajazet*, *Piros cipő*. Pénteken: *nincs előadás*. Szombaton: Petriní Márta vendégfellépésével *Hamlet*. Vasárnap: Alberti Werner vendégfellépésével *Hugenóttak*.

Vígyszínház. Vasárnap délután: *A férj vadászni jár*. Este: *Az Arany kalas*. Hétfőn: *A teknősbéka*. Kedden: *A végreajátó*. Szerdán: *Szöke Katalin*. Csütörtökön: *A férj vadászni jár*. Pénteken: *Novelli* Ermete első vendégjátéka *A velencei kalmár*. Szombaton: *Novelli* Ermete második vendégjátéka *Papa Lebonard*. Vasárnap délután: *Szöke Katalin*. Este: *Utazás a válás körül*.

Népszínház. Vasárnap délután: *A tűzoltó*. Este *Boris*. Hétfőn: *Duse* Eleonora és társulata vendégjátékául *Othlon*. Kedden: *Duse* Eleonora és társulata vendégjátékául *Georges hercegnő*. Szerdán (november 1-én) délután: *A molnár és gyermeke*, este *Nap és Hold*. Csütörtökön: *A molnár és gyermeke*. Pénteken: *Bibliai asszony*. Szombaton: *A baba 50-edszer*. Vasárnap délután: *Toleda*, Este: *Szökött katona*.

Magyar Színház. Vasárnap délután: *A molnár és gyermeke*. Este: *Szulamit*. Hétfőn: *Szulamit*. Kedden: *A gesák* (új szereposztással). Szerdán délután: *A molnár és gyermeke*. Este: *Szulamit*. Csütörtökön: *Szulamit*. Pénteken: *Szulamit*. Szombaton: *Szulamit*. Vasárnap délután: *A gesák*. Este: *Szulamit*.

**** Új zeneművek.** *Sulamith* zsidó opera zongorára szöveggel, három füzet, füzetenként 1 forint 50 krajcár, a három füzet egyben 3 forint. Kol Nidreh ének és zongora, hegedű és zongora vagy cimbalomra. A *Sulamith* legszebb dalai cimbalmra 1 forint 50 kr. Sztójánovits Krizanthém-keringő a Gésa gymnasiumból 1 frt 20 kr. Elsie Leslie dalok: 1. Induló 75 kr. Nem vagyok angol Lady (magyar, német és angol szöveggel) 1 frt. Toreador dalkeringő 75 kr. Cérnaszál dal 1 frt 25 kr. Huszka: Tilos a bemenet bohózat dalai 1 forint 50 kr. Bloch József Magyar Rhapsódia hegedű és zongorára az újabb népszerű magyar dalok felett I. és III-ik tekvésben 2 füzet a 1 frt 20 kr. Új eredeti magyar nóták Dóczytól: 1. Panaszokodik a furulyám. 2. Magas a kaszarnya. 3. Barna kis lány. Pete Lajostól 4. eredeti dal 1 frt. Huber Gyula Csárdás Album 1 frt 50 kr. Új zeneműgyűjtemény ingyen. Megrendelhető *Bárd Ferenc* és *Testvére* zenemű-kereskedésében (IV. Kossuth Lajos-utca 17.)

CIMBALOM

kedvelőknek van szerencsém szab. hírneves „CENTRALIS” cimbalmaik melegen ajánlani. — A centrális cimbalomnak azon előnye van, hogy a fenék megpedesét megőrjíja és az örökös hangolástól fölmentí, a mi a cimbalomkedvelőknek nagy előnyére szolgál. — Képes árjegyzék ingyen. — Alapítattott 1872.

APPEL IGNÁC, hangszerkészítő. Budapest, Üllői-ut 10. szám.

Operaházban holnap (vasárnap) este Alberti Werner vendégfellépésével *Halévy* dalműve, a *Zsidónő* fog színe kerülni. A *Telefon* Hírmondó az előadást közvetíteni fogja s így az előfizetők otthon is végighallgathatják. Opera után 11 óráig felváltva katonazené és cigánymuzsika lesz hallható a kagylóban.

Duse mint Cleopatra.

— Antonio e Cleopatra. —

Budapest, október 28.

Antónius és Cleopatra! A nagy római triászban a harmadik. Talán a legizgatóbb, legérdekesebb, legkolosszálisabb shakespearei darab.

Nem szeretem ezt a tragédiát színpadon látni, még akkor sem, ha Duse játsza Cleopatrát.

Shakespeare zsenije mellett itt minden színész eltörpül. Csak akkor kapom meg a darab nagy benyomását, ha elképzelem magamnak. Csak akkor nem zavarja meg illúziómat semmi, ha olvasom a darabot, ha végig megyek minden jelenetén, a tiz és husz soros változásokon is; ha minden alakját a magam képzelete rajzolja elém; ha mindent, ami ebben a darabban felséges szenvedély, káprázatos poézis és felülmúlhatatlan életbölcsesség: olvasásomban csöndjében szívom a lelkeembe szent meghatottsággal; ha én rajzolom le magamnak Cleopatrát, amint „aranyhálót ártott sátorban pihen a hajón és szebb, mint a Vénusz-kép, amin a művész meghaladta a valót”; ha saját képzeletem állítja elém Pompéjus fiát; a fiatal Oktáviust, akinek a hajthatatlan, bölcs, kemény jellemében benne van a későbbi Augustusz Cézár; a zord Enobarbust, aki Antóniuston elkövetett árulását olyan szépen expálja; Lepidust, a gyenge triumvirat, aki két óriás közt silányul tönkremegy; a bölcs Mecénaszt és Agrippát; a Cleopatrát szolgáló asszonyokat, Irast és Charmiant; a parasztot, aki fügefaleveles kosarában a mérges kigyókat hozza; és végül magát Antóniust — „oly édes hangja volt, mint szférák zengzese dala; de csak baráti körben; mert ha fölhevült, dörögve zúgott, mint a vad vihar, hogy az egész föld megrendült belé... A kéjben úgy uszot, mint delfin, mely a mélybe nem merül, de fönt uszik s legyőzi elemét. Inasait úgy válogatta ki királyok s büszke hercegek közül; zseléből országok és szigetek, mint hűvany garas, úgy gurultak el. Arca volt az ég... ”

Ragyogva égett ott a nap s a hold,
Keringve fényesen; és tőle nyert
Világot e parányi O, a föld!

Hol van a színész, aki ezt az alakot úgy teszi meg, hogy azt mondom rá: ez Antónius! Ez a hősk hős, a férfiak csodája, a miráklum. Ez az, aki Istennek született s akit a kéjvágy lehuzott a sárba; ez az, aki ura lehetett volna az egész világnak s aki Actiumnál az egész világot eldobta magától egy bűbajos hetéra kedvéért.

A gyönyörűségi, a kéjvágy tragédiája ez a darab, éppen úgy, mint *Romeo és Júlia* a fiatal, heves, igazi szerelem tragédiája. Ne beszéljünk itt szerelemről. *He died at fifty for a queen of forty.* Ötven éves korában halt meg egy negyven éves királynőért. Az érzékiség buta és aljas mámore volt az, ami Antóniust Cleopatra felé vonta. A szerelem perverzítése volt, nem maga a szerelem. Lehetett Cleopatrát szeretni? Királynő léteére úgy adta el magát, mint egy piaci rossz személy. Hiu, buja, érdekes kéj-hőgy, aki oda adta magát Julius Cézárnak, oda adta magát Pompéjusnak és oda adná magát — Antónius halála után — Oktáviusnak is, ha ez az uralkodónak született ember, aki első sorban önmagán uralkodik: el nem dobna magától hideg megvetéssel ezt a királyoktól levettét bitorcafatot.

Oktávius, te vagy az igazi férfi! Téged becsülek, nem a szép, nem a lángeszű, nem a hős, nem a nagy Antóniust! Te vagy az igazi férfi, mert tudsz uralkodni magadon, mert meg tudod vetni a kéjt, mert újjadnak egy fenséges mozdulatával el tudod távolítani magadtól a férfiak átkát, az élet ördögét: a bujáságot. Nem igaz, amit az angol költő mond:

Actium, lost for Cleopatra's eyes,
Outbalances all Caesar's victories!

Frázis ez! A „Cleopatra szeméiert elvesztett Actium” nem nyomja le a mérlegben Cézár összes diadalát. Nem! Actium a férfiaság nyomorult csodje, Antónius gyalázata. Actium a mérlegben lenyomja Antónius minden érdemét, csodálatosan ragyogó egyéniségének minden nagyságát és az egetverő óriásból alávaló törpét csinál. Actium nem szép, nem nagy, nem csodáni való dolog. Actium örök intó

jel minden férfinak, hogy ne Antóniust választza ideáljául. Oktávius az én nagybecsülésém és szimpátiám. Antóniust csodálok és megvetem.

De hol van Oktávius, hol van Antónius, hol van Enobarbus, hol van Sextus Pompéjus, hol vannak a rómaiak az *Antonio e Cleopatra* előadásán? Nem rómaiak ezek a gyöngye olaszok! Amilyen lány, édeskés az olasz nyelv, amennyire szétomlott benne a latin nyelv férfias szilárdsága: annyira hiányzik ezekből az olasz színészekből a római erő, a római keménység. Góth, longobard, vandál-keverék ez. A latin vér, a római vér nem buzog bennük. Itt ugy hadart, olyan semmitmondó gyorsasággal pergette a szavakat a nemes Oktávius, mint signor *Galvani*? Modenai rőföskereskedő-legény volt-e *Agrippa*, mint signor *Scalpellini*? Olyan egy római vitéz, egy Enobarbus, mint signor *Mazzanti*? És olyan közönséges, esinos képű, körszakállu emberke volt Antónius, mint signor *Rosaspina*?

*Antónius és Cleopatra*ban Antónius még nagyobb, fontosabb szereplő, mint Cleopatra. A kettőnek legalább is egyenrangúnak kell lenni, hogy a felséges tragikai duó szépsége kiemelkedjék. De mikor Duseval Rosaspina áll szemben: micsoda zökkenések és kiábrándulások következnek ebből!

És Duse, mint Cleopatra! Duse! Talán az egyetlen színésznő a világon, aki *örzégi gondolatot* sohasem kelt a nézőben! Duse, akinek az egyénisége sohasem szól a vérhez, hanem mindig a lélekhez beszél! Duse adja Cleopatrát, akinek minden ize vérbőrös, csöle bújás, akinek a testéből ezer pórusan át árad a kéjvágy illata, aki maga a megtestesült szenzualizmus.

Az a Cleopatra, akit én képezek, akit Shakespeare darabjából megkonstruálok magamnak, nem olyan, mint a Duse Cleopatrája: csábítóbb, szebb, kacérabb, ördögibb, erőszakosabb — nagyobb.

Természetesen Duse is szuverén, mint művésznő. Remekszép jelenete volt, amikor az Antónius házasságát jelentő szolgát ütötte, verte, majd kiderült, mosolygott és ékszereket rakott rá, mert megtudta tőle, hogy Oktáviának közepes termete, alacsony homloka és kellemetlen hangja van. Az asszony ebben a pillanatban már bizonyosan tudja, hogy Antónius, megházasodott bár, újra vissza fog térni hozzá. Végtelen báj volt abban a maliciában, amivel Oktávia hátrányos tulajdonságait lassankint kivette a Rómából visszaérkező szolgából. Ezek a finom tónusok, az átmenetek ezek a diskrét színei egyszerűen csodálatosak.

Gyönyörűen siratta a halott Antóniust is (ennyi szívvel, ilyen igazán sirni csak ő tud) és a végső jelenetben szépen halt meg a Fáraók sírboltjában. De a haldokló Cleopatra királyi méltóságát itt nem éreztem úgy, mint amikor *Jászai Maritól* láttam ezt a finálét.

A kigyó különben nagy előadást okozott a kíváncsi közönségnek. Minden látszó odaszegődött a színpadra, amikor a kigyó kikerült a kosárból. Várták, hogy a kigyó mozogni fog. De a kigyó meg se moccant, mert a kigyó csak az előzetes reklámokban volt eleven. Mire a Fáraók kriptájába érkezett: megdöglött szegény.

De azért a kigyó megtette a kötelességét: Cleopatra meghalt. Csak egy-két magyar sóhajtott föl szomorú bosszankodással színházból kimenet:

— Legalább eleven angolna lett volna!

Ábrányi Emil.

MŰVÉSZET.

□ **A Velazquez-kiállítás megnyitása.** Ma délelőtt mutatták be a sajtó képviselőinek Velazqueznek, a nagyírri spanyol festő képeinek másolataiból és reprodukcióiból rendezett kiállítást az *Országos Képtárban*. A mester születésének 300-ik évfordulója alkalmából rendezte a kiállítást az *Országos Képtár*, amelynek öre dr. *Térey Gábor* mindent elkövetett a kiállítás sikere érdekében. A kiállításon egy állítólag eredeti Velazquez-kép, 15 olajfestésű másolat és 130 reprodukció látható, melyek nagyrésze ismeretlen a nagyközönség előtt, mert az eredetiek angol magánkollektiókban őriztetnek és így nehezen hozzáférhetők. Legértékesebb a kiállításon természetesen az az eredetinek mondott Velazquez-kép, amely *Baltasar Carlos* herceget, IV. Fülöp és Bourbon Izabella legidősebb fiát ábrázolja vadászruhában és amely *Benczur Gyula* tulajdona. Herceg *Abercorn* tulajdona volt eredetileg, de később báró *Günsburg* tulajdonába ment át, akitől egy budapesti képerkeskedő vette

meg. A képerkeskedőtől *Benczurhoz* került csere útján. Legtöbb eredeti olajmáslolat *Balló Edéltől* származik, de másolatokat készítettek még: *Aranyossy Ákos*, *Kovács Mihály*, *Zemplényi Tivadar*, *Tornai Gyula*, *Thorma János* és *Hegedűs László*. A másolatok közül négy a mesteriskoláé, egy a *Nemzeti Múzeumé*, a többi másolat magántulajdon. A legtöbb kép IV. Fülöp spanyol királyt és családját ábrázolja, ami természetesen is, mert *Velazquez* 37 évig volt IV. Fülöp udvari festője. Ezenkívül számos képet festett *Olivarez* spanyol miniszterrel, aki bár sohasem volt csatában, mégis minden alkalommal tábornoki ruhában, lovon ábrázolta magát, amint csatát vezényel. *Velazquez* lefestette többek között *Mária Anna* magyar királynét is, amikor Nápolyban tartózkodott. Ez a reprodukció szintén látható az Országos Képtár kiállításán. A kiállításhoz dr. *Térey Gábor*, az Országos Képtár öre készítet katalógust a mester életrajzával, történelmi magyarázattal az egyes képekhez és a *Velazquezre* vonatkozó irodalmi repertóriumával. A kiállítást, amelynek megtekintése teljesen díjtalan, holnap nyitják meg a nagy közönségnek és vasárnap, szerdán és pénteken délelőtt 9 órától délután 1 óráig látható.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Fővárosi Lapok** most megjelent e heti számát már *Thury Zoltán* szerkesztette. Gazdag tartalmából kiemeljük *Ábrányi Emil* költeményét, *Bródy Sándor* novelláját, dr. *Mátyus Dezső*, *Szöllösy Zsigmond*, *Thury Zoltán*, *Mohár Ferenc* cikkeit. A pompás illusztrációk közül a legérdekesebbek a tatali verseny, az első *Dreyfus-szobor*. Tartalmas irodalmi rovat és címés heti krónika is gazdagítja a hetilap e számát.

TÖRVÉNYSZÉK.

Az ügyészségi megbizott.

Budapest, október 28.

Ujlesztendővel új alakok lépnek a büntető per cselekvő személyei közé. Az itélőbírák mellé az esküdtek sorakoznak, a védelmet a közvédők erősítik s a vád képviselőit a csekélyebb súlyú járásbírói ügyekben az ügyészségi megbizottak fogják ellátni. Az az utasítás, melyet a mai hivatalos lapban az ügyészségi megbizottak számára az igazságügyminiszter tesz közzé, aktualissá teszi, hogy a büntető igazságszolgáltatás ez új munkáját a nagyközönségnek bemutassuk.

Az ugynevezett bagatell büntügyekben eddig a járásbíró személyében egyesült a vád, a védelem és az itélkezés, ami vidéken bizony elég gyakran patriarkalis kényurasággá fajult. Aki a nyilvánosság ellenőrző szemétől távolabb eső járásbírói ügyben ügyi tárgyaláson jelen volt, sajnós, elég gyakran tanaja lehetett a következő vagy ehhez hasonló lakonikus tárgyalásoknak.

— János! Hozza be a Schwartzot!

Mély hajlongások közt belép a község korcsmárosa: Schwartz Jakab.

— Te... te... Igaz, hogy a korcsmádban a multkor ferbliztek?

— Nagyságos járásbíró ur, én arról nem tudok, csak ma jöttem haza...

— Még tagadni mered, te szemtelen, megállj csak, most még többet kapsz... János! Csukja le a Schwartzot két hétre.

— Nagyságos ur, alássan kérem én apellá... —

— Micsodát? Az én ítéletem ellen, olyan nincs... Ha még egy szót szólsz, ... János, vigye!

Ezek után pedig a járásbíró ur leül s megírja az ő felsége a király nevében kimondott jogerős ítéletet, mely a kbtk. 89. §-a alapján a „védelem meghallgatása” után hozatott. Hogy ez nem karrakatura, azt a beavatottak előtt nem kell tanukkal bizonyítanom.

Ennek orvoslására rendeli a büntetőperrendtartás 539. §-a, hogy hivatalból fildözendő vétés vagy kihágás ügyében az ügyészségi megbizott jelenléte nélkül járásbírói tárgyalást megtartani nem szabad. Az eljárás törvényességének ellenőrzése a gyakorlati következménye a védelem megvalósításának, vagy ha úgy tetszik, a „hatalmak megosztásának” a járásbírói büntető perben. Hogy aztán ez az ügyészségi megbizott a feljelentéseket is felveszi, hogy ő emeli a vádat, indítványt tesz az előzetes letartóztatás elrendelése vagy megszüntetése tárgyában, hogy a hozott ítélet ellen felebezhet, az már csak logikus következménye perbeli szerepének. Miként fogja szerepét, melynek fontosságát az egyéni

szabadság és az anyagi igazság szempontjából tagadni nem lehet, betölteni, az attól függ, hogy ki lesz az ügyészégi megbízott? Erre a kérdésre felel az említett 4700/I. M. E. számú miniszteri rendelet.

A törvény szerint (1897: 34. t. c. 9. §.) ügyészégi megbízott csak az állampolgár lehet, aki a jogi tanfolyamot valamely bairi jogi tanintézetben bevégezte. A törvény első sorban a bírósági aljegyzőkre, joggyakornokokra és ügyvédekre gondolt, másodsorban a közigazgatási tisztviselőkre, nyugalmazott hivatalnokokra stb. A megbízást az igazságügyminiszter adja, de azért az ügyészégi megbízott nem hivatalnok — hisz esküt sem tesz s peccátja sincs — hanem közfunkcióban eljáró egyén. Az igazságügyminiszternek és az intézmény szervezésében nagy ügybuzgósággal segédkező dr. Balogh Jenő kir. táblai bírónak igen szerencsés intézkedése volt, amióán az ügyészégi megbízottból nem faragott a hivatalos copf minden szállanjával felruházott járásbírósi „kis ügyészt” — mint aminő a porosz Amtsanwalt, másrészt nem silyesztette le a közvadász képviselőjét oly zsinegen rángatható figurává, mint a minő az osztrák *staatsanwaltlicher Funktionär*. Nem szabad kételkednünk abban, hogy az ügyészégi megbízottnak juttatott szerep elég tekintélyt fog kölcsönözni betöltőjének az ellenőrzői tiszt gyakorlatára. A bírósági aljegyző és joggyakornok számára e megbízatás kitünő iskola, hogy használható alügyészésképezze ki magát, az ügyvéd állásának emelésére pedig nem megvetendő eszköz.

Attól se félünk, hogy az ügyészégi megbízott szereplése az eljárás gyorsaságának szolgálatáért akadályul. Ellenkezőleg. Az ügyészégi megbízott az utasítás szerint a járásbírósi hatáskörébe utalt ügyeknek elintézését a járásbírósnál szorgalmazhatja, sőt ha ez eredménytelen maradna, jelentést kell tennie a kir. ügyészégeknek, melynek alá van rendelve.

Más kérdés, vajjon akad-e elég megbízható ügyvéd, aki az átlag kétszáz forintnyi díjazásért a megbízást elvállalja. Azt hisszük, akad. Az utolsó tíz év átlagát tekintve ugyanis, egy-egy járásbírósnál évente alig lesz száz hivatalból bírózandó vétség és kihágás, amelyek tárgyalásában az ügyészégi megbízottnak részt kell vennie. Ez pedig gyakorlatilag annyit jelent, hogy e tárgyalások az ügyvédnek hetenkint egy délelőtti fogja igénybe venni. Ha pedig egyszer-mászor akadályozva volna, elvégezi dolgát a minden járásbírósnál állandó helyettesül kirendelendő aljegyző vagy joggyakornok.

Ma az ügyészégi megbízott még csak a szervezeti szabályokban élő embrionális alakulat, mely önálló létehez csak a büntető perrendtartás életbe lépte után fog jutni. Főleg az ügyvédi kar ambíciójától és a bírói segédszemélyzet ügyszerepétől függ, hogy az intézménynek annyi becsületet szerezzen, amennyit a benne rejlő hasznos alap gondolat megérdemel.

Dr. Vámbéry Rusztem.

SPORT.

** Bécsi löversenyek. Mint bécsi levelezőnk táviratozza, a versenyek ma a következő eredményvel folytak le:

I. Gátverseny. (Handicap.) Díj 3000 korona. Távság 2800 méter. Igrálfv G. Dráverje (Sinn) első, herceg Auersperg Sylvesterje második, gróf Károlyi J. Pálkusa harmadik. Futottak még: L'Edaieur, Turitari. Itélet: Könnyen 8 hoszzsal első, két hoszzsal harmadik. Totalizátor: 5:17. Helyrefogadások: I. 25:36. II. 25:42.

II. Kétéves nyeretlenek versenye. Díj 3000 korona. Távság 1200 méter. Mr. Silton Gondia (Poole) első, lovag Wiener Welten Hourdije második, Capt. George Bulwayoja harmadik. Futottak még: Gerence, Raba, Fetard, Cyrano, Longfellow, Gayette. Itélet: Felhoszzsal első, egy hoszzsal harmadik. Totalizátor: 5:92. Helyrefogadások: I. 25:110. II. 25:47. III. 25:49.

III. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Távság 1000 méter. Ferdinand B. Ártatlan II.-e (Rumbold) első, Guttman M. Idaja második, gróf Wenckheim D. Pattogó a harmadik. Azután Fillette, Hawking, Garcia, Esparsette Aladin, Almom, Imordie. Itélet: nyakhoszzsal nyerve, nyakhoszzsal hátrább harmadik. Totalizátor: 5:27. Helyrefogadások: I. 25:53. II. 25:110. III. 25:45. A győztesre ajánlat nem történt.

IV. Nagy bucsu handicap. Díj 10.000 korona. Távság 1600 méter. Gróf Szatáry I. Adomaja (Guehrst) első, Egyedi Lajos Valakije második, Egyedi A. Neniye harmadik, Mr. C. Wood Beauharnaise negyedik. Azután: Jablancica, Gagerl, Aldomas, Gonosz, Pharao, Rose of Kildare, Moring, Szeszély, Menyecske, Remete, Berenice, Honour Bright. Itélet: Erős küzdelem után fejoszzsal nyerve, fejoszzsal

harmadik. Totalizátor: 5:134. Helyrefogadások: I. 25:174. II. 25:174. III. 25:67.

V. Eladó handloap. Díj 2000 korona. Távság 2000 méter. Lovag Lederer S. Ladorja (Hesp) első, gr. Batthyány E. Gaudrioleje második, Egyedi L. Gvörkyjeke harmadik. Azután Damiette, Félének, Da Capo, Thury, Intruder, Watchman. Itélet: Biztonsan másfélhoszzsal nyerve, két hoszzsal hátrább a harmadik. Totalizátor: 5:35. Helyrefogadások: I. 25:56. II. 25:80. III. 25:43.

VI. Háromévesek akadályversenye. Díj 2000 korona. Távság 1200 méter. Mr. Janoff Banda-ja (Sinn) első, Hg. Auersperg Paesirta-ja második, Mr. Two Troubadour-ja harmadik. Itélet: Igen könnyen 6 hoszzsal nyerve, 2 hoszzsal hátrább a harmadik. Totalizátor: 5:8.

VII. Handikap. Díj 2000 korona. Távság 1600 méter. Br. Springer G. Gaspiller-je (Hyams) első, Br. Harkanyi J. Virginio-ja második, Br. Üchtritz Zs. Pimasz-a harmadik, azután Hängdian, Drava. Itélet: Biztonsan egy hoszzsal nyerve, fejoszzsal hátrább a harmadik. Totalizátor: 5:13. Helyrefogadások: I. 25:38. II. 25:49.

VIII. Kétévesek handicapje. Díj 2000 korona. Távság 1000 méter. Lovag Wiener-Welten Isalua (Barker) első, lovag Lederer S. Alençonja második, Miklósfalvi ménes Kótyagja harmadik. Azután Haricot, Monza, Marmaros. Itélet: Könnyen ötnegyed hoszzsal első, három hoszzsal harmadik. Totalizátor: 5:14. Helyrefogadások: I. 25:47. II. 25:44.

Holnap dől el az Ausztriai-díj után az egész meeting legszebb versenye, a Henckel Memorial. Ha van logika a turfon, akkor holnap is nagy outsidernek kellene nyerni, ilyen azonban sajnos, nincs egyetlenegy sem a résztvevők között. *Sternbusk, Culture, Incroyable* a legpartótabb lovak, de *Lütu* és *Hamleten* is uszik sok pénz az előre fogadásokban, legfeljebb *Glend'or* tekinthető nagyobb outsidernek. Az első favorit *Sternbusk* alkalmasint nem nyer; nincs rá semmi ok, hogy most ő verje *Incroyable*-t, amikor tőle nem rég kikapott. De az sem bizonyos, hogy *Incroyable* nem-e kap ki ezuttal *Culture*-től, mely most ugy latszik ismét ugyanolyan jó, mint kora tavasszal volt. Jól fog futni *Hamlet* is, bizonyára több köze lesz a finishhez, mint e mennyi az Ausztriai-díjban volt.

A holnapi nap tipjei a következők:

- I. Dreher istálló—Néha.
- II. Virginie—Inländer.
- III. Oszkár—Násznagy.
- IV. Culture—Incroyable.
- V. Murkó—Da kommt sie.
- VI. p. p. c.—Paesirta.
- VII. Scipio—Vak Bottyán.

*. A beszélő újság a Henckel-Memorialról. A Telefon Hírmondó holnap (vasárnap) a Henckel-emlékverseny és a bécsi versenyek többi futamának eredményeiről is már delután 3, 4 és 5 órakor részletes tudósítást fog felolvasztani Becsből érkező telefonjelentései alapján.

TÁVIRATOK.

Páris, október 28. A *Siécle* szerint a kormány legközelebb törvényjavaslatot nyújt be a parlamentnek a haditörvénysekek reformjáról.

Berlin, október 28. *Kapff-Essenter* Franciska regényírónő ma este leugrott egy hotel negyedik emeletéről és szörnyet halt.

Páris, október 28. *Muraviev* gróf orosz külügyminiszter ma Darmstadtba utazott. *Delcassé* külügyminiszter kikísérte a pályaudvarra.

Belgrád, október 28. *Bogiszevic* Mihály volt miniszter és belgrádi polgármester, a király rokona, ma meghalt.

Közzegdasági táviratok.

Frankfurt, október 28. Arfolyamok novemberre. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom*. Osztrák hitelrészvény 232.30. Osztrák-magyar államvasut 142.10. Déli vasut 32.—. Osztrák aranyjárdék —.—. Olasz járdák 92.95. Laura-kohó 250.—. Harpeni 198.60. Discont 192.05. Alpesi —.—. Bécsi bankgyesület —.—. Nyugodt.

Berlin, okt. 28. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom*. Négyeszázalékos magyar aranyjárdék —.—. Magyar koronajárdék —.—. Osztrák hitelrészvény 232.10. Osztrák-magyar államvasut 142.10. Déli vasut 31.60. Eszaki nyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.60. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

New York október 28. *Liszt* helyben 2.80. Buza októberre 75.%, decembebre 75.—, márciusra —.—, májusra 75.%, Tengeri májusra 39.%, Tengeri júniusra 38.%,

Chicago, október 28. Buza decembebre 71.%, Tengeri májusra 32.%,

New York, október 28. (Értéktűsége.) Váltó Londonra 4.86%, Váltó Berlinre 95.—. Ezüst 57.%,

Nyilttér.

Orvosi tekintélyek a

Szolyvai gyógyviz-et

Hivatalon ajánlják: köszvény, hólyag, vizeleti szervek bajánál, cukorbetegség, vesebajok, ryomo-megbetegedések, torok és tüdőszervek bántalmái esetén.

Kitünő ízű és igen üdítő viz.

Kapható: Édenkúty L. és Mattoni és Wille cégnél, a jobb fűszerüzletben és az uradalmi forráshelyénél Szolyván (Bereg). — Prospektus uzanyott.

Téli kura Szt. Lukácsfürdő BUDAPESTEN.

A „Krisztály” Szt. Lukácsfürdő savanyviz mint kellemes üdítő itál ajánlatik.

KLING-ELYSE ALGEOZB SCHEG ELYSE FEZSEB

Használt Remington írógépek teljesen jó állapotban olcsó áron kaphatók: Kanitz C. és fainál Budapest, Dorottya-utca 12.

THE MUTUAL

NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG.

Alapított 1842-ben.

Tisztán kölcsönös. Részvényesi nincsenek.

Változatlan díjtételek, utánfizetési kötelezettség nélkül.

Kivonat az 1898. évi december 31-én lezárt mérlegből:

Biztosítói alap 1898. december 31-én	fr. 1.437.913.602-90
Teljes nyereség-tartalék (felesleg)	218.853.288-50
Készpénzesztalék-kötvénytulajdonosoknak	11.502.590-67
Összes bevétel	285.008.442-64
Összes kifizetések-kötvénytulajdonosoknak	128.246.939-64
Érvényben lévő biztosítások	5.034.777.190-62

Három évi fennállás után a társaság új kötvényei semmi esetre sem válhatnak teljesen érvénytelenek, rendkívül magas összegű kölcsönre jogosítanak és egyéb kiválóan előnyös kedvezményekre nyitottak.

Díjtáblázatokkal és felvilágosításokkal szolgál a

Magyarországi Kérelgizgatóság

Budapest, IV., Vároly-körút 26.

Tehtélyes képviselők alkalmazást nyerne.

ANDRÉNYI-pince.

Andrényi Kálmán utódai aradi borász-kereskedők és gyorokmészi, vámospári szőlőnagybirtokok Budapest, V. ker., Váci-körút 46. szám. alatt november elején nyitják meg kóstolóval és utánál ál. kimérésrel budapesti központi borpincejüket és palackbor nagykereskedésüket. Palack boraink elosztására Teréz-körút 38. sz. a főközlézetet nyitottuk. A megrendelések magánfogyasztók részére is bérmentve házhoz lesznek szállítva.

Mitzger Malvin Lengyel Armin jegyesek

Zala-Lentl. Sopron.

Cook Tamás és fia

nemzetközi utazási irodáját november hó 1-től fogva a magy. ált. biztosító-társaság palotájába, a Hungaria szállóval szemben helyezéi át.

Cirkvenica

klimatikus gyógyhely.

A téli idény megnyitása

november hó 1-én.

Az igazgatóság az étterem számára új bérlelvel szerződött és gondoskodott, hogy az mérsékelt árakat számíttson. Teljes ellátás naponként 3 frtól feljebb.

Bővebb felvilágosítást nyújt Dr. Colleyly, József főorvos 02. sz. és kir. fensége udvari és házi orvosa, valamint ugyanott az igazgatóság.

FATERMELŐ és FAKERESKEDŐ HIVATALNOKOK ORSZÁGOS EGYESÜLETE fájdalommal jelenti DANCZINGER IZIDOR ur, az egyesület választmányi tagjának, a Roheim Károly és fia cég tisztviselőjének október 26-ikán este, rövid szenvedés után huszonhárom éves korában történt elhunytát. A megboldogult hült tetemeit október 29-ikén, vasárnap reggel tizenegy órakor kisérük örök nyugalomra az új zsidó temető halottas házából. Budapest, október 28.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmaért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

MÓKA BÁCSI MÉSÉI.

Az már nem igaz!

Hol volt, hol nem volt, még az operenciás tengeren is tul volt, volt egyszer egy király, az kidoboltatta az egész országban, hogy aki neki olyant tud mondani, amit el nem hisz, annak neki adja az egyetlen leányát meg a felekirályságát.

Jött oda boldog, boldogtalan, herceg, gróf, báró, mindenféle náció, hazudtak akkorákat, hogy a Szent Gellért hegy se nagyobb, de biz akkorát egyik sem tudott hazudni, hogy a király el ne hitte volna.

Volt abban az országban egy szegény ember, annak volt egy fia. Mikor ez meghallotta a nagy dobolást, azt mondta az apjának:

— Édes apám, hadd megyek el én is. Próba szerencse.

— Jól van, édes fiam, csak eredi.

El is indult a szegény ember fia, odaér a királyi kastélyba.

— Jó napot adjon Isten, királyi fölséged!

— Adjon Isten, hát téged mi szél hozott ide?

— Hát csak eljöttem egy kis próbára, mert mi türes-tagadás, szeretném ám, ha megkaphatnám a fölséged lányát.

— Elhiszem. Csakhogy ki fia vagy?

— Olyan gazdag ember az apám, hogy hat ökre is lehetne.

— Elhiszem.

— De még a fölséged földjét is meg bíránk rajtuk szántani.

— Elhiszem.

— A multkor elindultam velük a vásárra. Mikor odaérek a város elé, azt veszem észre, hogy az ökröknek se híruk, se hamvuk, hanem helyettük hat szunyog van a járomba fogva.

— Elhiszem.

— Visszaszaladok az édes apámért, azt mondom neki: mikor vette kend azokat a jó csikókat? — Az se vette tréfára a dolgot, szalad velem vissza. — Oh, azt mondja, édes fiam, eladjuk mindkét meg ezeket drágán. — Be is hajtottuk a vásárra a hat szunyogot, hatezer forintot adtak értük.

— Elhiszem, fiam, elhiszem.

— Mit csináljunk avval a tenger sok pénzzel? — Tudod mit, édes fiam, azt mondta az apám, vegyünk rajta malacot. — Vettünk is rajta annyit, hogy a nagy esordának se végét, se hosszát, se elejét, se hátulját nem lehetett látni.

— Elhiszem.

Hajtjuk haza, hajtjuk, otthon aztán elkezdjük olvasni. Ötszáz esztendeig tartott, mire megolvastuk.

— Elhiszem.

Egyszer, a mint őrizem őket, kijön hozzám

az apám. Végig néz a csordán, elküldte magát: Ejnye te kölyök, hát azt a sánta malacot hová tetted? Mész el mindjárt keresni! — Én se vettem tréfára a dolgot, féltem az édes apámtól, elmentem keresni, kerestem az egész földön, még a fölséged kastélyában is, schol se találtam.

— Elhiszem.

— No ha nincs a földön, gondolom magamban, talán az égben lesz. Földobtam egy szál pókhálót, fölmásztam rajt az égbé.

— Elhiszem.

Találkozom egy anygallal, kérdem tőle: Nem láttad a sánta malacukat? — Soha se volt itt sánta malac, azt felelte az anygal; kotródj le mindjárt. — Hej, megjedtem, kapok a szál pókháló felé, ereszkedem lefelé. Ereszkedem, ereszkedem, egyszerre csak elszakad a pókháló. Estem, estem, de mekkorát estem! Keresztülestem az egész földön, leestem a pokolba.

— Elhiszem.

— No ha a pokolban vagyok, gondoltam magamban, annál jobb, legalább itt is kereshetem a sánta malacomat. Megyek mindenfelé, egyszerre csak elém áll az ördögök anyja: Hóha, te kölyök, egy tappadtát se tovább, míg meg nem mondd, mit keresel itt? Megmondom neki. Alig hogy megmondom, akkorát rug rajtam, hogy egyszerre száz mérföldet röpültem s éppen az ördögöknek a disznósordája közé estem.

— Elhiszem.

— Kereselem a sánta malacomat, nem találok. Elrikantom magamat: Rongyos kanász, gyere ide! Odajön a kanász, akkor látom, hogy a fölséged öregapja.

— Hazudsz! Haz. . .

Hirtelen eszibe jutott a királynak, mit fogadott.

— Ejnye, adta legénye, azt mondja, te ugyan lepípáltál! De meg is kapod a leányomat!

Avval mindjárt papot hozatott s megvolt a hetedhét országra szóló lakodalom. Ettek, ittak, mulattak s talán még most is mulatnak, ha el nem hagyták.

Gallér híján köpönyeg.
Hazudtam, mert volt kinek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Szerelem.

Szobátüzet, bárhogy akarják,
Titkolni soha nem lehet.
A belső lángtól kiragognak
A sötét ablaküvegek.

A szív, amely szeret, hiába
Akarna titkot tartani,
Elárulja a szemek, a lélek
Tűzjelző állomásai.

Palotai Hugó.

REGÉNY.

A verebek.

(34)

— REGÉNY. —

Írta: KABOS EDE.

Aztán félénken próbált valamit felelni a védő is.

— Hát kerested te valamikor azt a leányt? Nem akadt-e utadba véletlenül, mint egy árok, melyen nem lehet átugrani? Nem fáztál-e abban a rettenetes társaságban, melybe nem a saját akaratodból kerülte s nem kellett-e ösztön szerint megállanod nála, akiből egy kis melegség sugárzott feléd? S ennyiért járna akkora büntetés? Aki a szívekben olvas, most is tudja rólad, hogy abban a nehéz pillanatban leked minden fegyverével vívta a harcot s a leány mellett, aki csak nyugtalanítani tudott, a te egyetlen barátod nézted, akinek örök nyugodalmát áldozhattad volna fel szívtelenül. Vagy nézt most a lekedbe és amikor már ismered a gyötrelmeket, amik sohasem fognak elhagyni, amikor hónapokon keresztül vérezte a halhatatlan tövisektől: kérdezd meg magadtól, tudnál-e másképpen cselekedni? Nem tudnál. Most is azt suttoznád a leány könnyeiből kihangzó kérdésre: „Géza nagyon szereti magát, Angéla. Maga az ő legszebb álma. S olyan becsületes, olyan szeretői való, olyan jó fiú. Szeresse. . .” Most is tudnád, hogy hazudsz és mégis hazudnál, mert szentnek éreznéd a hazugságodat. Hát szívesen hazudtál talán, holott a kimondott szóból török furódtak a te szívedbe is? Szívesen engedted át azt a leányt, holott igazabban le szeretted volna rombolni az egész világot, hogy csak ketten maradjatok, összeforrvan, örök lázban: te meg ő? És a szót kimondtad, a vágyad megölted s meg-

tenné újra meg újra, ha valami titokzatos erő vissza tudna veled szállani ahhoz a nehéz pillanathoz. S ez volna a bűn? Ez kínjaidnak megérdemelt forrása? Akkor nincsen igazság. Gyantulanul törtél előre, ahogy a leked kergeteti és ha a földön kell fetrengened: a kő hibás talán, amelyben meg kellett botlanod. De még a kő sem. A büntetés, mint a bűn: okatlan. Se az egyiknek, se a másiknak okát nem látja az ember. Hát azért, vérezve és gyötrelemben, de emeld fel a fejed és előre!

Hiszen, ha ereje lett volna hozzá Szaploneczaynak. A nagy tervei fölragadták s akkor tett néhány lépést előre; aztán meg kísértve jelent meg neki az a halovány leányfej s akkor szárnyszerűen bukkott vissza a mélységbe. S a sejtelmese éjszakában, míg bugva szeltek a hajók a sötét folyót, sokszor tetszett neki úgy, mintha a lombokon keresztül feléje kiáltaná valaki azt a nevet, az egyetlen: Angéla!

Ezer lombkoronából susogott neki titkokat az éjszaka. Vigaszt és vádat, tanácsot és parancsot. Az egyik percben kegyetlen akart lenni önmaga iránt, a másikban kegyetlen mások iránt. El fog utazni, mondta magának és meg se jön, amíg meg nem gyógyult. Aztán vijjogva szólt meg benne valami, hogy nincsen másutt gyógyulás, csak Angélanál és oda kell rohannia, ha mindjárt a legjobb barátja boldogságán keresztül is. S ez a gondolat marengolta, tépte órákon át. Ezer formában foládozott elője a kérdés, hogy szabad-e önmagát feláldoznia Korniss miatt? Szabad-e Angélat föláldoznia? Mert Angéla is vérzik, vézenie kell. S ha a leány boldogtalan, boldog lesz-e csak Korniss is? Nem lesz boldog. Útnie kell egy óráknak, mikor a hazugságok kifutnak a hazugságokra épített boldogság alól és akkor megtépvé, kifosztva bálnak majd egymásra mind a hárman. Ő, aki lemondott, mikor szeretett; Angéla, aki szerelem nélkül ment az oltár elé; és Korniss, aki mohón fogadta a boldogságot, mely csak kettős áldozat árán lehetett az övé.

A hajóhid tőlétek járt most Szaploneczay.

+ A torkos gróf. Ez nem képletes kifejezés, amint hogy mindjárt ki fog tűnni. Egy párisi ékszerészhez a napokban egy elegánsan öltözött ur tért be. Az üzletlataladonos sok ékszer rakogatott az előkelő kinézésű vevő elé, aki nagyon nehezen volt csak kielégíthető. Az ékszerész tehát egy belső szobába ment, szobát ékszeréért. Egyszerre iszonyu jalkiált hangzott. Az ékszerész ijedten szaladt ki. A gróf egy őrizetlen pillanatban egy értékes mellít a szájába vett, hogy úgy logja el, de az a torkára szaladt. A legközelebbi gyógyszerárba siettek, ahol szerencsésen megszabadították a gróf ur torkát a kellemetlen vendégtől. Gróf Cernizon, — így nevezte magát a vevő — azt állítja ugyan, hogy csak a fogai erejét akarta a kemény fémen kipróbálni, a rendőrség még sem hitte el ezt a próbálást, mert a tolvajok arcképgyűjteményében megtalálta a gróf ur arcképet.

+ A keresztény tudósok. Ez egy amerikai szektának a neve. Gyógyítással foglalkozik és különös orvosságokat ad a pácienseknek: imádságokat és filozófikus mondasókat. Bele is pusztultak sokan ebbe a gyógy módszerbe és a törvényszék egész csomó pört indított a szekta tagja ellen. Mindezek ellenére azonban folyton szaporodott a szekta tagjainak a száma, nemcsak Amerikában, de Angliában is. Most Mark Twain is ellenük fordult és ragyogó szatirával egy kis humoreszket írt:

— Amikor Angliában utaztam, egy magas hegyről, amelynek a nevét elfelejtettem, leestem. Negyven, vagy ötven eszontom összetört és tizenkét izmon kifecamodott. Mértőldekre nem volt rendes orvos található, csak egy állatorvos és egy orvosnő, aki a keresztény tudósok szektájának volt a tagja. A lóorvosotl egész életemben féltem, különösen amikor valami betegség bántott. Elmentem hát a Lady-doktorhoz.

— Amikor a fájdalomimról panaszkodtam, azt felelte:

— Az anyag nem örök, csak a szellem. A léleknek azonban nem lehet most fájdalma, tehát csak képzelődik.

— De éppen úgy fáj, mintha fájna, zokogtam.
— Az lehetetlen — felelte a szoknyás doktorom, és imádságok citalásával kezdte bizonyítani, hogy miért nem fájhatnak a csontjaim. A bizonyítékokat olyan rendszertelenül halmozta össze, hogy egy félóra alatt közel voltam a megőrüléshez, de a fájdalomak már nem éreztem. Elhallgattam. Nyugodtan ültem néhány pillanattal, amikor belépett a szobalány.

Véletlenül a lábaim előtt beverésző macska farkára lépett, amire az iszonyuan nyivákol.

— A macskának a fájdalomról szóló véleménye nem ér semmit? — kérdeztem nyugodtan.

— A macskának egyáltalán nem lehet véleménye. Vélemények csak a szellemből folynak. Az alsóbbrendű állatoknak, amelyeknek semmi kiátásuk sincs az örök életre, nincsen szellemük és szellem nélkül nincs vélemény.

— Ez szép. Tehát akkor igazán volt fájdalma?

Egy csomó asszony fecsegett, kacagott arrafelé a homályban.

És Szaploneczay sóhajtván indult a nagy szálló felé.

— Micsoda ügyetlen teremts lett az asszony! Ha csak egy is nyakamba tudná vetni a mézes hurkot, milyen hálás volnék neki! Azt hinné a kis bestia, hogy behalózott, pedig soha nagyobb gyönyörűséggel nem futottak asszonyi hálóbá, ahogy én futnék. És ha megkinozza a szenvedélyével, ha elgyötörne a szégyelyével, ha ki tudna tépni minden gondolatomból: még hálásabban esőkölném a gyalázatos kis lábait. Hiszen a menekülésemet hozná meg.

A portás köszöntötte a nagy szálló bejáratjánál.

— Jó estét, Szaploneczay ur!

S akkor világosan hallotta a költő, hogy egy női hang suttozva kérdi:

— Ez Szaploneczay? Ez ő?

Azt mondta magának, hogy ez is egy a kíváncsi asszonykák közül. Megütötte fülét a kétségtelenül divatos név. Aztán nincs tovább. Pedig ebben a pillanatban kezdődött meg az a kurta kis regény, melyet Szaploneczay később megfosztott ugyan a regényi karakterétől, de azért maga is emlegette olykor, mint a — vörös epizód.

II.

Nem szabad ráfogni Liza asszonyra, a danekai elemi iskola igazgatójának tiszteletre méltó hitvesére, hogy feltűnően kereste a költő ismeretségét. Bár némi jussa is lett volna, hogy az asszonyi fegyvertár minden használható eszközt kipróbálja (hiszen egész Daneka tudja, hogy ő a Szaploneczay megénekelt ideálja), sokáig tudott tartózkodni maradni. Ebéd táján ugyan mindenkor a Szaploneczay asztalának közelében telepedett le, de utóvégre valakinek csak oda is kellett ülnie, ha már a vendéglős oda is állított asztalt.

(Folytatása következik.)

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, október 28. (Társadai tudósítás.) A pénzpiac olesóbbodásra a tőzsde berátóság hangulatu volt. Köhö- és kétszeresvények élénkelt és emelkedtek. Az előbbiekre a torrvettett flotta-szaporítás híro hasot kedvezően, az utóbbiakra az a Rajnavidékéről és Vesztfálbiáról érkezett híro, hogy a közsénuilet még egyro élénkül. Bankrészesvények is emelkedtek. A vasutak közül az osztrák államvasut 162vövényéi bécsi födözésekre jóval emelkedtek. Svájci vasutak szintén javultak. A transzvaivi vasut részvényei magasabb londoni bányakurzusokká szüradék voltak. Magánleszámitólási kamatláb 5/10, utimópénz 5/10/4.

Berlin, október 28. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék 99.50. Elbavölgyi vasut 143.10. Kassai-osderbergi vasut 169.25. Magyar vasut beruházási kölcsön 101.25. Alpesi bányarészesvény 192.50. Disconto-Commandit 192.10. Általános villamosági Edison 247.15. Gelsenkircheni 196.25. Laurakohó 250.25. 4 1/2%-os ezüstjárdék 98.10. 4 1/2% magyar aranyjárdék 97.60. Osztrák hitelrészesvény 232.50. Déli vasut 31.90. Károly Lajos vasut 139.00. Orosz bankjegy 216.60. 4% új orosz kölcsön 99.00. Török dohányrészesvény 153.25. Harpeni 198.75. Az irányzat szilárd.

Hamburg, október 28. (Zárlat.) 4 1/2% ezüstjárdék 98.90. 1860. sorsjegy 139.00. Déli vasut 31.75. 4 1/2% osztrák aranyjárdék 99.25. Osztrák hitelrészesvény 232.00. Osztrák-magyar államvasut 142.00. Olasz járdék 92.60. 4% magyar aranyjárdék 97.90. Az irányzat gyöngébb.

Frankfurt, október 28. (Zárlat.) 4 1/2% papírjárdék 98.90. 4% osztrák aranyjárdék 99.40. Magyar korona-járdék 95.00. Osztrák-magyar bank 150.50. Déli vasut 32.10. Elbavölgyi vasut 169.25. Londoni váltóár 204.30. Bécsi bankjegyesület 133.00. Villamos részvény 146.50. 3 1/2%-os magyar aranyrészesvény 81.25. 4 1/2%-os ezüstjárdék 98.85. 4% magyar aranyjárdék 97.50. Osztrák hitelrészesvény 232.50. Osztrák-magyar államvasut 142.20. Eszékny. vasut 100.00. Bécsi váltóár 80.16. Unionbank 553.00. Alpesi bányarészesvény 204.00. Az irányzat szilárd.

Páris, október 28. (Zárlat.) 3% francia járdék 100.50. Olasz járdék 92.15. Osztrák-magyar államvasut 718.00. Francia törleszt. járdék 100.00. 4% magyar aranyjárdék 100.00. Török dohányrészesvény 133.00. Osztrák Ländertank 514.00. 3 1/2% francia járdék 102.62. Osztrák földhitelintézet részvény 1235.00. Déli vasut 167.00. 4% osztrák aranyjárdék 98.75. Ottomanbank 553.00. Párisi bankrészesvény 1004.00. Alpesi bányarészesvény 204.00. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Oktober 28. A sertésüzlet irányzata csendes. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (járonként 400 kilogrammon felüli súlyban) ———— krajcárig. Öreg közép (járonként 300-340 kilogrammig terjedő súlyban) ———— krajcárig. Fialat nehéz (járonként 320 kilogrammon felüli súlyban) 41-41 1/2 krajcárig. Fialat közép (járonként 251-320 kilogrammig való súlyban) 42-42 1/2 krajcárig. Fialat könnyű (járonként 250 kilogrammig terjedő súlyban) 43-43 1/2 krajcárig. II. Magyar szedett: Nehéz (járonként 280 kilogrammon felüli súlyban) ———— krajcárig. Közép (járonként 220-280 kilogrammon súlyban) ———— krajcárig. Könnyű (járonként 220 kilogrammig terjedő súlyban) ———— krajcárig. III. Romániai: Nehéz (járonként 320 kilogrammon felüli súlyban) ———— krajcárig. — Közép

(járonként 250-320 kilogrammig terjedő súlyban) ———— krajcárig. — Könnyű (járonként 250 kilogrammig terjedő súlyban) ———— krajcárig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (járonként 240 kilogrammig terjedő súlyban) ———— krajcárig. — Könnyű (járonként 250 kilogrammig terjedő súlyban) ———— krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (járonként 260 kilogrammig felüli súlyban) 41 1/2-42 krajcárig. — Közép (járonként 240-260 kilogrammig terjedő súlyban) 42-42 1/2 krajcárig. Könnyű (járonként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 40-42 1/2 krajcárig. S e r t é s l é t e z á m. 1899. okt. hó 28. napján volt készlet 36107 darab, 1899. október hó 27. napján felhalmozott 1315 darab, 1899. évi október hó 27. napján elszállított 925 darab, 1899. október hó 28. napjára maradt készletben 36507 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 28. —

Kinevezések. A király Brnic Károly megyei titkárt Szerem-vármegye alispánjává nevezte ki. — Az igazságügyminiszter Lány Gábor nászdi járásbírósgági díjokat a topánfalvi járásbírósgághoz inokká nevezte ki. — A m. kir. posta-, távirda- és távbeszélő elnök-igazgatója Loewel Matild, Páky Leontin és Vistárini Celesztin posta- és távirdakiadókát posta- és távirda-kezelőkké nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Havas Sándor váall járásbírósgági végrehajtót a székesfehérvári járásbírósgághoz helyezte át.

Meghívás. A földművelésügyi miniszter a III. kerületi m. kir. kulturműrénki hivatal vezetéséül Igaz Lajos kir. főmérnököt bizta meg.

Névváltoztatások. Weinbozzer Benő szatmár-németi illetőségű ugyanottani lakos Borosra, kiskoru Hannover Rez 5 L esküdtéi illetőségű ugyanottani lakos Havasra, Kratsy Ernő körjegyző vémeudi lakos, valamint Jenő, Rózsa, György és Alajos kiskoru gyermekei Kardosra, Schlesinger Eduárd abai illetőségű hosszú-pályi lakos, valamint kiskoru Jolán, Honka és Imre gyermekei Szűcsre, Glaser Mihály balassa-gyarmati illetőségű ugyanottani lakos, valamint nagykoru János, Gusztáv és Lajos és kiskoru Gyula gyermekei Garamra, Weisz Salamon nagykanizsai illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskoru Árpád és György gyermekei Violára, Kohn Hermann lapujti illetőségű b-gyarmati lakos, valamint Jolán és Adél kiskoru gyermekei Kardosra változtatták nevüket belügyminiszteri engedéllyel.

Képviselek. Családfősegédi állásra az aszói javítóintézetnél november 12-éig; telekönnyi átalakító díjok állásra a tordai törvényszéknél 14 nap alatt; telekönnyi átalakító díjok állásra a nagy-szentmiklósi járásbírósgánál 2 hét alatt; pénzügyelői vizgatói állásra az ungvári pénzügyigazgatóságnál 4 hét alatt; tanári állásra a fehértópleni fogmunkázimnál november 17-éig; aljegyzői állásra a szegedi járásbírósgánál 2 hét alatt; aljegyzői állásra a zala-egerszegi törvényszéknél 2 hét alatt; hivataliszolgái állásra a nagyikindai kir. ügyészségnél november 20-éig.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése. —

Budapest, október 28.

A légnomás maximuma helyét délkeleti Európa felett megtartotta és míg az északi depresszió a norvég partokon vesztgel, addig az atlanti depresszió visszafeléjődött. Lecepádások ismét csak Európa északi felében fordultak elő, míg délen derült, száraz idő uralkodik. Gyenge fagyok vannak Oroszországban és a Kárpátok táján.

Hazánkban az idő tartósan száraz és éjjel a derült ég mellett igen hűvös, úgy hogy a mult éjjel is a legtöbb helyen a fagyoptal alá szállt a hőmérséklet. Kikötés: Az időjárásban változás nem várható.

UTMUTATO.

Sternberg Armin és Testvére hangszergyár. es. és kir. udv. szállítókö Budapest, VII. Kerpesi-ut 36. Zongor-termek Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-körut sarok) Zenepalota. Megjelent! MAGYAR TILINKÓ-SKOLA, melynek segítségével a tilinkón tökéletességgel és alaposan meg lehet tanulni játszani, — minden további magyarázat nélkül. Egyszerűsödött 65 legszebb magyar s más kedvelt darab. Ára 1 frt 50 kr.

Magyar általános takarékpénztár részvénytársaság BUDAPEST, V., József-tér 8. Befizetett részvény-tőke 2 millió forint. Elvállal takarékpénztári betéteket 4%-os kamatozás és a legkülönsebb visszafizetési feltételek mellett.

Első Leánykihásítási Egylet Budapestben, VI. ker. Teréz-körut 40-42. szám. Alapított 1865. évben. Kifizetett nászjutalékok 1892. december hó 31-ig 1.600.000 frt. Legelőnyösebb feltételek kihásítási biztosításokra 300 frtól 10.000 frtüg.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Tolnay Lajos, vezérigazgató: Benke Gyula. VI., Andrássy-ut 5.

Vizállás.

Table with columns for names and scores. Includes names like Anna Duná, Schindler, Passau, Bross, Poszony, Komlóro, Budapest, Fuzs, Mohács, Gombos, Újvidék, Pannónia, Orsava, Magyarfalva, Vág, Terefeny, Szeged, Sz. Gothárd, Sárvár, Győr, Fekete, Zalkány, Bakov, Borosjón, Eszék, M.-Szerdah, Zagráb, Sziszek, Mitrovica, Deák, Szabó, Kraszná, Latorca, Laborca, Ung, Tisza, M.-Sziget, Tekchaza, V.-Vámóny, Tolna, Tisza-Püred, Szolnok, Ócsongrád, Szeged, Török-Becse, Tittel, Ondóva, Barfa, Topolya, Bodrog, Zemplén, Sajó, Zsolca, Hernád, H.-Németi, Marosia, Berettyó, B.-Újfalu, Körös, Csanca, N.-Várud, Békésvos, Tenka, Gurahono, Borosjón, Békés, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Branyicska, Soborné, K. Kelety, Mákö, Temesvá, K. Kelety, Kiszató, Temesvár, Eszék, Békéscsaba.

Utánzókon miatt nagyon ügyeljünk a SCHAFFER ROZA nevre. Csakis ezen védjeggyel valódi.

Szépség gazdagság!! Szépség hatalom!! Ezt a legdrágább kincset megszerezhetni oddig csakis a Mme Rosa Schaffer szerb kir. udvari és kamarai szállítónő. Bécs, I., Graben 14. által föltalált és használt szépségcserek által sikerült.

Poudre ravissante es. kir. kiz. szab. Minden hölgynek, ki egyszer próba alatt, nélkülözhetetlen: a bőrt valódi fehérré varázsolja és pompás zománca báta a bőrkülsőket, anyajegyek és himlőhelyek is eltűnnek. — A vancokat és redőket kimitítja, a káros szőpítőszerök által kitagított likacsokat összehuzza és az arcnak üde, rózsás fiatal színt kölcsönöz. Ez az egyetlen puder, melynek használata után mosakodni lehet a nélkül, hogy szenzációs hatása a bőrről eltűnne. Egy doboz ára 2 frt 50 kr. és 1 frt 50 kr. Crème ravissante évtizedekkel fiatalít, a bőrt ragyanosan és simán tartja, esténként minden hölgynek használnia kellene. Egy tégey 1 frt 50 kr. Eau ravissante megőrzi a bőr üdőségét, erősíti és a legkitűnőbb, biztos hatású tolett-víz. Egy üveg ára 2 forint 50 kr. A Ravissante crème, puder és víz nemzetközi kiállításn nagy aranyéremmel lett kiütüntetve. Minden hölgynek, aki redőten, márványfésű homlokot akar, legjobban ajánlható a cs. kir. szab. homlokfésű darabonként 1 frt 50 kr. és a „Savon-Ravissante” kiváló szépségcsereppan hölgyek és urak részére, darabonként 80 kr. — Schaffer Róza asszony visszavárásolja az ő „KINCSEIR”-jával minden megözdült hajnak ifjúsági színt, a legpompásabb szőket, a legragyonóbb gesztenyebarnát, a barna szőke, barna vagy fekete maradjon. Semmiféle mosás sem képes az élet színárnyalatot eltávolítani és a fejőrt tiszta fehér marad. Egy doboz ára használati utasítással együtt 1 frt 50 kr. és 5 frt. Valamennyi készítményem csodálatos hatású és teljes kezeséggel vállalom. Számtalan elismerő- és köszönő-irat betekinthető a legmagasabb körökben és csak diszkreció miatt nem közölhetők. Központi raktár: ROSA SCHAFFER, Bécs, I., Graben 14. szám.

Épp most jelent meg mindenkinek ingyen és bérmentve L. Diletáns munkák árjegyzéke zománco-, bronz-, fa-, beégető-, bőr-, üveg-, fénykép-, gobelin- és gouache festészet és üvegfestészetű árukat Seefehner J. L. es. és kir. udvari papír-, rajz- és festészer kereskedéséből Budapest, IV., Váci-utca 9.

Grötzner - féle Tarolin capsulák. Specifium: hólyagbántalmaknál, húgyvesztőlyásnál. Könnyű kényelmes, biztos gyógy-mód, minden feskendezés nélkül. 1 doboz ára 3 korona. Kapható minden gyógyszerüzletben Fűrakár Budapestben: Városgyógyászter, Városháziér

The Berlitz School of Languages Erzsébet-körut 15. II. Feltöltött rendszeres oktatás (tanfolyamok nagyobb gyermekek részére) francia, angol, magyar, német, orosz és román nyelven, s elegendő számú tanuló esetén a spanyol, orosz és arab nyelven. A Berlitz-iskolában a tanuló az első lechtől fogva csakis a megtanulandó nyelven beszél, és csakis azt hallja. — Mindegyik tanuló csupán saját anyanyelven oktat. Oktatás reggeli fel 7 óráig, esti fel 7 óráig. Berlitz-iskolák világ minden részén vannak és amerikai városokban vannak. Prospektusok ingyen és bérmentve kaphatók. Fordításokat minden nyelven elfogadjuk.

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetéség Szeged, 27805/99. sz. Pályázati hirdetemény. A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetéség a vonalir részére 1900. és esetleg a 1901. és 1902. években szükséges pályafentartási fak szállítására ezenal pályázatot hirdet. Az 1900. évben körülbelül az alább kiütüntetett mennyiségek fognak szükségesletetni: 48 köbméter eredeti fényő deszka,

Table with columns for quantities and items. Includes items like 45 jegyene, 153 luc, 1 tölgyfa, 2 vörös, 12 szalmazetellen jegyene fényődeszka, 36 faragott puhafa, 274 faragott tölgyfa, 6780 darab kerítés sűrűsítési léc tölgyfából, 80000 m vágott léc, 250 darab kerítési oszlop puha fából, 1923 59 köbméter erdei fényőpalló, 46 jegyene, 107 luc, 6 tölgyfa palló, 5 vörös fényő palló, 28 puhafa rud.

Az 1900 és esetleg 1901, és 1902. évre szükséges faemtelek ugyanazon év április hó végéig szállítandók be. Az üzletvezetéség fenntartja magának a jogot, hogy az 1900. évrő történő megrendelés alkalmával a tájékozással szolgáló fenti mennyiségnél, illetőleg a méretjegyzékben felsorolt fákbel korlátlanul többet v. 25%-kal kevesebbet rendelhessen, ugyazint azon jogot, hogy a szállítási év folyamán korlátlan mennyiségben pótmegrendelést tehessen. A pályázati feltételek alapján szerkesztendő ajánlatok legkésőbb 1899. évi november 21-én déli 12 óráig nyújtandók be az üzletvezetéség I. osztályánál. A bántánpéz pedig november 20-án déli 12 óráig teendő le az üzletvezetéség gyűjtőpénztáránál. A pályázati feltételek és a méretjegyzék minden üzletvezetéségnél és keresk. iparkamáránál megtekinthetők és a szegedi üzletvezetéség által díjtalanul kiszolgáltatnak, esetleg posta útján megküldetnek. A szállítási érvényes Általános és a pályafentartási fak szállítására vonatkozó különleges feltételek megtekinthetők minden üzletvezetéségnél és közpénzfizetés mellett szereshetők meg igazgatóságunk nyomtatványtárából (Andrássy-ut 73/75. sz. Szeged, 1899. október havában. Az üzletvezetéség.

Sorsjegytulajdonosok figyelmébe! BEIFELD JÓZSEF Budapest, Károly-körut I. sz. alatt. 1874-ben alapított bankházának SORSJEGY REVIZIO IRODÁJA a világ összes sorsjegyeinek huzását bárkinck teljesen ingyen utánaadja. Válaszadásra 5 kros levélbetyeg melléklendő.

Lampel Róbert

(Wodianer F. és Fiai)

kiadása Budapesten.

Általános érdekű művek.

- Bácsi József.** Legteljesebb közsöntő könyv gyermekek részére. Születésnapra, névnapra, újverre és minden egyéb alkalmakra való felkészítések és üdvözlő-levelel minták. Csinos, színes nyomású vászonkötésben ... 80
- Budapest térképe.** A főváros tiz kerületének színes nyomású térképe ... 30
- Ugyanaz, nagyobb alakban, a főváros nevezetességeinek képével** ... 50
- Budapest kirándulási térkép.** A főváros messze környékét, a legkedveltebb kirándulási helyek fekvését mutatja ez a térkép, melyen egyszerű voltánál fogva bárki eligazodhatik. Ára ... 50
- Budapest és környéke.** Utmutató a fővárosban és környékén. Ez a rövidre szabott, de mégis kimerítő tájékoztató könyv mindenben eligazítja az idegent, a mire a megérkezésüktől az elutazásig szüksége van. Szállók, vendéglők, kávéházak, fürdők, postabüvatók, rendőrség, mulatóhelyek, konzulátumok, közlekedési eszközök, múzeumok, mind, mind benn vannak ebben a piros kötésű szebbelvaló könyvben, amely a fővárosnak pesti és budai oldalán levő környékén is elkalauzolja a látogatót. A főváros és környéke részletes térképével ellátott könyv ára ... 80
- Csanzya József.** A magyar és német társalgási nyelv kézikönyve. — Csiszeri boozsáru szebbkönyv, melynek segítségével a német és magyar nyelvenk elemi szabályait, továbbá magasabb fokát is elajánthatja a tanuló. Élénk és fordulatos párbeszédok is vannak a könyvben, amelyből könnyű szívrrel megtanulhatni mindenkinek a neki idegen magyar vagy német nyelvet. Ára füve 1.20, díszes piros vászonkötésben ... 1.80
- Cigányjónás.** A kártyahuzásra s az egyre terjedő kártyavetési játékokra tanít ez a mulatótató könyvecske ... 50
- A feltümlhatatlan ezermester búvészakamarája.** Nem máságon nagy ügyességet igénylő, de jól szórakoztató búvészjátékokra oktató könyv ára ... 30
- Hankó Vilmos.** Házi kincstár. Hasznos tudnivalók a háztartás, egészségén s a mindennapi élet dolgaihoz. Városi és falusi gazdáknak, kereskedőknek, iparosoknak és háziasszonyoknak nélkülözhetetlen támaszája. Ára színes borítékba füve 1.20, kemény kötésben ... 1.50
- Hilaire, St. köpes budapesti szakácskönyv.** Országsszerte ismert gazdasszonyok tapasztalatainak segítségével szerkesztette Zemplényiné Szabó Antónia. Ez az izról-izre magyaros szakácskönyv szükséges segítője minden gazdasszonynak. A szerény polgári konyha igényeit éppen úgy kielégíti, mint a legelőkelőbbét. A csaknem 1500 ételt és egyéb receptet magába foglaló, négy színes és ötvenhárom faszettellel ellátott könyv ára füve ... 1.80
- Ugyanaz német nyelven, füve 1.40, kötésben ... 1.80**
- Hölgyek titkára.** Házi tanácsadó és levelező, minden életviszonyokra való tekintettel. Szerelmi levélmintákkal, levélírási szabályokkal és folyamodvány-mintákkal. — Arany színnyomatú táblában, vászonba kötésben ... 1.80
- Kártyajátékok könyve.** Szerkesztette Parlaghy Kálmán. Oktatás a hazai és külföldi kártyajátékokban, és leírása a hamis játékoknak, a roulette-nak, a játéklarlangoknak s a kártyabűvészekedéseknek. Nemes domborzói és bugaci Mokány Berci írta hozzá az előszót és az ajánlást. A sok képpel ellátott könyv ára füve 1.40, vászonkötésben ... 1.80
- Kassay Adolf.** Legújabb levelező, öngyűvőd és házi titkár. A közönséges életben előforduló mindenféle levelek, megbívások, ajánlatok, szerződések, stb. mintáival. Ára füve 1 frt, kötés 1.20. — Legújabb házi tanácsadó, öngyűvőd, vagyis gyakorlati utmutató minden peres és peren kívüli ügyben a törvénytől megengedett szemlélyes képviseletré. Birósági keresetek, birtokháborítási, örökösödési, grámsági, stb. ügyiratok mintáival, a legújabb miniszteri rendeletek figyelembe vévételével. Ára füve 1 frt kötésben ... 1.20
- Kerék páros-katé.** Írta dr. Korchmáros Kálmán. A kerékpár történetével, egészségétárával és szabályaival foglalkozik ez a káté, függetlenül pedig híres rekord-versenyek eredményét közli. Ára ... 15
- Mélyaosai.** Pohárkészböntések könyve. Keresztekre, lakodalmakra, születésnapra, névnapra és minden egyéb üszzejöveleire való jóitű fölkészöntők gyűjteménye. Füve 60 kr., kötésben ... 80
- Óidal János.** Német társalgási anyaggyűjtemény. Hasznos segítőkönyv a német nyelvet tanulókknak. Füve 70 kr., kötésben ... 1.—
- Önszámító.** Ennek a kis könyvnek a segítségével egy pillanatra ki lehet számítani a legnagyobb öszszégeket is. Kereskedőknek, iparosoknak és mindenkinek, aki elad és vásárol, igen hasznos ez a sok időt és fáradságot megtakarító könyv. Ára kötésben ... 40
- Pesti művelt társalgó.** A társadalmi érintkezés minden szabályát magában foglalja a Pesti művelt társalgó. Illemszabályok, társalgójátékok, komoly és szerelmi költemények, felköszöntések, emlékvörök s még sok más hasznos és szórakoztató dologk vannak a csinos vászonkötésű könyvben, melynek ára ... 1.20
- Rántási Mariska.** A baba-szakácskönyv. Gyermekeknek való szakácskönyv, amelyből a konyhai mesterség előismeretét játékos közben megtanulhatják. Ára ... 20
- Schenk Lipót dr.** A nemi viszonyokra gyakorolt befolyás, a születendő gyermekek nemének önkényes meghatározásáról szóló elméletét írta meg ebben a könyvben, melynek megjelenése nagy forrongást idézett elő a világsajtóban. Az általános érdekű könyv ára ... 2.—
- Szavalo, közsöntő és levelező.** Kis és nagyobb diákokknak való szavalmányok, felköszöntők és levélminták. Ára ... 12
- Virágnyelv.** Minden ismert virág jelentősége meg van írva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állított öszsze. Ára színes kötésben ... 40

Az öszszeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldi a

„Budapesti Napló“

kiadóhivatala

Budapest, József-körút 18. szám.

Mutatványcikk Fekete Károly föléjárúító (Budapest, V., Deák Ferenc-utca 14.) kiadásában megjelent „SZERENCSE FEL“ című ismertető lapból:

A szerencse mint koma.

Nem Óperencián túl történt ez s nem mese-Nines benne szép királyfi, tündér, boszorka se. Hol az öreg Dunának hulláma resztlényhén, A déliábos róna igaz magyar fővenyén, Egy kis falun esett meg ez a história, S a hőse nem királyfi, hanem eszmadia. Egy rozant házikóban, a falu vége táján Lakott Sovány Mihály ur. Vén lombos kőrtőfáján, Mely árnyékot bocsát le kicsinke udvarán, E fán kívül s az áron, csirizen, kaptafán Egyéb vagyona nem volt szegény eszmadjának. A kincsekkel sóványul jutott Sovány Mihálynak. De kárpótlásul érte volt Istenáldás bőven, A golya ráköszöntött majd minden esztendőben A házeresze. Bölcösö ringott az udvaron Pincében és padláson, szobában s pitvaron. De már a fára mászik fel némelyik nagyocsa, A többi kócos gyermek meg ott van a homokba, Ott hempereg, sikongat és fölveszi a házat. Hát még mikor e sok csőr szegény apjukra támad, Kitévta mond és korgó bendővel kér kenyért... Sovány ilyenkor bezzeg vakarta a fejét: S történt egy reggel, hogy Isten megmondhatója, Hányadszor már, a háza megint leszállt a golya. Ezuttal kis mosolygó leányt hozott esőrében, Ki a tekneőbe (bölcöső híján), szenderge szépen. Sovány uram nem tudta, örvendjen, sirjon-e? Megnyugodott, hisz ugyse tehet már ellene, Az Isten ádta, tán csak lesz gondja rá az Égnek, Hogy betevő falatok legyen a kicsikének De sokkal súlyosabb gond, ki legyen a koma? A fél falut felkérte már rég' s röstelli ma, Hogy újra körje öket. De végre is biába. Nincs más mit tenni. Újból elindul hát s nyakába Veszi a falvat. És jár s kopogtat háza házrul, De senki sem akad már, ki előjőjön komálul. Volt olyan is, ki ajtót csapott rá morogva, Hogy ugterem Soványról a gyerek, mint a gomba. Más rárvait gomoromb, hogy dolga most egyéb S mikor az est leszállott és egyre feketébb Szint öltöttek a házak, s feljött a telihod, Sovány fejt lehajvta, még mindig bandukolt. A kis falut nagybúsán már jóformán bejárta, Mindenhol kért, könyörgött, de nem talált komára, A legutolsó házban, hol bekopogtatott, Ajtót se tarták neki, csupánacs ablakot Nyitottak s úgy kiáltott egy hang nevetve ki: „Keresd föl a Szerencsét, tán kedve lesz neki: Komálul menni hozzád!”

S azgal zárult az ablak. Sovány Mihály nagylassan, eszszegédten hazaballag. S így szolt vándorához: „Komát sehol sem letem, Hát elmék vándorutra, komát kereshel lelkem, És nem jövök megaddig, úgy nézz rám anyukom, A míg a Jöszerecsét komálul nem hozom.” Pogácsával megrakta tarisznyáját legott S kezébe vett egy göröcső, nehéz furkósbott. Fölhuzta az utolsó, vadonatúj pár eszmadt S azzalgyermek, anyjuk, szülföld Isten hozzád! Ment, mendegélt, sokáig, erdőn-mezőn keresztül. Kérdezte a madártul, a suttogó szellőtül: „Látátok a Szerencsét? Tudjátok, merre van?” De a madárka elszáll, a szélőföld elsuhan, S bolyong tovább az uton. Ha rácsot, vagy falut Talál utján, bezögröt minden rácos kaput: „Keressom a szerencsét... Nem tudjátok, hol lakik?” S ha nem találja estig, vár szépen másnapig. Így bandukolt tovább, míg egy reggel arra ébredt,

A most következő V. sorsjáték I. osztályának huzása f. évi november hó 16. és 17-én ejtetik meg. — A sorsjáték legnagyobb nyereseménye esetleg

1 millió korona.

Eredeti sorsjegyeket az I. osztályra következő áron ajánlok:

100.000 sorsj. 1 egész sorsj. 6 frt. 1/4 sorsj. 1 frt 50 kr. Minden második 50.000 nyerem. 1 fél sorsjegy 3 frt. 1/8 sorsj. — 75 kr. sorsjegy nyer.

A hivatalos tervezet minden sorsjegy-küldeményhez díjtalanul csatolattik. — A „Szerencse fel“ című lap f. é. október havi példánya kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg. — Nyeresemény esetén óvatoss közlés és szigorú titoktartás.

Fekete Károly

a magy. kir. szab. osztálysorsjáték föléjárúítója

BUDAPEST,

V. kerület, Deák Ferenc-utca 14. szám.

Ezen megrendelési lap levágandó s beküldendő.

Megrendelési Lap.

T. FEKETE KÁROLY urnak

Budapest, V., Deák Ferenc-utca 14. sz.

Megrendelek s-nel az V. magyar kir. szabadalmazott osztálysorsjáték I. osztályára.

..... drb egész sorsjegyet a 6 forint.	Az ellenértéket
..... fél sorsj. 3 forint. frt
..... negyed sorsj. 1 forint 50 krajcár.	a) postautalványval küldöttem.
..... nyolcad sorsj. 75 krajcár.	b) sziveskedjék utánvenni.

A meg nem felel küldési mód törlendő.

Pontosan és olvashatóan } Név Lakhely
 tölthető kl. } Állás Közelebbi cím

Ujdonságok az 1899-iki őszi és téli idényre!

I. osztály

tartalmaz legújabb divatos gyapjú-szöveteket 28 krtól 1 forintig.

II. osztály

tartalmaz különleges divatos gyapjúszöveteket 1.10-től 1.95-ig és 2.10-től 3.50-ig

III. osztály

tartalmaz legújabb selyemszöveteket... 54 krtól 2.50-ig.

IV. osztály

tartalmaz elragadó flanelbarchenteket... 21 krtól 52 krig.

Külön szőnyeg és függöny osztály.

Áruház

LESSNER D.

BÉCS,

VI., Mariabilderstrasse 81—83.

Mintarendeléseknél tessék pontosan megjelölni, melyik osztályból és milyen fajta minta tetszik. Saját műterem a legelegánsabb ruhák elkészítésére stb. az áruházban.

Legolesőbb árak.

Katalogusok és minták ingyen és bérmentve.

Legolesőbb árak.

MEIDINGER kályhagyár
Ehrlich J. és H.
Budapest—Bécs.
BUDAPEST, IX. Lóczyai-utca 15
Eredeti Meidinger rendszerű töltő, szabályozó és szellőző, valamint új szerkezetű, kizárólag fűtési kályhák.
„Ideal” kiz. szab. szabályozó, töltő és fűzőkályhák.
Szabad. Siemens-Ehrlich-féle kaszárnyakályhák. Új szerkezetű Meidinger Californer-ek cserépburkolattal.
Központi légfűtések és szellőzők.

10,000 frt tisztanyereséget
a legkisebb rizikóval
érhet el évente mindenki, a ki egy egyesületbe
az egész osztrák-magyar monarchiában megengedett, biztos értékpapírok kihasználására
mint tag belép.
Havilleték 6 frt, fél illeték 3 frt.
Tagsági föltételeket ezen kiválóan szóló intézményről ingyen és bérmentve küld
(Levelek 10 kr., levelezőlapok 5 kr. postad.)
AMSTERDAM Nicolaas Witsenkade 13. A Commerce- & Creditbank igazgatósága.
Ügyes képviselők kerestetnek.

! Kézimunka-ipar!
Mindennemű legdivatosabb kézimunkák, kézimunka-szövetek, himző-, kötő és horgolóanyagok a legnagyobb választékban, a legolesőbb gyári áron.
Előnyomda és rajzműterem.
Preisach G. Gusztáv és Tsa-nál
Budapest,
VIII., Kerepesi-ut 17. sz.
Nagy raktár a legjobb szabadalmazott himzőkeretekből.

Szerkeszti:
Radó Antal.

A „MAGYAR KÖNYVTÁR”

első 140 száma:

Szerkeszti:
Radó Antal.

A „Magyar Könyvtár” 140 száma együttvéve havi 1 frt 50 kros részletfizetésre is kapható. Az első részlet kifizetése után a 140 szám egyszerre szállítatik. Egyes szám ára 5 krajcár.

A zárjelbe tett név a fordító, illetve a közreboesztó neve. — A csillaggal jelzett munkák szindarabok.

1. Katona József. Bánk-bán. (Béthy Zs.)	28. Bárony István. Vadász-történetek.	53. Cavallotti. Énekek-Énekek. (Radó Antal)	81. Mikszáth Kálmán. Két elbeszítés.	115. Virág Benedek. Költő-művei. (Zsuzskv.)	128. Byron. Cain. Misztérium. (Mikes Lajos.)
2. Maupassant. Apró elbeszélések. (Tóth Béla.)	29. Murger-Barrière. Bohémélet. (Radó A.)	54. Fáy András. válogatott meséi. (Badiés.)	82. Coppée. Henriette. (P. Tölgyessy Margit.)	116. Murai Károly. Mese-mese.	129. Kóbor Tamás. Elbeszélések.
3. Ezersegyfelé Dániel válogatott ódái.	30. Béla király névtelen jegyzőjén-könyve. (Szabó-Mika.)	55. Szalagub. A medve. (Ambrozovics D.)	83. Malilde Seroa. Lányok. (Tóth Béla.)	117. Kerékparos kate. Irta Dr. Kor hmáros K.	130. Kazinczy Ferenc levelei. Szemelvények. (Dr. Váczy J.)
4. Coppée. A kovácsok sztrájkja s más elb. költ. (Radó A.)	*31. Molière. Dandin György. (Hoveyi.)	56. Ambrus Zoltán. A hajótörtek.	*84. Sophokles. Antigone. (Kemencs J.)	118. Orsz elbeszélők tára. (Ambrozovich.)	131. Az aranycsináló. Irta Moller M. Ottó. (Szerdahelyi S.) I. r.
*5. Kisfaludy K. A kőrök. (Béthy Zs.)	32. Gracza György. 1848. március 15.	57. Meyer Konrad. Egy szegény fia szenvedése. (Hoveyi.)	85. Ábrányi. Márciusi dalok.	119. Salvatore Farina. Erősebb a szerelemnél. (Tóth Béla.)	132. Ugyanaz. II. rész. (Angyal Képekkel.)
6. Sipulusz. Humoreszkek.	33. Bourget. Három elbeszélés. (Hoveyi S.)	*58—59. Jókai. Helvita.	86. Tolnai Lajos. A nagygyógyárosok.	120. Csereli Mihály. Históriaja. (Arany.)	133. Bethlen Gábor élete. (Angyal Képekkel.)
7. De Amicis. A bor. (Tóth Béla.)	34. Szabó László. Műhely. Versek.	60. Csehov. Falusi asszonyok. (Szabó Endre.)	87—88. Arany. Toldi estája. (Bánóczy) Isk. kiad.	121—122. Arany. Katalin. Keveháza. Szent-László főve. (Radnay.) Isk. k.	134. Sipulusz. (Rákosi Viktor). Újabb humoreszkek.
8. Zrínyi. Szigeti veszedelem. (Bánóczy.)	35. Turgenev. Az ötödik kőrök. (Sz. Nográdi J.)	61. Kötéscy. válogatott beszédei.	*89. Giacosa. Borus szerelem. (Radó A.)	*123. Ibsen. A tarsadalom támaszai. (Lázár.)	135. Kazinczy. Pályám emlékezete. Szemelvények. (Balassa J.)
*9. Maurier-Potier. Trijby.	36. Kossuth Lajos. 1848. júl. 11-iki beszéde.	62. Yke. Újjászületés. Amerikai regény.	90. Heitai Gáspár. válogatott meséi. (Imro.)	124. Coppée. Ados híress. Regény. (Tóth Béla.)	136. Zöldi Márton. Színész-történetek. (Arany.)
10. Csokonai. Dorottya (Négyessy.)	37. Flammion. Csillagos estok. (Tóth B.)	63. Ádassy Antal. Pázmány Péter élete.	91. Mussel. Tizian fia. (Marquz Géza.)	125. Kisfaludy Sándor. Válogatott regéi. (Szigetváry Iván.)	137—9. Arany Janos. Buda halála. (Moravcsik Géza.) Isk. k.
11—12. Arany János. válogatott balladái. Isk. kiad. (Riedl.)	*38. Tóth Kálmán. A király házassága.	64. Falk Miksa. Erzsébet királynéről.	92. Kelland. Elbeszélések. (Ritók Emma.)	126. Tolsztoj N. Leo. Népies elbeszélések. (Szabó Endre.)	140. Anatole France. Régi dolgok. Elbeszélések. (Ambrus Z.)
13. Olasz elbeszélők tára. (Radó.)	39. Droz. Az ur, az asszony és a baba. (Bévi Gy.)	65. Cicero. Az öregesgről. (Fábán Gábor.)	93. Wells. Világok harca. I. rész. (Mikes Lajos.)		
14. Petőfi. Úti rajzok.	40. Vértessé Arnold. Kisvárosi történetek.	66. Rudyard Kipling. Indiai elbeszélések. (Mikes L.)	94. Wells. Ugyanaz. II. rész.		
*15. Dumas. A kaméleshűség. (Szemere Attila.)	*41. Ibsen. A négyüzlő. (Vilár Béla.)	67. Kabes Ede. A csengeri kalapok.	95. Kécsy. válogatott versei. (Négyessy.)		
16. Szomaházy István. Légyott nármásban.	42. A kunczevilág költészet. (Kardos.)	68. Szalárdy János siralmas iróniája. (Angyal D.)	96. Boccaccio. válogatott elbeszélései. (Radó A.)		
17. Francia elbeszélők tára. (Ambrus.)	*43. Schiller. A messinai megyaszonny. (Váradi A.)	69—70. Arany. Toldi. Isk. k.	97. Kéti Gusztáv. Markó Károly.		
*18. Rovetta. A becselések. (Radó.)	44. Petőfi. Elbeszélések és hírlapi cikkek.	*71. Molière. A főszevny. (Hoveyi Sándor.)	98. Francia elbeszélők. II. rész. (Ambrus Z. és Tölgyessy M.)		
19. Kisfaludy Károly válogatott költeményei. (Bánóczy.)	45. Pó. Rejtélyes történetek. (Tolnai V.)	*72. Jókai. A fekete vér.	99. Orsz elbeszélők. II. sorozat. (Tóth B.)		
*20—21. Shakespeare. Szentiván-éji álom. (Arany János.) Isk. kiad.	46. Jókai. Emlékbeszéd Rudóli trónörököséről.	73. Plutarchos. Perikles. (Kacsóvics.)	100. Jókai Mór. Szép Angyalok. Kis képek.		
22. Kármán József. Fanni hagyományai. (Bánóczy.)	47. Kozma Andor. Vig elbeszélések.	74—75. Arany kisebb költeményeiből. (Moravcsik.) Isk. kiad.	101. Arany. Első lépés. Jókai öröge. (Komáromy.) Isk. kiad.		
*23. Byron. Manfred. (Ábrányi Emil.)	48. Butli. Az erköletelen. (Tóth Béla.)	76. Sparly elbeszélők. (Szalai Emil.)	102—106. Arany. Szemelvények Toldi szereleméből. (Moravcsik.) Isk. kiad.		
24. Agai Adolf. Viola Vera.	*49. Petőfi naplója és levelei. (Jókai.)	77. Nansen. Éjen és jégen át. I. A Fram útja. (Brózik K.)	*106—108. Shakespeare. János király. (Arany.) Isk. kiadás.		
*25. Sardou és Najac. Vájljunk el. (Féi Béla.)	50. Tennyson. Arden Enoch. (Lőrinczy Zs.)	78. Ugyanaz. II. rész. A A szánut.	*109—112. Shakespeare. Hamlet. (Arany.) Isk. kiad.		
26. Deák Ferenc. 1861-iki felirati beszéde.	*51. Murai Károly. Huszár-szerelem.	*79. Gvadányi. A feleskei notárius. (Kardos.)	113. Papp D. Utolsó szerelem.		
*27. Aischylosz. A lelancolt Prometheusz. (Zilahy K.)	52. Magyar népballadák. (Morvay.)	*80. Bracco. Pietro Caruso. Verga Parasztbecsület. (Radó A.)	*114. Molière. Botesinálta doktor. (Gabányi.)		

A „Buda pesti Napló” kiadóhivatalának
Budapest, József-körút 18. szám.

Megrendelő-bárca.

Aulirott megrendelem a „Magyar Könyvtár” 140 számát 21 forint értékben. Köleletem maraszt mindaddig minden hó 1-én havonkint 1 ft 0 krt fennvezetett ógnek befizetni, míg a teljes vételár förtészete nincs.
A részletfizetés be nem tartása esetén a cég a részletet postai megbízás útján beszedi. A megbízás be nem váltása esetén a számla teljes összege azonnal esedékessé válik.

Név és állás:

Lakhely és kelet:

Kivágandó és beküldendő.

Sneidig egyenruhákat
készít
BLUM SÁNDOR
Budapest,
Váci-utca 12. szám.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.
Alapított 1847.
Brausweller János
Szegeden.
ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással!
RÉSZLETFIZETÉSRE
Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

GYEREKRUHÁT
és fehérneműt, valamint egész gyermek-kelengyét, divatos és szolid kivitelben, olesón készít
FRIEDMANNÉ
HERZ
IRÉN
Budapesten, VI. ker., Bajnok-utca 1. szám.

AZ „ANKER”
élet- és járadék-biztosító-társaság.
Magyarországi vezérképviselet: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám
(Anker-udvar), a társaság saját házában.
Összes vagyon 1898 végén... 65 millió forint
Biztosítási állomány 1898 végén... 243 millió forint
Eddigi kifizetések... 103 millió forint
A nyereség-részesüléssel biztosítottak A osztálykénter szerint — mint husz év óta — 1890-ben is az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve.
B osztálykénter szerint (évenként emelkedő osztályok) 1897, 1898 és 1899. években az összes — az egész biztosítási tartamon keresztül befizetett díjak 3%-a, illetőleg az évi díjnak 9%, 12% és 15%-a fizetett ki készpénzben.
Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.
Mindennemű haláleseti, életseti és járadék-biztosítás.
Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselet, (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

Titkos betegségek
gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján.
Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista
gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgyvesztélyást, hólyagbajokat, bulímia, kőveskőket, gyphilit, annak következményeit, mákacs borbajokat és az énterőrséből támadt idegbetegségeket.
Meglépő az eredmény férfai gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknek.
Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánaira gyógyszeresek.
Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).
Bejárt a lepecsével. Külön váróterem.
Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-9-ig.

ÉN ZT
SORSJEGYEKRE
ERTEK PAPIROKRA
(visszahozható) tetszés szerinti kisebb részletekben is) bármily összeget igényel oleson ad
KOVÁRY ARMIN
bank- és váltóüzlet, osztálysorsjáték-foelárusító.
IV. ker. Ferenek-tere Gróf Cziráky-palota.

Minden nagyothalló
kérjen saját érdekében prospektust ingyen és bérmentve az
„Ideal-Thermotherapath.”
„önkezelő készülék”-ről
Verseny nélküli találmány.
L. M. Barfuss, Berlin S. 50. Hasonheide 71.

A szerencse forgandó,
ma ott, holnap azonban már itt lehet a főnyeremény, azért igen ajánlatos a gyors sorsjegy-vásárlás. Régi igazság, hogy egyszer mindenki nyer, legalább valószínű, hogy így van, tehát nagyon ajánlom mindenkinek, hogy erről igyekezzenek egy szerencse-kisérlettel meggyőződést szerezni. Az osztálysorsjegyeknél, melyeknek első húzása már
november hó 16. és 17-én történik,
különös alkalom kínálkozik erre annál is inkább, mert **kitűnő sorsjegyszámokkal bírok.**
Nagyon szép „hetes”, „hármás”, „ötös” és „kilences” számok.
AZ OSZTÁLY-SORSJEGYEK ÁRAI:

egy egész	egy fél	egy negyed	egy nyolcad
6 frt	3 frt	1 frt 50 kr.	75 kr.

Pontos és diszkrét kiszolgálás. Huzási jegyzékek rögtön a húzás után megküldetnek.
Ifj. Schön Armin főelárusító,
(Alapított 1884.) Budapest, VII., Erzsébet-körút 48. (Alapított 1884.)

NINCS TOBBÉ POR.
A Dustless Floor Dressing Co. New-York
Hygieai pormentesítő Vállalat, elvállal irodák és üzleti-helyiségek, kávéházak, vendéglők
pormentesítését
jótállással, az egyedül valódi amerikai Dustless porölővel.
1 liter (10 □-méterre elégséges) valódi amerikai Dustless ára 1 frt 50 kr. — 1 beeresztő szerszám 65 kr. — 1 seprű (e célra külön) 1 frt 20 kr.
DITRICHSTEIN MÓR
TELEFON 14-59. VII. ker. Nyár-utca 34. sz. TELEFON 14-59.
Óvakodjunk az utánzatoktól!

Nagy butor-eladás.
2 szekrény, 2 ajtós, diófa fényezett ... 34 frt
2 ágy, diófa, fényezett ... 22 „
1 éjjeli szekrény, diófa, fényezett ... 8 „
1 mosdó, 2 ajtós, diófa, fényezett ... 14 „
2 szekrény, 2 ajtós, diófa, matt ... 38 „
2 ágy, magas, diófa, matt ... 38 „
2 éjjeli szekrény, diófa, márvánnyal ... 22 „
1 kredenc, 4 ajt. fülkés, faragott, feh. márv. ... 46 „
1 díván, magas támla szőnyeggel ... 40 „
1 ebéd-asztal, diófa, matt ... 14 „
1 ebédlőszék, ó-német stíl ... 4 frt
1 íróasztal, 3 fiókos ... 16 „
1 hálószoba, matt diófa ... 125 „
1 hálószoba, faragott ... 170 „
1 garnitúra crépe- vagy bourette-behuzat ... 60 „
1 garnitúra selyem-behuzat ... 80 „
1 garnitúra plüss-behuzat ... 95 „
1 szalonasztal ... 10 „
1 consol márvánnyal és tükör ... 26 „
Nagy választék egyszerű, valamint a legdiszesebb kivitelű butorokban.
Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelege
Budapest, Erzsébet-ter és Sas-utca sarok, I. emelet.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

LUKÁCS VILMOS
Am. kir. szabad.
OSZTÁLYSORSJÁTÉK
legismertebb és legnépszerűbb
főelárusítója
ajánl és szétküld I. osztályu (V. sorsjátékra) eredeti sorsjegyeket és pedig:
1 egészet a . . 6 frt, 1 negyed a 1.50 kr,
1 felet a . . 3 frt, 1 nyolczadot a . . 75 kr.
Megrendelések az összeg előleges beküldése vagy utánvét mellett is, bérmentve eszközölnetnek.
Budapest, V. ker., Fürdő-utca 10. szám.

Minden szó egyezri beiktatása peit... 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO részere a kiadóhivatalban József-körút 18., valamint a következő dohányszomszégekben:

Breuer nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkok.

Neemesek-féle tőzsde Pótló-tér.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Benda Józsefné, Andrásy-utca 50.

Schwartz hirdetői iroda Marokkó-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagy-tőzsde, Kerepesi-utca 1.

Deutsch Miksané, Andrásy-utca 38.

Szántó Mór tőzsde-öbén, Kecskeméti-utca 14.

„Faust“ Édes Istenem, mikor jössz már? Beteg vagyok nélküled. Te nem? El tudsz lenni? 5163.

Mádi. Cukrárszhez nem mehetem. Mai levelet éppemmel olvastam, hiszen Mádiól van. Ne bízzék véletlenül, hanem írjon. Ideálom van, de ideálom másé. Ismeri Mádi-t? Ezer... nem, csak egy... 5189.

Mentség. Betegségem miatt szobámat el nem hagyhatom, de szívesen látom vasárnap 12-1 és 4-6 órákor. Eggyedül leszek. Mária. 5190.

R. G. Nézzem amott utána. 5160.

Intelligens. Izz. fiatalember komoly ismeretséget keresem árva cím alatt a kiadóhivatalban. 5184.

Köszér-utca 23. Számu új házban négy szobás utcai sarklakás fűrdővel 470, egy fűrdővel 200 forintért november elsejére kiadó. 5191.

Nagyobb vidéki városban fűrdőgarnitúra-nyelvi iroda azonnali átadódó előnyös feltételek mellett cím a kiadóhivatalban. 5193.

Szönyeg diván ottoman fottel. Hálszobahutor kredenz asztal, meglepően olcsón eladó. Gyár-utca 25 kárpitosmesternél. 5192.

Ökl. tanítónőket, nevelőnőket nyelv- és zenészmestertel, gymnekortársnőket, ügyes bonnekort a legalkalmasabbakban ajánl és elhelyez. Özv. Tóborfy Lajosné Budapest, Andrásy-út 79. 5164.

Csak nálam kapható nő vagy férfi részere 250 kr-ért 1 do Jäger ing 1 Jäger nadrág 3 pár kötött harisnya 1 pár kötött keztyű, árjegyzék ingyen. Révész Béla Budapest, József-körút 30 sz. 5186.

Ügyes Aquisiteurök egyik fővárosi nagyobb intézetnél kedvező feltételek mellett felvételt. Cím a kiadóhivatalban. 2614.

Közép-osztály,

Frakk 5 frt. Nadrág 3 frt. Mellény 1 frt. Ferenc József-kabát 4 frt. Jaquet 3 frt. ROTHBERGER JAKAB Kristóf-tér 2. Is-5 emelet.

Szatócs. Fűlküzet 40-50 frt. árulási amiről vevő személyesen meggyőződhetik sürgősen eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5194.

Kitűnő tisztá libászir eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2613

Gyökeres szőlővesszők. A legkitűnőbb minőségű gyökeres vesszők 20 féle (ajban eladók Geiger teljesen Hovesm. Kétvesszők és remek gyökérzetűek. 5188.

Izletes és kitűnő házikoszt, ebéd és vacsora 20 frtet kapható Benkő Nándornál Sip-utca 5. Wesselényi-utca sarkok I. emelet. 5162.

Ügyes szabónő ajánlkozik házakhoz vagy házakon kívül mérsékelt díjazásért. Cím a kiadóhivatalban. 2610.

Különbejárati utcai szoba csinosan butorozva, fűrdőszobával együtt egy-két urnak nagyon olcsón kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2609.

English lessons. Angolul tanulni óhajtoznak kitűnő gyakorlati bíró született angol tanító áll rendelkezésükre mérésekeltáron. Methodusa igen célszerű és érdekes, miáltal tanítványai nagyon rövid idő alatt alaposan elsajátítják emlitett nyelvet. Probakéteit is ad. Leveleket „Mr. Scott” jellegével kér e laphoz. 6725

Egy jó írásu. Egy jó írásu fiatal ember, ki hosszabb ideig egy tűzifa és szennagy-kereskedésben működött, állást keres. Címe a kiadóhivatalba meg tudható. 2587

Zongora Bösendorfer-féle. Átjászott, fekete fában. Mignon zongora majdnem új fekete fában; pianino átjászott külföldi gyártmány, amerikai harmónium, 8 változattal 170 frt.; Uj zongorák és pianinók, csakis kitűnő gyártmányokban, olcsón, Kohn Albertnél, Kigyo-u. 6. sz. 2612

Szülök figyelmébe Van szerencsém a t. hölgyköznység tudomására hozni, hogy Damjanich-u. 30 sz. H. emeleti lakásomon szabászi tanítézetet nyitok, melyre csupán intelligens hölgyek vétetnek fel, kik saját rendszerű módomalapján 2-3 hónap alatt tökéletesen megtanulhatják a ruhazabást és varrást, Werner Frida. 5185.

Jó karban levő használt cibalmot keresek megvételre. Leveleket az ár megjelölésével kérek H. I. jelleg alatt e lap kiadóhivatalába. 2602

Szobát keresek butorozva, külön bejárattal, az Aréna-ut vagy István-ut közelében. Lakkber megemlitésével kérek C. Gy. jelleg levelet e laphoz. 2591

Vetőgép

17 soros Nicholson-féle egészen jó karban eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2542

Különbejárati butorozott szoba a Vörösmarty-utcában azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2588

Ügyes hajmunkánzó elfogad ki-hullott és levágott haját bekötésre. Hajtonatok minden színben raktaon. Ugyanott himzóminta előnyomatás. Leveleket „G S” jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít. 5142.

Állást keres egy fiatal ember, aki a könyvtartel, a magyar és német levelezést tudja és bármily irodai teendőket elvégze. Négy esztendeig egy budapesti malomnál volt alkalmazva s a legjobb ajánlatokkal rendelkezik.

Képes levelező-lapok nagyban eladásával foglalkozó ügy-nőkök keresetűek. Cím a kiadóhivatalban. 2589

Olcsó telek eladó. Pest közelében 1500 □-öl telek azonnal eladó, esetleg négy részbe is osztható. Cím a kiadóhivatalban. 2537

Jó forgalmu kőser baromfi és libászir nagyban és kicsinyben üzlet a tulajdonos megbetegedése folytán eladó. Ajánlatokat „K. M.” jellegével a kiadóhivatal továbbít. 2594

Tanárjelölt korrepetitóri állást keres, emenne helyben nevelők is. Cím a kiadóhivatalban. 2566

Modell kalapok és átalakítások elkészítését elvállalja díszlignált izlésű divatárúsnő. Megkereséseket „divatárúsnő” jellegével a kiadóhivatal továbbít, ugyanott a cím is meg tudható. 4993.

Tapasztalt újsághirdető felvételt. Cím a kiadóhivatalban.

Bölcsészethallgatók szerény feltételek mellett ajánlkozik tanítani. Hegedődiút is ad kezdőknek; esetleg esti írásmunkát, másolást vagy könyvvezetést az esti órákban elvállal. Választ „Oktatás” címen kér a kiadóba. 2612

Butorozott lakást két szobát, konyhát keres egy előkelő család, amely tavaszig Budapestben akar maradni. Ajánlatokat a Budapesti Napló kiadóhivatalba kéretnek „Butorozott lakás” címen. 2607.

Ügyes szabónő sok évi gyakorlattal, elvállal ruhavarrást a leg-egyszerűbbtől a legelőcsényesig; - ugysintén egész kelengyékot mérsékelt ár mellett. Címe a kiadóhivatalban. 2592

A főlépcsőházból nyíló előszobában butorított utcai szobák, fűrdőszoba használatát három vagy négy fiatalembernek teljes ellátással kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2582

COPYING OFFICE.

Bárminemű írásmunkákat, leírásokat, sokszorosításokat és fordításokat mind n nyelvben, ugyan gyorsírói v. fonograf felvételeket elvállal a „YOST” írógép r. t. Erzsébet-körút 9-11. New-York palota.

4000 □-öl 3 telkek, □-öl 3 forintjával a kelet-földi vasuti állomások közvetlen közlelésben remek fekvéssel beállott anyagi viszonyok folytán eladók. Venni szándékozik ajánlatot „Br. V.” jelleg alatt e lap kiadóhivatala továbbít.

Virágzó fetelep eladó Budapesthez közel, vasutállomás közlelésben. A telep 2000 □-öl területen fekszik, rajta új, nagy lakóház, magtár, göré, esedélalak. Forgalmu évi 26-30.000 forint. Cím a kiadóhivatalban. 2566

Különbejárati utcai szoba csinosan butorozva, fűrdőszobával együtt egy-két urnak nagyon olcsón kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2609

Ügyes szabónő ajánlkozik házakhoz vagy házakon kívül mérsékelt díjazásért. Cím a kiadóhivatalban. 2610

Fűszer és esemege fizet a legelőcsényebb utcajában a fővárosnak, italmérsi joggal, szépen berendezve, családí ügyek miatt sürgősen eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2580

Ezredorvos özegeye fehérmű javítási munkát elfogadalegcsőbb árban, kiezen atéren művieszes gyakorlattal bír. Ugyanott műtőimű munkák a legcsébb kivitelben készíttetnek. Cimet megadja azon lap kiadóhivatala. 2541

Olajfestmény modern tárgyú, jó nevű festőművésztől bámulatos olcsó árért azonnal átvehető. A kép kerettel együtt körülbelül 1 és 1/2 m. magas és 3/4 méter széles. Cím a kiadóban. 2608

Házadminisztrátornak ajánlkozik néhány ezer frt bztosítással rendelkező, kiváló kommerciális s általános képzettségű nő főhatalnok helybeli előkelő valatának. Közvetlő díjaztatnak. Szíves megkereséseket „Feltételek megjelölés” címen a kiadóhivatalba kéretnek. 5180

Közhögésnél, rekedésnél vegyen 30 kr-ért Réthy-féle pemestefüccokkat.

Csak nálam készíttetnek darabonként is Makarttalakú sikerült fényképek, tisztán és elegánsan kidolgozva darabonként 1 frtjával. Vidéki megbízásokattármely kis kép után silnyagítva művészes kivitelben jutányos árban eszközöl Waitzner fényképezési műtérme Budapest, Erzsébet-körút 20. 5172

Készpenz

kölesön birtokokra és házakra

valódi becserétek háromnegyed ésszín, H. helyre is 20-30 év tisztságra. Birtokok telmndhat bármikor, pénztárat el-lében nem. Lebonnyoltás 14 nap alatt. Konvertás hályoz-és illatdémntes. Semmi előleg. Költéség. Beküldendő csakis telekötényi kivonat, valamint kataszteri birtokir másolat.

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet, Budapest, VI., Váci-körút 30.

Szép kisebb és nagyobb lakások novemberre kiadók. Nagy-dóla-utca 15 és Nyár-utca 18 sz. keresztüljáró házban. Ugyanott két lóra való istállóberendezés eladó és pinchehelyiség kiadó. 4826.

Méz. Legfinomabb, pergetett, 5 kilós postacsomag 2 frt 80 kr., hófűrhöz lépés-méz postacsomag bármintre 4 frt 80 kr. Megrendelhető Országos méhészeti egyesület, Budapest, IX., Köztelek; továbbá Damjanich-utca 34. főraktár és a központi vásárcsarnok, fősar, ahol ügyekben és kimérve is lehet kapni. Hamisítatlan méh-viasz, szobapadió-fényezéshez 1 kg. 1 frt 75 kr.

Keresek francia nyelvűt és keresek számtantól való leckeórák adásához kereskedelmi iskolai tanárt vagy tanárjelöltet, aki a fenti szakmában különösen jártas. Ajánlatok „A. G.” alatt a kiadóba kéretnek. 2595

Nevelőnőket észak-és dél némethonikat, zene és nyelvismertel, vagy a néklül, angol és francia nőket, bonnekort, övönöket, idegen nyelv-mesternőket lelkiismeretesen ajánlok. magyar okleveles tanítóknéket zene és nyelvismerttel, vagy a néklül sürgősen keresek. Szegehnő S. Luiza Budapest, Dessoewffy-utca 22. sz. I. em. 2541

Butor

Alkalmi vétel részletfizetésre!!! Az összes raktáron levő saját készítményű kárpított és fabutorok, löszórmatracok, divanok stb. november 10-ig leszállított áron ugy készpénzért, valamint részletfizetésre is adatanak el.

Náthán Ignác

buto-kereskedő kárpitos. Bpest, VII., Erzsébet-körút 23. sz.

Most jelent meg

A magyar iparos Törvény-szükséglete az ipari- kereskedelmi, váltó-, csőd-törvény, a somási- bagatelli és végrehátsási eljárás népszóru alakban, ironymányintákkal. Irta dr. Földes Árpád budapesti ügyvéd.

Ára 1 frt 50 kr., az összeg előleges beküldés mellett küldi bérmentre

Krausz Henrik

könyvkeres. Budapest, VIII., József-körút II. sz. 8401

Butor

egy készpénzért, mint részletfizetésre legjutányosabb

Fuchs Bódog-nál Budapest, VIII., József-körút 26.

Első budapesti Kávémagazin szétküldési osztálya

kávé

Elvámolva és bérmentve. Postán utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldésével

4 1/2 kg. Kuba, Mocca, Jáva. 6.50
1/4 kg. Császár kev. tea 1.50
1/4 kg. Karavan tea 1.40
1/4 kg. Törmelék tea - 90
1 kg. Takarékné kávé - 80

Pénteken és szombaton a maradék és kirostált kávék eladásápor-köive 1/2 kgr. - 60

Belák István

BUDAPEST, VII., Rottenbiller-u. 4.

Zálogházi

cédulákat veszek. Eladok 13 latos ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, hálalakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőkészlet 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frtól kezdve, dus választék mindennemű ezüst műtővö tárgyakban, arany fűrléncök kö-lögróval, grammja 35 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 krtól, tula remou-tör órák 6 frt.

Grünberger Armin

Béla örökései Budapest, IV., Városház-tér 9. I. em. 23 Harisbazar.

Párisi világszépítő

Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. Párisi világszépítő megnyitlik 1900. ápril 17-én.

Butor

már most előjegyeztetnek és főtvetetnek Magyar Csárdába pincernök, buffelényok, magyar ipar-és kőművelők eladásához árusítónök (fix fizetés, jellemző, utiköltség oda-vissza biztosítva) ugysintén helyben mint vidékre azonnal el helye z te nek casslörök, pincernök, elsőrendű üzletbe.

Kezdek is!

POLLÁK

JÓZSEF szálloda- és kávéházi személyzet elhelyező-irodája Károly-körút 9.

Orvosilag megvizsgálva.

SCHINKEN ORIGINAL PRAGER HELTETTERE

Legelőcsény nani árak. Előre nézzen m. néség.

Ocska és új ajtók, ablakok

méret után, falvasalva, tökéletesen készen, olcsón kaphatók

EISLER ARMIN

épitő-asztalosnál Budapest, V. Nádor-u. 61. (a Lipót-körút sarkán.)

En Csillag Anna

180 centiméter hosszú

örösi Loreley-hajammal, a magam találmányu pomádém 14 háv használna. következtében nőt olyan nagyra. Ezt a pomádét a leghiresebb tekintélyek egyetien szernek ismereték el a haj kihullása ellen, a hajnövesztés elősegítésére, uraknál garantálja a teljes erős szakáll növesztés és már rövid hósztalat után a hajnak és a szálaknak természetesen lönytt és tömöttöget ad és megóvja a korai meg-össztüléstől a legkésőbb

venkorig.

1 tégely ára: 1 frt, 2 frt, 3 frt, 5 frt.

Postal szétküldés naponta az összeg előzetes beküldése vagy postal utánvét mellett az egész vilábra a gyárból a hova az összeg megrendelések küldendők.

Csillag Anna,

BECS, Seilergasse 14. sz.

Butor

egy készpénzért, min részletfizetésre legjutányosabb

Ehrentren és Fuchs

testvéreknél

BUDAPEST,

VI., Teréz-körút 8.

(Andrásy-ut közelében.)

zalogcedulát

egmagszabb árban, megvél-szük tőröt, vagy régi arany, ezüst és egyéb ésszer-árakat, esetleg csekély munkadíj affizetessel újra is becsesdünk

részletre

Fuchs és Tarsa

1878. óta létező ékeszérés

BUDAPEST,

Erzsébet-körút 17. szám.

I. emelet.

Dus választék mindennemű arany, ezüst és órág-kövekből